

• Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Исломининг ҳукми

• Кўзғолонлар даврида Ислому Умматига қарши уруш

• Пайғамбарлик сийрати асосидаги Шом кўзғолони

• Тараққиёт ялтироқ шиор бўлиб, воқеи қоронғу зулматдир

• Исломда ибодатларнинг вақтга алоқадорлиги (2) - Рўза

352

الوعمي
Onz

Вьетнам америкалик босқинчилар учун, Афғонистон рус босқинчилари учун мазор бўлди, Сурия инша Аллоҳ Таоло ҳар иккисининг ҳам мазори бўлажак

Қамарий ойнинг биринчи кунини Ливан университетининг муслмон ёшлари томонидан Ливан ОА вазирлиги 1989/11/15да берган 166 сонли рухсат асосида чиқарилади

الوعسي

Ҷумбу сонда:

Кенг қамровли-фикрий-сақофий журнал

www.al-waie.org

АЗИЗ ЁЗУВЧИЛАРГА

- «Ал-Ваъй»да чиқадиған мавзуларни олдиндан изн олмасдан туриб қайта нашр қилиш жоиздир. Фақат «ал-Ваъй» журналин манба сифатида кўрсатиб ўтилиши лозим.
- «Ал-Ваъй» фақат илгари нашр қилинмаған мавзуларнигина қабул қилади. Агар илгари нашр қилинған мавзу бўлса, уни ёзиб юборувчи олинған манбани кўрсатиб ўтиши шарт.
- «Ал-Ваъй» юборилған мавзуларни тузатиш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади ва нашрга қабул қилинмаған мавзуларни эгаларига қайтариб юбориш мажбуриятини олмайди.
- Мақолада келтирилған Куръон оятларининг ҳаммасини рақамини кўрсатишингизни, оят ва ҳадисларни белгилаб қўйишингизни ҳамда Пайғамбар ﷺ ҳадисларни ровийларини кўрсатишингизни сўраймиз.

НУСХА БАҲОСИ

Ливан	1000 Ливан лираси
Германия	1 евро
АҚШ	2,5 АҚШ доллари
Канада	2,5 Канада доллари
Австралия	2,5 Австралия доллари
Британия	1 фунт стерлинг
Швеция	15 Швеция кронаси
Дания	15 Дания кронаси
Бельгия	1 евро
Швейцария	2 Швейцария франки
Австрия	1 евро
Покистон	1 АҚШ доллари
Туркия	1 АҚШ доллари
Япон	40 риёл

ХАБАР ЙЎЛЛАШ УЧУН

info@al-waie.org

- **Ал-Ваъй сўзи:** Вьетнам америкалик босқинчилар учун, Афғонистон рус босқинчилари учун мазор бўлди, Сурия инша Аллох Таоло ҳар иккисининг ҳам мазори бўлажақ 3
- Шу кунларда муслмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Исломининг ҳукми 14
- Қўзғолонлар даврида Ислому Умматига қарши уруш 35
- Пайғамбарлик сийрати асосидаги Шом қўзғолони 47
- Тараққиёт ялтироқ шиор бўлиб, воқееси қоронғу зулматдир 52
- Исломда ибодатларнинг вақтга алоқадорлиги – Рўза – (2) 55
- **Олам муслмонлари хабарлари** 61
- **Куръони Карим суҳбатида** 69
- **Жаннат боғлари:** 75
- **Сўнги сўз:** Умматлар зулм ва зўравонлик билан эмас, ҳақ ва адолат билан уйғонади 78
- Самоҳа билан Машъон ўртасида: зулм ва коррупцияга юз тубан кетиш! 80

МАВЗУ ЙЎЛЛАШ УЧУН

subjects@al-waie.org

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**ВЬЕТНАМ АМЕРИКАЛИК БОСҚИНЧИЛАР УЧУН,
АФГОНИСТОН РУС БОСҚИНЧИЛАРИ УЧУН МОЗОР БЎЛДИ,
СУРИЯ ИНША АЛЛОҲ ТАОЛО ҲАР ИККИСИНИНГ
ҲАМ МОЗОРИ БЎЛАЖАК**

Америка Суриядаги кўзғолонга қарши бор макрини ва жиноятини ишга солди. Чунки Америка Башар Асадни минтақадаги асосий малайларидан бири деб ҳисоблайди. Шунинг учун Америка бунчалик салмоқдаги ютқазिशга йўл кўёлмайди. Ҳатто америкалик масъуллар Сурияда юз бераётган ҳодисалар Америка миллий хавфсизлигига боғлиқлигини очик айтишди. Шунинг учун бу кўзғолон бошланишидаёқ уни бостириш вазифасини Америка ўзи бошқарадиган бўлди. Шу мақсадда мана шу ифлос, жинояткорона вазифада асосий ролни малайи Башар Асадга берди, бу қонхўрни шу вазифани бажариш имконини берадиган барча нарса билан таъминлади ва бу қонхўрни бутун оламнинг кўз ўнгида қилган ва ҳамон қилаётган жиноятлари бўйича ҳар қандай халқаро жавобгарликка тортишдан ҳимоя қилди. Бу билан Америка барча инсоний ва ахлоқий қийматларни, ҳатто руҳий қийматларни ҳам деворга урди (жиноятнинг Америка бошқараётган бу услуги Америка бошчилик қилаётган Ғарб ҳазоратининг барбод бўлганини аниқ фош қилиб турибди ва бу ҳазоратнинг қулашига Аллоҳ Таоло изни билан яқин қолганини таъкидлаб турибди). Америка бу қонхўр тоғутни сиёсий, ҳарбий, дипломатик соҳаларда ва оммавий ахборот воситаларида қўллаб-қувватланишини таъминлади... регионал ва халқаро жихатдан ҳам қўллаб-қувватланишини таъминлади. Бу билан эса Сурия режими Асад оиласининг қирқ йиллик бошқаруви давомида пухта ўзлаштирган даҳшатли жиноятларини эркин қилавериши мумкинлигини билди.

Америка бу кўзғолонга нисбатан у фақат унинг малайини қулатишни мақсад қилаётган кўзғолонгина эмас, балки Халифалик ва Ислом билан бошқарувни тиклашга жиддий ҳаракат қилаётган кўзғолон сифатида муносабатда бўлмоқда. Америка бу кўзғолон унинг стратегик манфаатларига, ҳазоратига ва халқаро майдонда тутган ўрнига таҳдид солишини яхши билади. Шунинг учун у бу йўналишга қарши уруш қилиш, унга зарба бериш ва уни ёлғон

шиор остида йўқ қилиш учун халқаро коалицияни тузишга ҳаракат килди. Лекин «терроризмга қарши кураш» деган бу шиор орқали Америка Ислонинг бошқарувга ва халқаро сиёсат саҳнасига қайтишига қарши уруш қилишни мақсад қилаётгани фош бўлиб колди. Демак Суриядаги уруш режимни ўзгартиришдан кўра каттароқ урушдир. Зеро у қийматлар урушидир. Буни Ғарбнинг турли даражадаги масъуллари очиқ айтмоқда. Уларнинг бу уруш узоқ чўзилади деган гаплари мана шу қабилдандир. Чунки бу иш Сурия режимини ўзгартиришдан кўра узоқроқ кўламлидир. Айтиб ўтганимиздек унинг кўлами Халифаликнинг нафақат Сурияда, балки бутун минтақада қайта тикланишидан иборат исломий лойиҳага зарба бериш даражасигача етмоқда... Шундан келиб чиқиб мусулмонлар ҳокимлари иштирок этаётган мана шу халқаро тил бириктирув юзага келди. Чунки бу ҳокимлар исломий лойиҳа уларнинг тожу тахтларини ҳам, хўжайинларининг тожу тахтларини ҳам йўқ қилишини яхши билишади. Шунинг учун ҳам мана шу халқаро тил бириктирув пайдо бўлди.

Айтиш мумкинки, Америка Ислонга, Сурия ва хориждаги мусулмонларга қарши тузилган мана шу халқаро тил бириктирувни бошқараётган ва ролларни тақсимлаб бераётган «маэстро» (дирижёр)дир. Америка бунда ўзининг минтақадаги барча малайларини ва энг аввало Эронни ишга солди. Эрон Американинг Ислонга зарба бериш лойиҳасига – Ислонга ҳеч бир алоқаси бўлмаган тарихий мазҳабчилик мулоҳазалари билан – бутунлай шўнғиди. Эрон имкониятидаги бор нарсани, яъни пул, қурол-аслаҳа ва экспертларини ишга солди. Шунингдек у «инкилоб гвардияси»даги одамларини, Ливандаги Ҳизбини ва Ироқдаги қуролли тўдаларини сафарбар килди, ўзи тўплашга муваффақ бўлган Покистон ва Афғонистондаги тоифачи ёлланмаларни ҳам ишга солди. Эрон қилган энг ёмон жиноят бу курашда тоифачиликни ишга солгани ва ундан энг жирканч тарзда фойдаланаётгани бўлса керак. Тоифачилик Америка уни пуфлаб аланга олдириш орқали исломий лойиҳанинг мукамал амалга ошишига ва ўз мақсадига етишига йўл қўймасликни мақсад қилаётган нарсадир. Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб демак Эрон тоифачилик ролини ўйнашда давом этавериши кутилади. Чунки бу рол Америка мақсадларининг амалга ошишига ҳисса қўшади. Бу тоифачиликнинг ҳали у ерда, ҳали бу ерда ёйилиши ҳам кутилади. Бундан мақсад бутун исломий жисмда бўлиниш, жароҳатни пайдо қилишдир, бу бўлиниш бу жисмнинг келажакда бирлашишига йўл қўймайди. Бизнинг бу гапимиз йўқ жойдан олинаётган бир қуруқ,

бекорчи гап эмас, уни фитнага тил бириктириш деган нарса ҳақидаги фикрлашдан келиб чиқиб ҳам айтаётганимиз йўқ. Аксинча у саноксиз қўллаб-қувватловчи далиллари бор гапдир. Бу ҳозирги кураш ҳақиқатидир: у икки лагер: Ҳақ лагери билан ботил ва унга эргашаётган мунофиқлик лагери ўртасидаги курашдир. Шунинг учун бу кураш Уммат устига мана шундай халқаро итдек ташланишга гувоҳ бўлмоқда. Чунки мустамлакачилар бу курашдан нафақат ўзларининг манфаатларига, балки хазоратларига ҳам бўлаётган хатарни ҳис қилишмоқда...

Аллоҳ Суриядаги қўзғолонни собит қадам қилди, Сурия аҳли сабр қилиб улкан қурбонликларни берди. Шунинг учун бу қўзғолон курашнинг ҳақиқатини ва курашувчи томонларни бошқа қўзғолонлардан кўра кўпроқ очиб ташлади. Чунки бу қўзғолон Америка ҳамда унинг малайлари башарасини очиб ташлай олди. Сурия режимининг Американинг энг муҳим малайларидан бири эканини очиб ташлади... Ўзига исломий низом ва мустаҳкам қаршилиқ қалъаси деган даъвони ниқоб қилиб олган Эрон режими башарасини ҳам очиб ташлади. Эрон режими аслида Ислоннинг бошқарувга қайтишига Америка ва Ғарб мантисининг ўзи билан қарши курашмоқда, Сурия режимини унинг барча жиноятларида қўллаб-қувватламоқда, русларнинг мусулмонларга қарши босқинчилигида иштирок этмоқда... Бу қўзғолон Саудия ролини ҳам очиб ташлади. Саудия яқинда сиёсий ва ҳарбий оппозицияни Риёз конференцияси орқали Америка ечими «олови»га олиб киришга ҳаракат қилди. Риёз конференцияси қонхўр Башарни ечимнинг бир қисмига айлантирди, бу улар янги киритган музокара босқичи банди орқали амалга оширилди. Бу қўзғолон Туркия ролини ҳам очиб ташлади. Туркиянинг охириги янги позицияси яҳуд вужуди билан алоқаларни қайта тиклаши бўлди. Ҳолбуки Туркия режими Суриядаги мусулмон халқни ёрдамсиз ташлаб қўйди ва ҳамон ёрдамсиз ташлаб қўймоқда. Турк режими бу халққа улардан босқинчиликни даф қиладиган қурол-аслаҳа билан ёрдам бермагани етмагандек сурияликларга чегараларда тазйиқ ҳам ўтказмоқда, баъзида эса уларни ўлдирмоқда ҳам... Лекин башараси энг кўп очиб ташланган малай Эроннинг Ливандаги Ҳизби бўлди. Эрон Ҳизби Сурия режимига унинг энг жирканч жиноятларида шерик бўлиб қолди...

Лекин – Ёлғиз Аллоҳ фазли билан – Американинг бу қўзғолонни синдириш борасидаги барча режалари ва макрлари муваффақият қозонмади. Аксинча Сурия аҳлининг қонхўр ҳокимни ағдариб улоқтириб ташлаш тўғрисидаги қатъияти ва

Исломни ҳаётга қайтаришдаги қатъияти янада кучайди. Шунинг учун Американинг макри ва жинояти боши берк кўчага кириб қолди. Чунки Американинг малайи Эрон, унинг Ливандаги Ҳизби ва турли миллатлардан иборат тоифачи тўдалари мусулмонларнинг иродасини синдирилмади. Натижада қонхўр Башар қулаш ёқасига келиб қолди. Бу вазият охир-оқибат Американи Россия билан – у ўзининг бевосита ҳарбий аралашувини амалга ошириши учун – келишув тузишга мажбур қилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, Америка бу аралашув борасида Россия билан очиқ-ошкор келишиб олди ва бу аралашувга ҳар томонлама қўллов кўрсатди. У музокара амалиётини бошқарди, Америка ташқи ишлари вазири бу музокараларга бошчилик қиладиган бўлди, бу русларнинг ҳарбий аралашуви билан ёнма-ён олиб борилди. Америка Вена конференциясида музокара босқичи деган янгиликни киритди ва Риёз конференцияси орқали Асадни мана шу музокара босқичининг бир қисмига, яъни ечимнинг бир қисмига айлантирди. Америка сиёсий оппозицияга – агар бу оппозиция Америка ўзининг ечимга оид режаларини тикиштирадиган Женева-3 конференциясига бормайдиган бўлса – ундан юз ўгириб, унинг ўрнига бошқасини олиб келиш билан таҳдид қилди. Россия жинояткорона ҳаво зарбаларини бермоқда, ўлдирмоқда, вайрон қилмоқда, сарсон-саргардон қилмоқда. Америка кўзғолончи бўлинмаларга ҳарбий ёрдам бериб келган давлатларга босим ўтказиш орқали Россияга ёрдам бермоқда. Чунки у Россиянинг ҳаво ҳужумларини амалга оширишига ҳамда «Инқилоб Соқчилари», Эрон Ҳизби ва Эрон ёллаётган тоифачи тўдаларнинг ёйилишига йўл қўймаслик имконини берадиган куруллар билан кўзғолончиларни таъминламасликлари учун бу давлатларга босим ўтказмоқда. Бу позиция Американинг кўзғолон бошланишидаги позициясига ўхшайди. Чунки Америка ўшанда ҳам бу давлатларнинг кўзғолончи жангчиларни қирғин куруллари билан таъминлашини ман қилган ва бунда бу курулларнинг «экстремистлар қўлига тушиб қолиши хавфи бор» деган баҳонани рўқач қилган эди. Ҳолбуки Америка режимни турли қирғин куруллари билан таъминланишига чурк этмади.

Қандай бўлмасин, русларнинг бевосита аралашуви Сурия режимининг заифлигини ва Россия уни қутқаришга уринаётганини фош қилган кўринишлардандир. Лекин бу аралашув билан Суриядаги кураш яна бир хатарли босқичга кирган бўлади. Бу хатарга қарши қоядек мустаҳкам ирода билан, воқеда юз бераётган

ва юз бериши керак бўлган ишни аниқ кўра олиш ҳамда Аллоҳ билан бўлган алоқани яхшилаш билан қарши курашиш лозим бўлади. Буни биз Суриядаги мусулмонлар хоҳиш-иродасидан айри ҳолда тузилган сиёсий оппозицияда ҳам, келгуси музокараларда вакил бўлишни ўзига эп кўрган баъзи ҳарбий бўлинмаларда ҳам умуман кўрмаяпмиз.

Сиёсий оппозиция ҳақида айтадиган бўлсак, Америка бу оппозициянинг пайдо бўлганидан бошлаб, заиф бўлиб қолаверишига зўр бериб уринди. Америка бу оппозиция аъзоларини – уларда ҳеч бир бирлаштирувчи лойиҳа ва ягона ечимга оид қараш бўлмаган ҳолда – бир жойга тўплаб қўйди. Шунинг учун улар бир уюшма бўлишдан кўра кўпроқ бир тўдадир, масала соҳиблари бўлишдан кўра кўпроқ меҳмонхоналарда ағанаб ётувчилардир, етакчи бўлишдан кўра кўпроқ югурдак хизматчилардир. Улар халқ вакили бўлишга номуносиб кишилардир. Улар янги Сурияда сиёсий мансабларни эгаллашга очкўзлик билан интилаётганлардир. Улар бунинг калити Америка қўлида деб ҳисоблашади. Шунинг учун Америка уларни ўзининг қарорларига асир қилиб олди ва уларга – агар улар унинг ечимга оид режаларига қарши чиқишадиган бўлса – улардан воз кечиб уларнинг ўрнига бошқа малайларни олиб келиш билан таҳдид қилди. Америка уларни илмонийлар орасидан ёки давлатнинг илмоний фуқаролик давлати бўлиши ҳақидаги ечимни қабул қиладиган «мўътадил» мусулмонлар орасидан танлаб, саралаб олди. Бу кимсалар Америкага қарши чиқиш оқибатини ҳар вақт ҳисобга оладилар. Шунинг учун Американинг қонхўр тоғут томонида туриб қилаётган ҳар қандай жиноятларига уларнинг чурқ этишмаётганини ва Америкага ҳеч қарши чиқишмаётганини кўриб турибмиз. Масалан Америка тинчлик конференциясини ўтказишни буюрса улар бу конференцияга дарров елиб-югуриб етиб боришди ва Америка бу конференция бандларини ишлаб чиқиб уларнинг олдига қўйса улар бу бандларга дарров рози бўлиб қўя қолишди. Уларда – ҳаммаси бир бўлиб ёки улардан бир шахс – Америка хоҳишига қарши чиқадиغان бирон мустақил ечимни илгари суриши асло кўринмади. Аксинча уларга «нима айтилса уни тўтикушдек такрорлашади» деган сўз тўғри келади. Бу кимсалар орасида ўзининг Исломий давлат тикланиши тарафдори эмаслигини эълон қилган кимсалар ҳам бор. Чунки Ғарб Исломий давлатнинг тикланишига йўл қўймайди, аксинча унга қарши курашади-да! Бундан ҳам ёмонроғи бу ожиз оппозициянинг раҳбарлик мансабларига яқинда ҳам Сурия режимининг таянчлари

бўлиб келган шахсларнинг қўйиб қўйилганидир. Уларга мисол қилиб Риёз Ҳижоб, Риёз Наъсон, Ножий Жамил ва Ҳайсам Манно каби кимсаларни келтириш мумкин. Бу Ҳайсам деганлари ўзини одамларга кўзғолондан олдин режимга қарши қилиб кўрсатган эди... Шунинг учун де Мистура бундай оппозиция билан ўзининг режаси ҳеч қачон барбод бўлмайди, деб билган бўлса керак.

Хавф албатта мана шу ожиз сиёсий оппозиция томонидан келади. Америка бу оппозицияни «миллий мажлис», «миллий коалиция», «миллий координацион кенгаш» ... деган – у тўғрида Аллоҳ ҳеч бир ҳужжат нозил қилмаган – номлар билан пайдо қилди. Америка ўзининг ечими бўйича қулай вақт келган пайтда шу оппозиция билан бирга ҳаракат қилиш учун уни пайдо қилди. Шунинг учун мусулмонлардан талаб қилинадиган иш бу кимсалар Сурия халқининг асло вакили эмаслигини, аксинча улар уларни олиб келиб тайинлаб қўйган кимсаларнинг вакили эканини баралла эълон қилишларидир. Зеро уларда ўзини Ислом билан бошқаришга талпинаётган Сурия мусулмон халқининг интилишлари каби интилиш йўқ. Биз Сурия ичкарасида бу кимсаларни кучли рад этиш борлигини биламиз, лекин қалбан рад этишнинг ўзи кифоя қилмайди ва бу рад этиш мусулмонларга қарши фитна режаларини тўхтатиб қололмайди. Балки бу ожиз сиёсий оппозиция ўрнини одамлар вакили бўлишни даъво қилишдан ажратиб ташлайдиган бир баралла позиция эгаллаши зарур. Зеро улар билан музокара олиб борадиган биронта бошқа тарафнинг йўқлигининг ўзиёқ уларнинг фойдасига амалга ошадиган сиёсий ечимлар йўқ деган маънони англатади.

Ҳарбий оппозицияга келсак, региондаги Саудия, Туркия, Қатар каби баъзи давлатлар баъзи кўзғолончи отрядларга, айниқса Исломий лойихага эга отрядларга ўз ёрдамини зўр бериб таклиф қилди. Бу отрядлар шу давлатлардан сиёсий пул ва қурол-аслаҳа оладиган бўлди, фақат бу пул ва қурол-аслаҳалар шу давлатларнинг хоҳиши бўйича ишлатилиши шарт қилиб қўйилди. Бу давлатлар уларга Риёздаги хиёнаткорона конференцияга ҳозир бўлиш вазифани юклади, уларни алдаб, бу хиёнаткорона битимни имзолашга уларни мажбур қилди ва уларнинг бу конференцияга ҳозир бўлишларини «оппозиция ўзининг барча қатламлари билан тинчлик сўзлашувларида қатнашмоқда» деб кўрсатди. Бу ҳозир бўлиш ва бу имзолаш билан қонхўр Башар, уларнинг ахлларини ўлдирган ва юртларини вайрон қилган қонхўр Башар улар билан сулҳ ва тинчлик келишувида шерик бўлиб қолди. Келишувни имзолаган бу кўзғолончи отрядларнинг хатоси улар ўзларини пул

ва курул-аслаха билан таъминлаб келган региондаги давлатларга ўз сиёсий етакчиликларини бериб қўйишганидир. Улар ҳозир Риёзда хиёнаткорона бандларга имзо чекишган экан демак келгусида уларнинг бундан ҳам узокрокқа боришларида ҳеч шакшубха йўқ. Бу аҳволда улар Америка ва Россия «терроризмга қарши кураш» деган ниқоб остида Исломга қарши уруш қилаётган халқаро коалиция таркибида бўлиб қолишади.

Алданиб Риёз конференцияси қарорларини имзолашга тортилган ана шу отрядларга келсак улар аввало жанг қилаётганларнинг озгина нисбатини (миқдори)нигина ташкил қилади, холос. Бу отрядлар ана шу қарорларни имзолаши биланок исломий халқнинг кучли қўллаб-қувватловидан маҳрум бўлди. Қолаверса бу отрядларнинг кўп аъзолари ва холис кўмондонлар ўз етакчиларининг бу конференцияга боришига рози бўлишмади. Демак бу отрядлар ё ўзларига қарши тўнтариш ясашига ёки йўқ бўлиб кетишга ва улардан аъзоларнинг чиқиб кетишига нишон бўлиб қолмоқда. Улар халқ ҳомийлигини йўқотиши билан ҳеч қачон илгариги ҳолатларидек ҳолатда бўлишмайди. Шу ўринда БМТнинг тулки музокарачиси де Мистура бошчилик қилаётган Америка тинчлик амалиётига рози бўлган отрядлар билан бу амалиётни рад этган отрядлар ўртасидаги кураш оловига тушиб қолмаслик учун қаттиқ огоҳлантириш зарур бўлади. Чунки бу Америка амалга оширишга зўр бериб ҳаракат қилаётган фитнадир. Буни Керри Вена конференцияси ўтказилиши чоғида очик билдирди. У америкача сиёсий амалиётга қарши чиқаётган отрядларга қарши жанг қилиш зарурлигини айтди. Отрядлар бу фитна оловига тушиб қолишдан эҳтиёт бўлиши зарур. Аксинча улар бу амалиётга рози бўлган анави отрядларга босим ўтказиб уларга бу фитнанинг хатарли эканини баён қилишлари зарур, Ислом билан бошқарувга йўл қўймайдиган ечимни юклаш учун биргаликда келишиб ҳаракат қилаётган Америка ва Россия билан бирга ҳаракат қилиш ҳаромлигини уларга баён қилишлари зарур. Бугина эмас, балки бу ерда ана шу отрядларнинг кейинги босқичда режим, «Инқилоб Соқчилари» ва Эрон Ҳизби билан бир сафда бўлишини режалаштираётган кимсалар ҳам бор. Улар кўзғолоннинг энг ашаддий душманларидир. Холис отрядлар ана шу отрядларга Аллоҳга итоат қилиш, Унинг динига содиқ бўлиш вожиблигини, куфр ва унинг аҳлидан бутунлай юз ўгириш вожиблигини эслатишлари лозим. Уларни Исломга қаттиқ амал қилиш кўрғонига қайтариш зарур. Ғарб улар билан бошқа отрядлар ўртасига низо солишга қанча уринмасин бунга йўл

қўймасликлари вожиб. Бундай дўстона чақириқларни қабул қилишмаса уларни тарқалиб йўқ бўлиб кетиш қисматига тек ташлаб қўйиш керак. Муҳими ўзаро ички жанг ҳолати вужудга келмасин.

Суриядаги қўзғолон давом этмоқда, элакдан ўтказиб саралаш и ҳам давом этмоқда. Зеро рус ҳарбий аралашуви пайдо қилган аламли воқелик ўз навбатида шундай бир босимни пайдо қилдики, бу босим баъзи заиф кимсаларни қўзғолондан чиқариб ташлади ва нопокни покдан ажратиб саралаб қўйди. Аллоҳ Азза ва Жалла деди:

﴿أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢٠٠﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ﴾

«Одамлар: «Имон келтирдик», дейишлари билангина, имтиҳон қилинмаган ҳолларида, қўйиб қўйилишларини ўйладиларми?! Ҳолбуки Биз улардан аввалги (Имон келтирган барча) кишиларни имтиҳон қилган эдик-ку!! Бас (шу имтиҳон воситасида) албатта Аллоҳ («Имон келтирдик» деб) рост сўзлаган кишиларни ҳам, ёлгончи кимсаларни ҳам аниқ билур» [Анкабут 2-3]

﴿وَلَيَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجْتَهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُواْ أَخْبَارَكُمْ﴾

«Албатта Биз, то сизларнинг орангиздаги (Бизнинг йўлимизда молу-жонлари билан) жиҳод қилгувчи ва (яхши-ёмон кунларда) сабр қилгувчи зотларни билгунимизча, ҳамда сизларнинг ҳоли-хабарларингизни текишириб-юзага чиқаргунимизча, сизларни имтиҳон қилурмиз» [Муҳаммад 31]

﴿قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

«(Эй Муҳаммад), айтинг: Гарчи нопок нарсанинг кўплиги сизни қизиқтирса ҳам, нопок нарса пок нарсага баробар бўлмас. Бас, аҳли дониш, нажот топишингиз учун Аллоҳдан қўрқингиз!»

[Моида 100]

Нусратга эришиш учун саралаб тозалаш амалиёти албатта зарур. Чунки нусрат Аллоҳ ҳузуридан фақат нафси тозаланиб соф бўлган ва дунёдаги улушидан воз кечган кишиларгагина келади. Нусрат фақат холис Аллоҳ учун амал қиладиган, Аллоҳга ҳеч кимсани шерик қилмайдиган, ихлос билан сифатланган кишиларгагина келади. Бу эса Аллоҳ Таолонинг ушбу қавлининг тасдиқидир:

﴿يَعْبُدُونِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا﴾

«Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар» [Нур 55]

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган (имон-эътиқодли) зотларни (ер юзига) халифа қилганидек, уларни ҳам ер юзида халифа қилишни ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислому) динини голиб-мустаҳкам қилишни ҳамда уларнинг хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик-хотиржамликка айлантириб қўйишни ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар итоатсиз кимсалардир» [Нур 55]

Суриядаги вазият сараланиб тозаланиш сари, покнинг нопокдан ажралиши сари кетмоқда. Зеро фақат Роббиси ҳузурида туришдан кўрқиб, нафсини ҳавойи хоҳишдан қайтарган кишигина собит туришда давом этади. Фақат Аллоҳ ҳузурида ажрини олишни умид қилган кишигина сабр қилишда давом этади... Ҳа, шундай. Суриядаги вазият манзараси Набийлар ва Росуллар Ҳақ билан ботил ўртасидаги курашда бошдан кечирган манзарага яқиндир. Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таоло ҳузуридан нусрат келиши учун Суриянинг кўзғолончи аҳлидан қуйидаги икки иш талаб қилинади:

1 – Жамлаб бирлаштирувчи Исломий сиёсий лойиҳани эълон қилиш. Бу лойиҳа Суриядаги мусулмонларни бирлаштиради ва унда Оламдаги мусулмонларни ўзининг теварагида бирлаштириш хусусияти бор. Демак аниқ қилиб айтганда Халифаликни тиклашда гавдаланувчи Исломий лойиҳага қарши қутуриб қилинаётган халқаро ҳужумга фақат шу лойиҳанинг ўзи билангина қарши туриш мумкин. Чунки у бу душманларни ҳақиқатдан ҳам кўркувга солади, фақат угина мана шу разил тил бириктирувга қарши туришимиз имконини беради. Шунинг учун ундан бошқаси билан қарши туришга қанчалик уринмайлик ҳеч қачон муваффақият қозонолмаймиз. Зеро бу лойиҳада муваффақият қобилияти бор. У ҳозирда уни ўз бағрига олган халқ баъзасини яратди, унинг оғир

юкларини кўтаришга қодир онгли гуруҳни тайёрлади. Демак ҳозир бу лойиҳага фақат унга ёрдам берадиган қувват аҳлигина етишмаяпти. Бундай қувват аҳли шу лойиҳа жинсидан бўлади. Бу эса бизни табиий Суриянинг мусулмон аҳлидан талаб қилинадиган куйидаги иккинчи ишга ўтказди. Мусулмонлар бу аламли воқеадан чиқиб кетиб ўзларини ва умматларини қутқазилари учун бу иккинчи иш ҳам зарурдир.

2 – Жанг олиб бораётган отрядларни бу лойиҳани қўллаб-қувватлаш асосида бирлаштириш ва Ғарбдан ёки Ғарбга малай бўлган ҳокимларнинг биридан ёрдам сўраш тўғрисидаги ҳар қандай фикрни суғуриб, улоқтириб ташлаш. Чунки бу ҳокимларнинг барчаси Ғарб малайларидир. Шунингдек қандай ишлатилиши шартлар асосида белгиланиб сиёсий мақсадда берилган пул ва қурол-аслаҳаларни рад этиш. Мана биз ҳозир бундай ёрдамларнинг асоратини кўра бошладик. Бу асорат жанг қилаётган отрядларни Америка ечимига киришга судрашдан иборат. Шунинг учун бу лойиҳа том маънода покиза лойиҳа бўлиши ва фақат Ёлғиз Аллоҳдан ёрдам сўрашгагина рози бўлиши лозим. У Шаръий далилларга асосланган ва тўғрилиги воқеликда, ақл асосида тасдиқланган лойиҳадир. Саудия, Қатар, Туркия ҳокимларига келсак, улар йирик давлатлар ўйинидаги бир шахмат доналаридир, холос. Бу малайлар Ғарбнинг қуролли оппозицияни қуроллантирмаслик тўғрисидаги буйруқларига қулларча бўйсунидан бошқасига ярамайди. Бу малайлар жанг қилаётган кўзғолончиларнинг баъзи минтақалар устидан ўз назоратларини ўрнатишига йўл қўймайдиган қизил чизиқларни чизишда ҳам, кўзғолончиларни Америка ечими бўйича юришга ва Асаднинг музокараларда бир тараф бўлишини қабул қилишга мажбур қилишда ҳам Ғарбнинг буйруқларига қулларча бўйсунидан бошқасига ярамайди. Бу эса ана шу отрядларнинг бу давлатлар ҳокимларини ўзларининг сиёсий етакчилари қилиб олмасликлари лозимлигини англатади... Бу отрядлар бирлашиб Аллоҳ ҳузуридан келадиган нусратга ҳақли-лойиқ бўлган пайтда ҳеч бир кимса уларга қарши туrolмайди. Бу эса бизга илк мусулмонларни, улар нусрат борасида қандай мўъжизаларга эришганларини эслатади. Чунки илк мусулмонлар форс ва рим империяларини қулатдилар. Ҳолбуки уларнинг имкониятлари душманларининг устунлиги ва сони олдида айтишга ҳам арзимайдиган даражада эди.

Хулоса қилиб айтганда биз барчамиз мусулмонлар сифатида бизга илк сийратимиз қайтишини жуда истаймиз. Бу тўғрида эса ожизларча қуруқ орзу қилиб ўтираверишнинг ўзи кифоя қилмайди. Аксинча бу

тўғрида Мудаббир Холиқ Аллоҳга бўлган имон бўлиши вожиб. Бу имон энг аввало бу шаръий ҳукмга қаттиқ амал қилишни ва бу шаръий ҳукмга тааллуқли моддий сабабларга киришишни тақозо қилади. Нусратга унинг шаръий шартлари билан эришишга олиб борадиган сабабларга киришиш шунинг жумласидандир. Зеро бу Умматга нусрат фақат Аллоҳ ҳузуридан У Зотнинг нусрат тўғрисида қўйган шарти асосида келади... Раббоний Аралашув (Аллоҳнинг нусрати) муҳсинларга (яхши амал қилувчиларга) албатта яқиндир.

Биз Суриядаги мусулмонларга шуни ҳам эслатамизки, Сурия режими ўзининг жиноятларини бошлаган пайтда бу уларга жуда оғир бўлган эди. Кейинчалик бунинг таъсири ўтиб кетди ва Асаднинг ўзига зиёнга айланди, натижада бу тоғут Эрон ва унинг тобе югурдакларидан ёрдам сўрашга мажбур бўлди. Мусулмонларга бу ҳам бошланиш пайтларида оғир бўлган эди, кейинчалик буни ҳам қўпориб ташладилар. Шундан кейин мана Америка ўзининг малайи Асадни қутқозиш учун Россиядан ёрдам сўрашга мажбур бўлмоқда. Бу ҳам бошланишида мусулмонларга оғир бўлади. Лекин Аллоҳ ёрдами билан Сурия бу босқинчи мустамлакачиларнинг мозори бўлади, бу душманлар – инша Аллоҳ – фақат бизнинг юртларимиздагина эмас, балки ўзларининг уяларида ҳам бунинг бадалини жуда қиммат тўлашади. Аллоҳ ёрдами билан шундай бўлади. Яқинда бу золимлар қандай оқибат сари кетишаётганини билиб олишади. Чунки Америка Вьетнамда, Россия эса Афғонистонда аччиқ мағлубиятга учраган эди. Сурияда эса бу икки мустамлакачи – Аллоҳ Таоло изни ила – биргаликда мағлуб бўлади ва иккинчи рошид Халифалик кофирлар истамаса ҳам албатта тикланади. Зеро бу ёлғон бўлмаган ваъдадир.

﴿وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۗ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

«Аллоҳ Ўз ишида голибдир, лекин одамларнинг кўплари (буни) билмайдилар» [Юсуф 21]

Аллоҳ Таолодан бизни ишимизнинг энг тўғрисиغا ҳидоятлашини ва бизга Ўз Нусратини беришини ёлвориб сўраб қоламиз.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾

«Хали улар: У (кун) қачон бўлур? деб (сўрайдилар). Шоядки яқин бўлса, деб айтинг!» [Исро 51]

Охирги дуоимиз ҳамд оламлар Парвардигори Аллоҳ учундир, демоқликдир. □

ШУ КУНЛАРДА МУСУЛМОНЛАР ЎРТАСИДА КЕТАЁТГАН ЖАНГЛАР ТЎҒРИСИДА ИСЛОМНИНГ ҲУКМИ

Устоз Шариф Солих Широдий-Санъо

Аллоҳ Таоло ушбу Умматга Ислом рисолатини инъом этиб, Росули акрам ﷺ инсонларни зулматлардан нурга чиқариш учун ушбу динни олиб келган пайтдан бошлаб мусулмонларда жиҳод тушунчаси тиниқ эди. Росулulloҳ ﷺ уларга жоҳилият жамиятини ўзгартириш тариқати фикрий ва сиёсий кураш олиб бориш ҳамда Ислом давлатини барпо этиш учун қудрат аҳлидан нусрат-ёрдам талаб қилишдан иборатлигини ўргатганлари учун Маккада кофирларга қарши жанг қилмадилар. Росулulloҳ асҳоби киромлар билан бирга Мадинаи Мунавварада аввало Ислом давлатини барпо этгач, жиҳодга оид аҳкомлар нозил бўла бошлади. Мусулмонлар бу аҳкомларни худди Росулulloҳ ўргатганларидек тушундилар ва то 1924 йилга қадар барча Исломий давлат асрлари давомида жиҳод тушунчаси аниқ-тиниқ сақланиб келди. Мустамлакачилар кириб келиб, исломий юртларда Ғарбнинг капиталистик фикрий ва сақофий уруши бошлангач, Ислом аҳкомлари, жумладан, жиҳод аҳкомлари ҳам бузиб талқин қилинадиган бўлди. Натижада, жиҳод – худди бугун гувоҳи бўлиб турганимиздек – ўзининг ҳақиқий маъносини йўқотди. Мустамлакачиларга малай бўлган гуруҳлар гўё талаб этилган жиҳодни бажараётганларини кўрсатиб, ўз тобеларини бунга ишонтириш учун шаръий нусусларни ҳар томонга буриб-мослаштиришди. Шу орқали мусулмонларнинг ўлимига олиб борса ҳам, ҳокимият тизгинини ушлаб туришди. Улар ўз тобелари ҳақида «улар шаҳидлар, борар жойлари жаннат», деб айтишди. Ҳокимият таллашиб, уларга қарши курашаётган душманлари ҳақида эса «улар дўзах аҳли» дея даъво қилишди. Биз Аллоҳ Роббул оламин рози бўладиган тўғри позицияни эгаллашимиз учун мусулмонлар ўртасида кетаётган бугунги жанглар тўғрисида ҳақиқий тушунчани ҳосил қилиб, бу борадаги Ислом ҳукмини баён қилмоғимиз лозим.

Хўш, жиҳод шаръан нима ўзи? Бугун Яман, Шом, Ливия, Ироқ каби исломий юртларимизда мусулмонлар орасида кечаётган жанглар жиҳод ҳисобланадими?

Жиҳод Аллоҳнинг калимасини олий қилиш учун кофирларга қарши жангдир. Жиҳоднинг эълон қилинишига икки нарса сабаб бўлади: биринчи, душманлар ҳужумини қайтариш, иккинчи, исломий даъватни етказиш. Яъни жиҳоддан мақсад, Ислом рисолатининг одамларга етиб боришига халақит бераётган тўсиқларни парчалаб, йўқ қилишдир.

Жиход махсус ҳолатдаги жангдир. Жанг умумий, жиход эса хосдир. Ҳамма жиход жанг бўлиши мумкин, аммо ҳар бир жанг жиход бўлмайди. Шунга кўра, одамлар орасидаги жангни уч турга бўлиш мумкин:

Биринчи: кофирларнинг бир-бирларига қарши жанги. Бу – хоҳ куфр миллати орасидаги турли эътиқодлар йўлида бўлсин, хоҳ тамаъ ва манфаатлар йўлида бўлсин – ботил жангдир.

Иккинчи: Мусулмонларнинг Аллоҳ калимасини олий қилиш учун кофирларга қарши жанги бўлиб, бу Аллоҳ йўлидаги жиход ҳисобланади.

Учинчи: Мусулмонларнинг бир-бирларига қарши жанг қилиши. Биз тўхталмоқчи бўлаётган мавзу ҳам мана шу.

Мусулмонлар ўртасидаги жанг икки қисмга бўлинади: биринчиси шаръий ва жоиз жанг, иккинчиси ҳаром ва ман этилган жанг.

Биринчи қисм: Шаръий ва жоиз жанг кўп турга бўлинади:

- 1 – Боғийларга қарши жанг;
- 2 – Ҳокимиятни тортиб олган (босиб олган)ларга қарши жанг;
- 3 – Муҳориб (ҳироба аҳли)га қарши жанг;
- 4 – Шахснинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиш йўлидаги жанг (саёлларга қарши жанг);
- 5 – Омманинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиш йўлидаги жанг;
- 6 – Ҳукмнинг ўзгартирилишига қарши жанг;
- 7 – Ислон давлатини барпо этиш йўлидаги жанг;
- 8 – Мусулмонларни бирлаштириш йўлидаги жанг.

Ушбу айтиб ўтилган баъзи жанглар воқееси бугун мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар воқесига тушмайди. Шунинг учун уларга қисқача тўхталиб ўтамыз. Асосан мазкур жангларнинг бугунги кунда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар воқесига тушадиганлари ҳақида суҳбатлашамиз. Бу ҳақда гап бошлашдан олдин шаҳид ким эканини билиб олмоғимиз лозим. Чунки шаҳидлик жиходга боғланган натижалардан биридир.

Шаҳид Аллоҳнинг калимасини олий қилиш йўлидаги жангда кофирлар томонидан ўлдирилган кишидир. Шаҳидлар уч турли бўлади:

Биринчи, дунё ва охират шаҳиди. Бу шаҳид Аллоҳнинг калимасини олий қилиш учун кофирларга қарши жанг қилган ва мусулмонлар билан кофирлар ўртасида содир бўлган куфр диёри ёки мусулмонлар диёридаги жангда ҳалок бўлган кишидир. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ﴾

«Аллоҳ йўлида ўлдирилган зотларни ҳаргиз ўликлар деб ўйламанг! Йўқ, улар тириклардир! Роббилари ҳузурида ризқланмоқдалар» [Оли Имрон 169]

У ҳақида шаръий аҳкомлар келган шаҳид мана шу. Қачон шаҳид сўзи ишлатилган бўлса, ундан мана шу шаҳид назарда тутилган бўлади ва ҳақиқий шаҳид мана шудир. Аммо боғий-исёнчиларга қарши урушда ҳалок бўлган киши эса шаҳид эмас. Шунингдек, кофирлар билан жангда жароҳат олган, сўнг жароҳати тузалиб кетиб, сўнг шу жароҳати сабабли вафот этган киши ҳам шаҳид эмас. Чунки махсус аҳкомлари бўлган ва Аллоҳ Таоло тирик эканини хабар берган шаҳид Аллоҳнинг калимасини олий қилиш йўлида кофирларга қарши жангда ҳалок бўлган кишидир. Шунингдек, кофирларга қарши жангда жароҳат олиб, ўша жароҳатидан вафот этган киши ҳамдир.

Ушбу шаҳиднинг ҳукми шуки, у ювилмайди, кафанланмайди ва қони билан, кийимида дафн қилинади. Имом Аҳмад ривоят қиладики, Набий ﷺ Уҳудда ҳалок бўлганлар ҳақида

﴿لَا تَعْسَلُوهُمْ، فَإِنَّ كُلَّ جُرْحٍ أَوْ كُلِّ دَمٍ يَفُوحٌ مِسْكًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ﴾

«Уларни ювманг, чунки уларнинг ҳар бир жароҳати ва ҳар бир қонидан қиёмат кунини миск бўйи таралиб туради, дедилар ва уларга жаноза ўқимадилар».

Бу эса шаҳидга жаноза ўқилмаслигига далилдир. Бу ҳақда Абу Довуд билан Термизий Анас رضي الله عنهнинг **«Набий ﷺ Уҳудда ҳалок бўлганларга жаноза ўқимадилар ва ювмадилар»**, деган ҳадисини ривоят қилганлар.

Иккинчи турли шаҳид, бу дунё аҳкомларисиз охират шаҳидидир. Яъни охиратда шаҳиднинг савобини олади ва бу дунёдаги шаҳиднинг аҳкомлари унга жорий бўлмайди, ювилади, кафанланади, унга жаноза ўқилади. Бухорий ва Муслим саҳиҳида Абу Ҳурайра رضي الله عنهдан ривоят қилинадики, Росулulloҳ ﷺ бундай марҳамат қилдилар:

﴿الشُّهَدَاءُ خَمْسٌ: الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْفَرْقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾

«Шаҳидлар бештадир: вабо касалидан ўлган, қорин касалидан ўлган, сувга чўкиб ўлган, вайрона остида ўлган ва Аллоҳнинг йўлида ҳалок бўлган кишидир».

Учинчи турдаги шаҳид охират эмас, бу дунё шаҳидидир. Бу шаҳидга бу дунёдаги шаҳидлик аҳкомлари жорий бўлади. Яъни у

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Исломининг ҳукми ювилмайди ва унга жаноза ўқилмай, кийимида дафн қилинади. Аммо унинг ўзи одамлар кўрсин учун ва шунга ўхшаш нарса учун жанг қилган бўлади. Имом Муслим Абу Мусо Ашъарий йўлидан ривоят қилади: Бир киши Набий ﷺнинг олдиларига келиб, ё Росулulloҳ, ўлжа учун жанг қилган киши бор, ном чиқариш учун жанг қилган киши бор, даражасини одамлар кўрсин учун жанг қилган киши бор, қай бирлари Аллоҳ йўлида жанг қилган, деб сўради. Росулulloҳ ﷺ дедилар:

«مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعَلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

«Ким Аллоҳнинг калимаси олий бўлиши учун жанг қилса, у Аллоҳ йўлидадир».

Мусулмонлар ўртасидаги шаръий ҳисобланган жанг турлари:

1 – Боғийлар (исёнчилар)га қарши жанг қилиш:

Боғийлар деб қуйидаги уч ишдан бирини ўзларида жамлаган инсонлар айтилади:

Биринчи: давлат ҳокимиятига ўз зиммасидаги ҳуқуқ-вазифаларни бажаришдан ва қонунларга итоат қилишдан бош тортиб ё давлат раҳбарини ағдаришга уриниб ёки шон-шавкатли бўлишга ҳаракат қилиб исён қилиш.

Иккинчи: Боғийларда ҳокимиятни олишлари учун кифоя қиладиган куч бўлиши.

Учинчи: Хуруж. Хуруж сўзининг синонимлари: куролли кўзғолон, фуқаролар уруши, ички кураш, курол кўтариш, кўзғолон қилишга сабаб бўлган сиёсий мақсадларни рўёбга чиқариш учун куч-зўравонликни қўллашдир. Боғийлар қаршисидаги вожиб вазифа –тийиб қўйиш, адабини бериш ва мажбуран итоат қилдириш мақсадида уларга қарши жанг қилишдир. Уларга қарши қирғин ва қатли ом қилиш эмас. Чунки уларга қарши жанг адабини бериш жангидир, уруш қилиш жанги эмас. Боғийларга қарши жангда ҳалок бўлганлар шаръий маънодаги шаҳидлар, яъни дунё ва охират шаҳидлари бўлмайдилар, балки фақат охират шаҳидлари бўлиб, охиратда шаҳидларнинг савобини оладилар. Дунёда эса уларга шаҳидлик ҳукми жорий бўлмайди ва шу боис бошқа мусулмон майитлар қатори ювилиб, кафанландилар ва жаноза ўқилади. Боғийларга қарши жанг қилиш шаръий жангдир, бироқ Аллоҳнинг йўлидаги жиҳод ҳисобланмайди. Аммо боғийлар мусулмон эмас, кофирларни ташкил қилса, у ҳолда уларга қарши жанг қилиш Аллоҳ йўлидаги жиҳод ҳисобланади.

2 – Ҳокимиятни тортиб олган (босиб олган)ларга қарши жанг:

Ҳокимият Ислонда Умматникидир. Уммат уни – ўзи билан ҳоким ўртасида у Аллоҳнинг Китоби ва Росулининг суннати асосида ҳукм юритиши шарти билан тузилган акдга кўра – ҳокимга топширади. Саҳиҳи Муслимда келишича, Росулulloҳ ﷺ бундай деганлар:

«وَمَنْ بَايَعَ إِمَامًا فَأَعْطَاهُ صَفَقَةً يَدِهِ وَتَمْرَةً قَلْبِهِ فَلْيَطِعْهُ إِنَّ اسْتِطَاعَ، فَإِنْ جَاءَ آخَرَ يُنَازِعُهُ فَاضْرِبُوا عُنُقَ الْآخِرِ»

«Кимки битта имом билан байъатлашиб унга қўлини ва қалби қўрини берса қўлидан келганича унга итоат қилсин. Энди агар бошқа биров келиб у билан имомликни талашса, унинг бўйнига уринглар».

Байъат халифа сайлашнинг тариқатидир. Байъат олдинги салтанат соҳибининг фармони ёки ҳоким қилиб тайинлаши билан амалга ошмайди. Шунингдек, ҳокимиятни эгаллаб олиш ёки зўравонларча куч билан тортиб олиш билан ҳам бўлмайди. Бу нарса ҳокимиятни тортиб олган кимса томонидан Умматга қилинган зулм-адолатсизлик ҳисобланади. Бундай ҳолатда Уммат ўзидан тортиб олинган нарсани қайтариб олиш учун жанг қилади. Ким бу жангда ҳалок бўлса, охират шаҳидларидан бўлади, яъни охиратда шаҳидлар савобини олади. Бу ҳақда Аҳмад ибн Ҳанбал муснадида Набий ﷺнинг бундай сўзлари келган:

«وَمَنْ قُتِلَ دُونَ مَطْلَمَتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ»

«Ким ўзига етган адолатсизлик йўлида ўлса, у шаҳиддир».

Ҳокимиятни тортиб олган (босиб олган) кимсага қарши жанг қилишнинг шаръий ҳукми мубоҳ. Чунки ҳақдорда ўзидан тортиб олинган мулкдан ўша тортиб олган шахс учун ёки бошқаси учун воз кечиш ҳуқуқи ҳам бор, ўз ҳаққини ҳимоя қилиб жанг қилиш ҳуқуқи ҳам бор. Қачон Уммат ҳокимиятни тортиб олган кишига розилик ва ихтиёр билан байъат қилса, ҳокимиятни тортиб олганлик масаласи бекор бўлади ва ишлар асл табиий йўлида давом этаверади. Аммо Уммат унга байъат қилмаса, бунинг икки ҳолати мавжуд:

Биринчи ҳолат: Уммат ҳокимиятни тортиб олган кимсага қарши жанг қилишга қодир бўла туриб, бундан воз кечиши. Бу ҳолатда айни ишнинг гуноҳи ҳокимият тортиб олингандан уч кун ўтиши билан шу Уммат елкасига тушади. Чунки шаръий ҳукм бўйича Уммат бирор имом-халифага байъат қилишга қодир бўла туриб,

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглр тўғрисида Ислоннинг ҳукми зиммасида байъатсиз ҳолда уч кундан зиёд вақтни ўтказиши жоиз эмас. Дарҳақиқат, Умар ибн Хаттоб رضي الله عنه бутун Умматнинг вакили бўлган шўро аҳлига ораларидан бир кишини Халифаликка танлашлари учун уч кунни белгилаб берди. Халифалик улардан бошқа томондан чиқмаслигини ҳамда уларнинг кўпчилиги томонидан овоз берилган ишга қайси бири қарши чиқса, уни қатл қилишни буюрди, саҳобалардан бирортаси бу ишни инкор этмади ва бу уларнинг ижмои бўлиб қолди. Демак, ҳокимиятни тортиб олган кимсага нисбатан Уммат шу уч кун орасида ё уруш қилмоғи лозим, ёки ўзи рози бўлган шахсга байъат қилади-да, байъат қилинган халифа унга қарши уруш қилиши керак. Аммо Уммат ҳокимиятни тортиб олган кимсага рози бўлса ва унга байъат қилса, бу ҳақда шайх Такийюддин Набахоний ўзининг Халифалик китобида бундай дейди: «Бир зўравон чиқиб, ҳокимиятни куч билан эгаллаб олса, у бу билан халифа бўлиб қолмайди. Гарчи у ўзини мусулмонларнинг халифасиман деб эълон қилса ҳам». Яна бундай дейди: «Лекин бу зўравон мусулмонларнинг манфаати унга байъат қилишда эканига ҳамда шариат аҳкомларини ижро қилиш унга байъат қилишни вожиб қилишига одамларни қаноатлантира олса, одамлар ҳам бунга қаноат ҳосил қилиб рози бўлишса, кейин ўз розиликлари ва ихтиёрлари билан унга байъат қилишса, у киши розилик ва ихтиёрийлик билан байъат қилинган лаҳзадан бошлаб – гарчи дастлаб салтанатни куч ва зўрлик билан олган бўлса ҳам – халифа бўлиб қолади».

Иккинчи ҳолат: Уммат ҳокимиятни босиб олган зўравонга қарши жанг қилишни рад этган ва бунга ожизлигини сабаб қилиб келтирилган ҳолат. Бундай ҳолатда Уммат – модомики, зўравонга байъат қилишни истамаётган экан – унга қарши жанг қилиш имкониятини берадиган куч-қудратни тўплаш йўлидан юрмоғи лозим. Уммат бўйнидаги уч кундан ортиқ вақт халифага байъат бермаганлик гуноҳи маъзур бўлади, чунки у ўз ихтиёрига эга эмас, мағлубдир. Аллоҳ Таоло бу борада

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

«Аллоҳ ҳеч бир жонни тоқатидан ташқари нарсани юкламайди» [Бақара 286]

деган. Росуллуллоҳ ﷺ ҳам

﴿رُفِعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأُ وَالنَّسْيَانُ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ﴾

«Умматимдан хато, унутиш ва мажбурланган нарсаларининг жавобгарлиги кўтарилди», дея марҳамат қилганлар. (Табароний

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Ислоннинг ҳукми ва Дорикутний ишлаб чиққан). Муовиянинг ўғли Язид салтанатни куч билан босиб олганларга мисол бўлади. У ўзига одамларни мажбуран байъат қилдирган, зўрлаб ботил ақд олган. Тобарийнинг тарихида келишича, унга байъат қилишдан мусулмонлар вакилларида аксари бош тортганлар. Бу эса Абдуллоҳ ибн Зубайр билан Ҳусайн ибн Али عليه السلامларни Умнатнинг куч билан тортиб олинган салтанатини қайтариб олиш учун Язидга қарши қўзғолон қилишларига сабаб бўлган. Куч билан тортиб олинган салтанатини қайтариб олиш учун жанг қилиш шаръий жангдир. Бироқ Аллоҳ йўлидаги жиҳод эмас ва бу боғийларга қарши жанг қилишга хос ҳолатдир.

3 – Муҳорибларга ёки қароқчилар (аҳли ҳироба)га қарши жанг қилиш:

Муҳориб ёки қароқчилар террорчи тоифалар бўлиб, улар мусулмонлардан ёки муртадлардан ёхуд зиммийлардан иборат бўлади. Улар талон-тарож, қотиллик ва одамлар орасига таҳдид пайдо қилиш мақсадида ўз кучлари ва қуроллари билан чиқишади. Одатда қишлоқлар, тоғу тошлар, текисликлар ва саҳролар каби юрт ташқарисида бўлишади.

Ушбу муҳорибларнинг вожиб ҳуқуқлари бор, у ҳам бўлса, ваъз-насихат йўли билан уларни қуроллари ташлаш ва таслим бўлишга чақиришдир. Шу ҳуқуқдан фойдаланиб, агар қайтсалар, яхши, аммо қайтмасалар, уларга қарши жанг қилинади. Давлатга уларга қарши жанг қилиш ва мусулмонлардан уларнинг озорини даф қилиш учун қўшин юбориши шарт бўлади. Муҳорибларга қарши жанг қилиш шаръий жанг, бироқ Аллоҳ йўлидаги жиҳод эмас. Аммо бу муҳориблар кофирларни ташкил қилса, уларга қарши жанг жиҳод ҳисобланади.

4 – Шахснинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиш йўлидаги жанг (саёлларга қарши жанг):

Саёл – жон, мол, номус каби, шахснинг дахлсиз нарсаларига тажовуз қилган кимсадир. Бу ҳақда Набий صلى الله عليه وسلمнинг видолашув ҳажида қилган хутбаларида келган. Имом Бухорий ва имом Муслим қилган ривоятда ул зот

«فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، فَلْيَبْلَغِ الشَّاهِدُ الْعَائِبَ»

«Албатта қонларингиз, молларингиз ва номусларингиз сизларга шу кунингиз, шу ойингиз ва шу шахрингиз(да уруш) ҳаром бўлганидек ҳаромдир. Бас, бунга гувоҳ бўлганлар бу ерда бўлмаганларга етказсин», деганлар. Булар шахснинг

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Ислоннинг ҳукми дахлсиз нарсаларидир. Чунки улар ҳар бир шахсга алоҳида тегишли бўлиб, омманинг дахлсиз нарсаларидан мустасно.

– **Шахснинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиш йўлидаги жанг:**

Биринчи, жонни ҳимоя қилиш учун жанг қилиш. Бу уч ҳолатда бўлади:

1 – Жонни ҳимоя қилиб жанг қилиш фарз бўлган ҳолат. Бу ҳолатда тажовузкор томон кофир бўлиши ёки ҳайвон бўлиши ёхуд қони ҳимояланмаган мусулмон бўлиши керак. Қони ҳимояланмаган мусулмон турмуш кўрган зинокор, намозни тарк қилган кимса ёки йўлтўсар қотилдир. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾

«Ўзингизни ҳалокатга ташламанг» [Бақара 195]

2 – Жанг қилиб жонни ҳимоя қилиш мандуб бўлган (ўлимга таслим бўлиш жоиз бўлган) ҳолат. Қачонки адоват қилган киши қони ҳимояланган мусулмон бўлса ва жанг аёллар ва болаларга зиён етишига олиб бормаса, ана шундагина жанг мандуб бўлади. Агар бундай бўлмаса, жонни ҳимоя қилиб жанг қилиш мандуб эмас фарз бўлади. Киши ҳокимият эгаларидан ёки уламолардан бўлиб, унинг ўлими Уммат манфаатларига зиён келтирадиган бўлса, ҳар қандай ҳолатда ҳам ўлимга таслим бўлиши жоиз бўлмайди.

3 – Ўлимга таслим бўлиш мубоҳ бўлган ҳолат. Яъни қачон адоватга учраган шахс ёлғизликни қасд қилган бўлса ва бу омма фитнасига олиб бормаса, шу ҳолатда унинг ўлимга таслим бўлиши мубоҳ бўлади.

Иккинчи, номусни ҳимоя қилиб жанг қилиш:

Номусни ҳимоя қилиб жанг қилиш фарздир ва бу масалада ҳеч қандай ихтилоф йўқ. Масалан, аёлнинг ўз номусини ҳимоя қилиб жанг қилгани каби. Ёки эркакнинг ўз аёли ва қариндошлари номусини ҳимоя қилиб жанг қилгани каби. Ёхуд мусулмоннинг қариндош бўлмаган бошқаларнинг номусини ҳимоя қилиб жанг қилгани каби. Чунки номуслар Аллоҳнинг ердаги дахлсиз нарсаларидан бўлиб, уларга ҳужум қилиш энг қабих мункарлардан ҳисобланади. Дарҳақиқат, мункарни куч билан даф қилишнинг шаръийлиги Росулulloҳ ﷺнинг

﴿مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ﴾

«Сизлардан ким мункарни кўрса, уни қўли билан ўзгартирсин», деган сўзларига кўра олинган.

Учинчи, молни ҳимоя қилиб жанг қилиш:

а) Молни ҳимоя қилиб жанг қилиш фарз бўлган ҳолат. Бунга Росулulloҳ ﷺнинг

«وَمَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ»

«**Ким молини ҳимоя қилиб ҳалок бўлса, шаҳидир**» (имом Муслим ривояти), деган сўзлари далил. Бу қуйидаги ҳолатларда, яъни агар ҳимоя қилувчининг молига ижара ёки гаров каби, бировнинг ҳаққи боғлиқ бўлса, мол жонли нарса бўлса (бу ҳолатда ҳимоя қилувчи ёки унинг номуси хатарга дучор бўлмаслиги шарт) ва мол бошқасининг моли бўлса молни ҳимоя қилиб жанг қилиш вожиб бўлади.

б) Молни ҳимоя қилиб жанг қилиш мубоҳ бўлган ҳолат. Мисол учун, тажовуз қилувчи кийим ёки таом каби арзимас нарсага тажовуз қилаётган бўлса, бу ҳолатда уни ҳимоя қилиш фарз бўлмайди, балки жоиз бўлади, холос.

г) Молни ҳимоя қилиб жанг қилишни тарк этиш фарз бўлган ҳолат. Тажовуз қилган шахс шариат салтанати соҳиби (султон) бўлса жангни тарк қилиш бўлади. Бу ҳақда саҳиҳи Муслимда Росулulloҳ ﷺнинг қуйидаги сўзлари келган:

«يَكُونُ بَعْدِي أُمَّةٌ لَا يَهْتَدُونَ بِهَدْيِي وَلَا يَسْتُنُونَ بِسُنَّتِي، وَسَيَقُومُ فِيهِمْ رِجَالٌ قُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الشَّيَاطِينِ فِي جُنْمَانِ إِنْسٍ. قَالَ: قُلْتُ: كَيْفَ أَصْنَعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَدْرَكْتُ ذَلِكَ؟ قَالَ: تَسْمَعُ وَتَطِيعُ لِلْأَمِيرِ، وَإِنْ ضَرَبَ ظَهْرُكَ وَأَخَذَ مَالُكَ، فَاسْمَعْ وَأَطِعْ»

«**Мендан сўнг ҳидоятимга эргашмайдиган, суннатимга юрмайдиган имом-раҳбарлар бўлади. Уларнинг орасида шундай кимсалар бўладики, уларнинг қалблари шайтон қалбидек, жисмлари эса инсон жисмидан. Агар ўша замонда бўлсам, нима қиламан, ё Росулulloҳ, деб сўрадим. Пайғамбар ﷺ айтдиларки: Ўша амирга қулоқ солиб, итоат қиласан, агар ортинга уриб, молинг тортиб олинса ҳам, қулоқ солиб, итоат қил.**»

Саёлга қарши жанг қилиш шаръий бўлса-да, бироқ Аллоҳ йўлидаги жиҳод ҳисобланмайди. Аммо тажовузкор кофир бўлса, жиҳод ҳисобланади. Саёлга қарши жангда ўзини ҳимоя қилиб ҳалок бўлган киши фақат охират шаҳиди ҳисобланади.

5 – Исломий жамиятда омманинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиш йўлидаги жанг:

Омманинг дахлсиз нарсаларига тажовуз қилиш, Аллоҳнинг ҳақларига тажовуз қилиш демакдир. Бунда очикдан-очик айни

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглр тўғрисида Ислоннинг ҳукми дахлсиз нарсалар бузилаётган ва мункар амалларга қўл урилаётган бўлади. Масалан, намоз ўқиш ёки рўза тутишни тақиқлаш, аёлларни шаръий либос кийишдан ман этиш, масжидлар ва омма муассасаларини бузиш, омма молини талон-тарож қилиш, спиртли ичимликларни очиқ-ошкор сотиш ё истеъмол қилиш, судхўрлик ва қимор муомалаларини юритиш ва бошқа шаръий нусусларда фарзлиги ёки ҳаромлиги очиқ баён қилинган аҳкомларни бузиш каби.

Турли ҳолатларда мункардан қайтариш аҳкомлари:

1 – Аслида, мункардан қайтариш фарзи кифоя. Масалан, айрим кишилар уни адо этиб, мақсад рўёбга чиқса, қолганлардан талаб соқит бўлади. Бунга Аллоҳ Таолонинг

﴿وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

«Орангиздан яхшиликка (Ислонга) даъват қиладиган, маъруфга буюриб, мункардан қайтарадиган бир жамоа бўлсин, ана ўшалар нажот топгувчилардир» [Оли Имрон 104]

деган каломи далилдир.

2 – Мункарни ўзгартириш уни шоҳиди бўлган – ўзгартиришга қодир – кишиларга фарзи айнга айланади. Шу шарт биланки, уни ўзгартиришга уриниш сабабли ўзларининг шахсий дахлсизликларига тажовуз қилиш хавфи туғилмасин ҳамда қаршиларида ўша мункардан ҳам ёмонроқ иккинчи бир мункар келиб чиқмасин. Росулulloҳ ﷺ бундай дейдилар:

«مَا مِنْ رَجُلٍ يَكُونُ فِي قَوْمٍ يَعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي، يَقْدِرُونَ عَلَى أَنْ يُغَيِّرُوا عَلَيْهِ وَلَا يُغَيِّرُونَ، إِلَّا أَصَابَهُمُ اللَّهُ مِنْهُ بَعْقَابٌ قَبْلَ أَنْ يَمُوتُوا»

«Бир кимса бир қавм орасига кириб, осийликлар содир этса-ю, улар уни қайтаришга қодир бўла туриб қайтармасалар, Аллоҳ уларга ўлимларидан олдин ўша кимса туфайли азоб юборади» (Абу Довуд ривояти). Мавжуд бир мункардан қайтариш билан ундан ҳам каттароқ мункар келиб чиқадиган бўлса – масалан мункардан қайтараётганларнинг қайтарувини назарига илмай, унга қарши туриш учун бошқа мункарларни содир этиш каби – бундай ҳолатда мункардан қайтариш ҳаром ҳисобланади. Яъни бу ерда «икки ёмон нарсанинг енгилроғини танлаш» қоидаси татбиқ қилинади.

3 – Мункардан қайтариш бошқа мункарларни келтириб чиқармаса ва мавжуд мункар устига фосиқ ва фожир кимсалардан яна мункар ишлар қўшимча бўлмаса, бу ҳолатда мункардан қайтариш мандуб бўлади. Росулulloҳ ﷺ бундай дедилар:

«وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ»

«**Ким динини ҳимоя қилиб ҳалок бўлса, у шаҳиддир**» (Байҳақий ривояти).

4 – Қачон мункардан қайтариш билан ўша қайтараётган зотларга ҳамда уларнинг яқинлари, дўстлари, ватандошлари каби бошқа бировларга жуда қаттиқ озор етадиган бўлса, у ҳолда икки тақиқдан бирини қилишга тўғри келади:

а) Ё бу мункарга сукут қилиб, ушбу вазифасини тарк этиш гуноҳини содир этишимизга тўғри келади;

б) Ёки мункардан қайтариб, бошқа бировларга қаттиқ зарар етказишимизга тўғри келади. Агар зарар етадиган кишилар шу зарарга ўзлари рози бўлсалар ва динлари учун жонлари ва молларини фидо қилсалар, мункардан қайтариш мандуб бўлади. Ҳатто бу зарар ўлимга олиб келса ҳам, ўша ўлганлар охират шаҳидлари бўладилар ва уларга мункардан қайтариш оқибатида шаҳидлик ҳукми тушади... Аммо бундай қилмасин. Чунки мункарга сукут қилиш тақиқланганидек, мусулмонларга озор етказиш ҳам тақиқланган.

5 – Мункар ишларни қилаётган кимса юрт салтанати соҳибларидан бўлса, бундай ҳолат ҳақида шаръий нусусларда куйидагича тафситол келган:

а) Ҳукмдорни мункардан аввало, ваъзу насихат ва ширин сўз билан қайтармоқ лозим. Саҳиҳи Муслимда Набий ﷺнинг ушбу сўзлари келган:

«مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ نَصِيحَةٌ لِدَيِّ سُلْطَانٍ فَلَا يُكَلِّمُهُ بِهَا عَلَانِيَةً، وَلْيَأْخُذْ بِيَدِهِ فَلْيُخْلِ بِهٖ، فَإِنْ قَبِلَهَا قَبِلَهَا وَإِلَّا كَانَ قَدْ أَدَّى الَّذِي عَلَيْهِ وَالَّذِي لَهُ»

«**Кимда султонга насихат бўлса, у билан ҳамманинг олдида гаплашмасин, қўлидан тутиб, холи жойда айтсин. Султон насихатни қабул қилса-қабул қилди. Аммо қабул қилмаса, у киши ўзининг зиммасидаги нарсани ва султонга керакли нарсани адо қилган бўлади**».

б) Ҳукмдорни мункардан қаттиқ-дағал сўзлар билан қайтариш – қачонки, бу нарса Аллоҳнинг тақиқларини муҳофаза қилишни ва ҳокимнинг қилаётган ишлари нақадар ёмон эканини тушунтиришни талаб қилса – мандуб бўлади.

в) Ҳукмдорни мункардан қаттиқ-дағал сўзлар билан қайтариш – қачонки, бу нарса бошқа бировларга зарар етказса ва улар мана шу нарса орқали ўзларига келаётган кўнгилсизликларга рози бўлмасалар – ҳаром бўлади.

г) Мункардан қайтаришда ҳукмдорни калтаклаш унинг ҳайбат-улуғлигига зид келгани учун ҳаром ҳисобланади. Чунки шаръий нусусларда ҳукмдорни ҳайбат-улуғлик билан таъминлаш буюрилган. Уриш эса ундаги мавжуд мункардан ҳам ёмонроқ мункарни содир этишига ундаши мумкин. Оқибатда эса мавжуд мункарни йўқ қилиш ўрнига бошқа мункарлар келтириб чиқарилади.

д) Ҳукмдор бирор фосиқликка ёки зулмга ёхуд бирор ношаръий ишга қўл уриш билан йўлдан озган бўлса, унга қурол кўтариб, кўзғолон қилиш ҳаром ҳисобланади.

Омманинг дахлсиз нарсаларини ҳимоя қилиб жанг қилиш жиҳод эмас. Аммо шаръий иш ва ажри азимдир. У таъсир ва савоб жиҳатидан жиҳод билан бир хил. Бу ишни қилган зотлар жидди-жаҳд қилганлари, жонларини хатар остига қўйганлари ва бунинг ортидан ажри азимга эришганлари учун мужоҳидлар каби бўладилар. Аммо жамият ғайриисломий бўлса, у ҳолда, фикрий ва сиёсий кураш олиб бориш талаб қилинади. Бу кураш ғояси барча мункарларни даф қилиш учун Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифаликни барпо этишдан иборат. Аммо агар мункарларни даф қилишга қодир бўлинса, Росулulloҳ ﷺнинг

«مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ»

«Сизлардан ким мункарни кўрса, уни қўли билан ўзгартирсин», деган сўзларига кўра, куч ишлатиш ҳам жоиз. Бироқ тўғри ечим фикрий ва сиёсий курашдир. Чунки режим ўрнига давлат барпо этишда фикрий ва сиёсий кураш олиб бориш Росулulloҳ ﷺнинг тариқатидир, демак, бу билан ул зотнинг тариқатини ушланган бўлади. Зотан, Халифалик давлати ҳамма мункарларни, турли фасодларни даф қилади.

6 – Ҳукмдорнинг йўлдан озишига қарши жанг қилиш:

Бу – йўлдан озган ҳукмдорни кулатиш мақсадида қурол ишлатишдир. Чунки унга қарши кўзғолон кўтарганларнинг раъйига кўра, у шунга лойиқдир. Бундай ҳаракатлар бир қанча номлар билан аталади. Жумладан, шайх Такийюддин Набахонийнинг «Ислонда бошқарув низоми» номли китобида бундай дейилган: «Вазиятни тўғрилашни мақсад қилган озодлик ҳаракати:

Хукмдор йўлдан озиши қандай бўлади?

Хукмдорнинг йўлдан озиши ўзининг шахсий турмуш тарзида ёки Уммат ишларини бошқаришга асос бўлган ички ва ташқи сиёсатда Ислонга риюя қилишдан воз кечиши билан бўлади. Йўлдан озиш қуйидагилардан иборат:

1 – Маъсиятлар содир этиши;

2 – Фуқарони маъсиятга буюриши;

3 – Мункар амаллар қилиши. Масалан, мол-давлат, мансаб, амални яхши кўриб, бу нарсаларни ўзи, аҳли, қариндошлари ва жамоаси учун монополия қилиб олгани ва Умматнинг қолган шахсларига бермаслиги каби.

4 – Хукмдорнинг шахсларга озор етказиши. Масалан, уларни калтаклаши, қийнаши ва молларини мусодара қилиши каби. Саҳиҳи Бухорийда ривоят келади, Росулulloҳ ﷺ бундай дедилар:

«السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ، فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ»

«Мусулмон киши модомики маъсиятга буюрилмаган экан, яхши ва ёмон кўрган ишларида қулоқ солиб итоат қилсин. Агар маъсиятга буюрилса, қулоқ ҳам солинмайди, итоат ҳам қилинмайди»

Хукмдор амалда куфр келтирса, унинг йўлдан озишига қарши жанг қилиш Аллоҳ йўлидаги жиҳод ҳисобланади. Аммо Ислондан муртад бўлмаган бўлса, балки залолат амалларини қилган бўлиб, шу амаллари асосида уни ағдаришга ҳукм қилинган бўлса, у ҳам ҳокимиятга маҳкам ёпишиб олиб, ўз тарафдорлари билан бирга жанг қилаётган бўлса, бу ҳолатда бу жанг боғийларга қарши жанг бўлади. Бу ердаги жанг шаръий жанг бўлади, бироқ шаръий маънога эга бўлган Аллоҳ йўлидаги жиҳод бўлмайди.

7 – Ислон давлатини барпо қилиш учун жанг қилиш:

Ислон давлати воқедан йўқ бўлиб, бунга анча вақт ўтган бўлса, бугунги кунда бу давлатни барпо этиш тариқати Росулulloҳ ﷺ Ислон давлатини барпо қилиш учун тутган тариқатнинг айнан ўзидир. Бунинг учун аввало қуйидагиларни бажармоқ лозим:

1 – Ислоний юртларнинг бирида Ислон даъватига жавоб берадиган муҳитни пайдо қилиш лозим. Токи, ушбу муҳитда айни даъватга имон келтирадиган, унда чақирилган фикрлар ва тузумларни талаб қиладиган, шу билан бирга, даъватга нусрат беришга, унинг йўлида қурбонлик кўрсатишга тайёр бўлган афкори омма пайдо бўлсин.

2 – Ушбу ислоний даъватга жавоб берувчи юртда давлат потенциаллари топилиши шарт. Росулulloҳ ﷺнинг замонларида ҳам Мадинаи Мунавварада ўша пайтдаги шароитга нисбатан давлат потенциаллари мавжуд бўлган. Шундан сўнг Ислон давлатининг раҳбари сифатида байъат қилинадиган шахсга ҳокимиятни топширишга қодир бўлган нусрат аҳли қидирилади. Яъни нусрат аҳли эга бўлган куч янги вазиятга қарши чиқадиган ички исёнчиларни ҳам, бу давлатга қарши зарба беришга уринадиган ҳар қандай эҳтимолли ташқи ҳужумларни ҳам йўқ қилишга қодир бўлмоғи лозим.

3 – Қачон нусрат аҳлида шулар жамланган бўлса, раҳбар деб танланган кишига байъат қилинади ва Ислон давлати барпо бўлгани, мавжуд тузум Ислон тузумига ўзгартирилгани эълон қилинади. Нусрат аҳли кўлидаги куч эса, юртдаги афкори омма томонидан талаб қилинган ва Аллоҳ нозил қилган аҳкомлар билан бошқарадиган давлатга қарши уруш қилиш учун ўз нафси амморасига эргашган ҳар қандай кимсаларга қақшатқич зарба баришга тайёр ҳолга келтирилади. Шу ерда икки ҳолат бўлади: биринчи, бошқа кучлар янги давлатга сукут қилиб, ўз мойиллигини намоен қилган ҳолат. Бу ҳолатда инқилоб тинч йўл билан амалга ошади, худди Росулulloҳ ﷺ замонларида бўлгани каби. Қолган ҳар бир мансаб эгалари Ислон аҳкомлари ва Халифалик давлати манфаатлари асосида ўз жойларида қолади. Иккинчи ҳолат эса, баъзи кучлар исён кўтариб, ушбу янги давлатга қарши зарба беришга ҳаракат қилса, бундай ҳолатда инқилоб қонли бўлади ва уларга қарши жанг қилиш шаръий ҳисобланади. Бунинг шаръийлигига иккинчи Ақаба байъати матни асос бўлади ва унда янги вазиятни ҳимоя қилишни таъминлаш айтилган.

Мана шу бугун Ислон давлатини барпо қилиш тариқатидир, мана шу ислоний давлат барпо қилиш йўлида жанг қилишнинг шаръий ҳукмидир. Бунга иккинчи Ақаба байъати далил, чунки Росулulloҳ ﷺ мана шу байъат асосида Мадинада Ислон давлатини барпо этганлар.

Бироқ Ислон давлати барпо бўлаётган пайтда ёки барпо бўлгандан сўнг унга қарши чиқиш ҳукмига келсак, бу ҳаромдир. Чунки қачон ҳарбий бўлинмалар Ислоний давлатга қарши чиқса ва уларга қўмондонлари жанг қилишга буйруқ берса, Ислон давлати бу бўлинмаларга қарши жанг қилиши вожиб бўлади. Чунки улар Ислон давлати салтанатига қарши чиққан боғийлар ҳисобланади. Уларга қарши жанг қилиш шаръан халифага итоат қилишдан бош

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Ислоннинг ҳукми тортган боғийларга қарши жанг қилиш ҳисобланади, Аллоҳ йўлида жиҳод қилиш бўлмади. Ким шу Ислон давлати сафида жанг қилиб ҳалок бўлса, фақат охират шаҳидларидан бири бўлади, унга охиратда шаҳидлар савоби берилади.

8 – Ислоний юртлар бирлиги йўлидаги жанг:

Ислоний бирлик маъноси, Ислон давлатининг битта имом, яъни мусулмонлар халифаси салтанати остида ягона давлат бўлишидир. Унда бутун дунёдаги мусулмонлар Ислон билан бошқариладилар ва ҳаммалари шу давлатнинг битта ҳокимияти остидаги фуқаролар ҳисобланади. Уларга бир-бирларидан ажратилган давлатлар шаклида ҳокимиятлар бўлиб берилмайди.

Халифалик давлатида мусулмонларнинг битта бўлишлари фарздир:

Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾

«**Барчангиз Аллоҳнинг арқонига боғланинг**» [Оли Имрон 103]

Мусулмонлар то битта Халифалик давлатида бир тан бўлмагунларича, Аллоҳнинг арқонига боғланган бўлолмайдилар. Зеро, ягона Халифалик давлати барча ҳаётий ишларни ичкарида Ислон билан бошқаради, ташқарида эса Ислонни даъват ва жиҳод йўли билан бутун дунёга етказди, бошқа давлатлар билан бўладиган муносабатларида Ислонни ҳукмрон қилади. Ислон мусулмонлар ўртасидаги бирлик битта давлатда бўлишига, уни муҳофаза қилишга буюрди, давлатнинг турли вужуд ва давлатларга бўлинишини ҳаром қилди. Бунга далиллар жуда кўп. Жумладан, саҳиҳи Муслимда Абу Саид Худрийдан ривоят қилинадики, Росулulloҳ ﷺ бундай дедилар:

﴿إِذَا بُيِعَ لِخَلِيفَتَيْنِ فَأَقْتُلُوا الْآخَرَ مِنْهُمَا﴾

«**Агар икки халифага байъат берилса, улардан иккинчисини ўлдиришлар**». Жумладан, саҳиҳи Муслимда Амр ибн Осдан ривоят қилинадики, Набий ﷺ бундай дедилар:

﴿وَمَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً﴾

«**Кимки бўйнида байъат йўқ ҳолда ўлса жоҳилият ўлими билан ўлибди**». Яна саҳиҳи Муслимда бундай ривоят келган, Росулulloҳ ﷺ бундай дедилар:

﴿إِنَّهُ سَتَكُونُ هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ، فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَهِيَ جَمِيعٌ؛ فَاصْرُبْهُ بِالسِّيفِ كَأَنَّ مَنْ كَانَ﴾

«Келажакда фитна кетидан фитналар бўлади... Бас, ким жамул-жам ҳолдаги Уммат ишини бўлиб ташлашни қасд қилса, ким бўлишидан қатъий назар, уни қатл қилинглр». Яна саҳиҳи Муслимда Арфажа Набий ﷺнинг бундай деганларини ривоят қилади:

«مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ، أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ»

«Кимки ишингиз битта кишида жамланиб турган пайтда келиб бирлигингизни бузмоқчи ёки жамоатингизни бўлмоқчи бўлса уни ўлдиририллар». Ушбу нусуслардан куйидагилар аён бўлмоқда:

1 – Ҳар бир мусулмон бўйнида битта халифага берилган байъат бўлмоғи даркор. Чунки Халифалик битта бўлади, кўпаймайди. Шунинг учун мусулмонларнинг биттадан ортиқ халифалари бўлиши ножоиздир.

2 – Аввалги халифага байъат қилмаган ёки мусулмонлар ўртасини бўлиб, бир-бирдан ажралган давлатларга парчалаб ташлашга уринган ҳар бир кимсаларга қарши жанг қилмоқ фарздир.

3 – Ислоний юртлар ўртасини бирлаштириш учун жанг қилмоқ фарздир. Бунинг бир неча сабаблари бор:

а) Шаръий халифага итоат қилишдан бош тортган кимсалар боғийлар ҳисобланади. Уларга қарши боғийларга қарши жанг қилингани каби жанг қилинади;

б) Бирлик ислоний вожиботлардан биридир;

в) Халифалик салтанати остига киришдан бош тортган қитъа Аллоҳ нозил қилган аҳкомлардан бошқа қонунлар билан бошқарадиган бўлиб қолади. Бу эса шаръан ҳаромдир.

Хулоса шуки, мусулмонлар бирлиги йўлида жанг қилиш шаръан фарз бўлиб, шаръий жанг ҳисобланади, аммо шаръий маънодаги Аллоҳ йўлидаги жиҳод ҳисобланмайди.

Иккинчи қисм: Мусулмонлар ўртасида ҳаром бўлган жанглар (фитна жанглари):

Фитна жанги мусулмонларнинг икки ёки ундан кўп тоифалари ўртасидаги ношаръий жангдир. Бу фитна жангига бир неча ҳолатдаги жанглар тўғри келади. Уламолар буларни зикр қилиб ўтганлар.

Биринчи ҳолат: жангда ким ҳақ, ким ноҳақ эканини ажратишнинг иложи бўлмай қолади. Мана шу фитна уруши бўлиб, бу нарса жаҳолат туфайли ёки нафс-ҳавосига учиб, ёхуд бирор бир мақсад билан қуролли низода иштирок этаётганларга тўғри

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Исломининг ҳукми келади. Уларнинг ўзлари ҳам ким ҳақ, ким ноҳақ ажратолмай қоладилар. Аммо асл низолашаётган томонларга келсак, уларнинг қай бири адолатли томон, қай бири боғий томонлигига ва қурол кўтаришларига нима туртки бўлганига қараб ҳукм чиқарилади. Кўпинча бу низолашаётган томонлар бир-бирини ўлдиришга нима сабаб бўлаётганини ўзлари тушунмайди ва бу ҳолатда улар фитна урушига кириб қолган бўлиб, дарҳол ундан халос бўлмоқлари лозим бўлади. Имом Муслим ривоят қилган ҳадисда Росулulloҳ ﷺ бундай деганлар:

«لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَأْتِيَ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَذْرِي الْقَاتِلُ فِيْمَا قَتَلَ، وَلَا الْمَقْتُولُ فِيْمَا قَتِلَ.
فَقِيلَ كَيْفَ يَكُونُ ذَلِكَ؟ قَالَ: الْهَرْجُ، الْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ»

«Бир замон борки, одамлар уни кўрмагунча қиёмат қоим бўлмайди. У замонда қотил нима учун қотиллик қилаётганини, ўлдирилаётган нима учун ўлдирилаётганини билолмайди. Нега бундай бўлади, деб сўрашди. Айтдиларки: Чунки унда фитна бўлади. Қотил ҳам, ўлдирилган ҳам дўзахдадир.»

Иккинчи ҳолат: низолашаётган икки томон золим бўлади ва иккаласини ҳам изохлашга ҳожат бўлмайди.

Учинчи ҳолат: икки томоннинг ҳокимият учун ношаръий кураши. (Яъни мулкка эга бўлиш мақсадидаги жанг).

Ислоҳ аҳлининг фитна урушини тўхтатишдаги роллари:

1 – Икки томонни ярашувга тарғиб қилиб, ораларидаги фитна оловини ўчиришга ҳаракат қиладилар. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَإِنْ طَافَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا﴾

«Агар мўминлардан бўлган икки тоифа ўзаро урушиб қолсалар, дарҳол уларнинг ўртасини ислоҳ қилинглар» [Хужурот 9]

2 – Қачон икки тоифанинг бири ҳақ, иккинчиси ботил бўлса, ҳақ томонга нусрат-ёрдам бермоқ лозим:

﴿فَقْتُلُوا الَّتِي تَبَغَى حَتَّى تَفِىءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ﴾

«Қачон улардан бири иккинчисига зулм қилса, бас (ўша золим тоифа) Аллоҳнинг амрига қайтгунича уларга қарши жанг қилингл»

[Хужурот 9]

3 – Қачон икки томон ҳам золим бўлса, у ҳолда, Ислам давлати – қодир бўлса – иккаласига ҳам қарши жанг қилиб, уларни тийиб қўяди, чунки улар йўлдан озган ҳисобланади.

4 – Қачон жангнинг бир тарафида Ислон давлати бўлса, у ҳолда, золим томонга қарши Ислон давлатига нусрат-ёрдам берилади.

Одамлар ҳолати қандай бўлмасин, ҳар қандай фитна урушининг ҳукми:

Биринчи: низолашаётган томонлар ўртасидаги жангда мусулмоннинг иштирок этиши ҳукми: барча фуқаҳолар фитна урушида – қароқчилар ва боғийларнинг уруши бўлса ҳам – жангни тарк этиш шартлигига келишганлар. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾

«Аллоҳ (ўлдиришни) ҳаром қилган жонларни ўлдирмангиз, магар ҳақ билан (ўлдиришингиз мумкин)» [Анъом 151]

Росулуллоҳ ﷺ бундай дедилар:

﴿كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ: دُمُهُ، وَمَالُهُ، وَعَرْضُهُ﴾

«Ҳар бир мусулмоннинг бошқа бир мусулмонга қони, моли ва номуси ҳаромдир» (Имом Муслим саҳиҳи).

Ҳатто фитна бўлган шароитларга хос алоҳида шаръий нусуслар ҳам келган бўлиб, уларда мусулмоннинг бундай жангни тарк этиши қаттиқ таъкидланган. Таъкидлаш турлича бўлган, масалан:

1 – Жангоҳдан узоқлашиш ва имкон қадар кўздан яшириниб туриш. «Мажмауз завоид» китобида Табароний Росулуллоҳ ﷺнинг фитна уруши бошланганда

﴿ادْخُلُوا بُيُوتَكُمْ وَأَخْمِلُوا ذِكْرَكُمْ﴾

«... Уйингизга кириб, унутилган бўлиб олинглар», деган сўзларини келтирган.

2 – Алоҳида бошқа ишлар билан машғул бўлиш. Ҳокимнинг «Мустадрак»ида Набий ﷺнинг

﴿... فَإِذَا نَزَلَتْ (أَيِ الْفِتْنَةِ) فَمَنْ كَانَ لَهُ إِبِلٌ فَلْيَلْحَقْ بِإِبِلِهِ، وَمَنْ كَانَ لَهُ غَنَمٌ فَلْيَلْحَقْ بِغَنَمِهِ، وَمَنْ كَانَ لَهُ أَرْضٌ فَلْيَلْحَقْ بِأَرْضِهِ﴾

«... (Фитна) бош кўтарган пайтда, кимнинг туяси бўлса туяси билан, қўйлари бўлса қўйлари билан, ери бўлса ери билан шуғуллансин», деган сўзлари келган.

3 – Набий ﷺнинг қотил ҳам, ўлдирилган ҳам дўзахи бўлиши тўғрисидаги хабарлари. Дарҳақиқат, Баззор ишлаб чиққан ривоятда ул зот

﴿إِذَا اقْتَسَلْتُمْ عَلَى الدُّنْيَا، فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ﴾

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглр тўғрисида Ислоннинг ҳукми «**Қачон бир-бирингиз билан дунё учун жанг қилсангиз, қотил ҳам, ўлдирилган ҳам дўзахидир**», дедилар. Дунё учун жанг қилиш икки исёнчи золим тўда ўртасида бўлиб, фитна уруши ҳолатига киради.

4 – Қуролга талофат етказиб қўйиш. Мақсад, аини гуноҳкорона ўзаро жангда қурол ишлатишга чақирувчи воситани йўқ қилиш. Шавкониё «Найлул автор»да Росулulloҳ ﷺнинг

«**كَسْرُوا فِيهَا قَسِيكُمُ**»

«... **Камонларингизни синдиригиз...**», деган сўзларини келтирган. Бу ерда синдириш ҳақиқий эмас, мажозий маънода келган. Яъни қурол қўлдан узокда бўлиши айтилган, чунки шаръан кофирларга қарши қурол ишлатиш буюрилган.

Иккинчи: Фитна урушида низолашаётган томонлардан бири мусулмонга ёмон ниятни қасд қилган пайтда ўзини ҳимоя қилиш ҳукми:

Фуқаҳолар бундай фитна урушида ўз жонини ҳимоя қилмай, таслим бўлиш масаласида турли фикрни билдирганлар. Масалан:

1 – Ўз жонини ҳимоя қилиш макруҳ;

2 – Ўз жонини ҳимоя қилиш мубоҳ;

3 – Ўз жонини ҳимоя қилишни тарк этиш мандуб.

4 – Ўз жонини ҳимоя қилишдан бош тортиб, таслим бўлиш вожиб;

5 – Ўз жонини ҳимоя қилиш вожиб.

Булардан далили кучлироғи, фитна урушида ўзни (жонни) ҳимоя қилишдан бош тортиб, таслим бўлиш мубоҳ, деган ҳукмдир. Далилни кучли, дея таржих қилиш усул қондасига киради. Усул қондасига кўра, «Буйруқ қайтариқдан кейин келса, мубоҳликка далолат қилади».

Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾

«**Аллоҳ (ўлдиришни) ҳаром қилган жонларни ўлдириманг**»

[Анъом 151]

Яна бундай деди:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾

«**Ҳамда бир-бирларингизни ўлдириманг!**»

[Нисо 29]

Булар – инсоннинг ўз жонига қасд қилишидан, бировларга ўзини ўлдиришларига имкон беришидан ҳамда бировларнинг жонига қасд қилишдан қайтариқдир. Кейин, буйруқ сиғасида жангни тарк

Шу кунларда мусулмонлар ўртасида кетаётган жанглар тўғрисида Исломининг ҳукми этиш талаб қилинган шаръий нусуслар келган. Масалан, Росулulloҳ ﷺнинг «**камонларингизни синдириш**», «**камон ипларингизни узинг**», «**қиличингизни тошга уринг**», «**Кўйлагинг билан юзингни тўсиб ол**», «**Одам боласи ичида энг яхшиси бўл**», каби.

Бу фитна урушида ўз жонини ҳимоя қилишдан бош тортиб, таслим бўлишга ва унинг мубоҳлигига далолат қилади. Бирок мутлақ мубоҳликни англамайди, балки фақат фитна урушидаги мавзуга чекланган мубоҳлик, холос. Аммо жон ҳимоясини тарк этиш битта ёмонлик устига яна бир ёмонликни қўшимча қиладиган бўлса, у ҳолда, «зарар кўриш ҳам, зарар етказиш ҳам мумкин эмас», «икки ёмондан енгилроғини танлаш», деган шаръий қоидага асосан, жонни ҳимоя қилиш фарз бўлади.

Фитна уруши жиҳоднинг аксидир. Жиҳод Аллоҳнинг калимасини олий қилиш учун кофирларга қарши жанг қилишдир ва бу билан фитнани даф қилиб, динни Аллоҳга хослашдир. Фитна уруши эса мусулмонлар мусулмонлар билан уруш қилиши бўлиб, шу орқали фитна келиб чиқади ва динни Аллоҳдан бошқага хосланади, хўжайинлик Аллоҳнинг душманларига берилади.

Бугун Яман, Ливия, Ироқ каби юрлармиздаги жанг фитна жангидир. Чунки у ерлардаги томонлар ботил бўлиб, ҳокимият талашиб урушишмоқда. Улар талашаётган ҳокимият эса ғайриилоҳий қонунлар билан бошқариб, кофирларнинг исломий юртлардаги лойиҳаларини амалга оширади. Бу ҳокимиятдан ҳукм сўраш мутлақо жоиз бўлмайди. Шунинг учун бу ҳаром жангдир. Бизнинг вазифамиз бу урушлар ҳақиқатини одамларга очиб бермоқ ҳамда Ғарб давлатларининг исломий юртлар устидаги ўзаро курашаётганларини, бу кураш оловига эса мусулмонлар ёқилғи бўлаётганини, қандай яқунланишидан қатъий назар, бу урушлар фақат кофирлар ва уларнинг малайларига хизмат қилишини, бу урушлар фақат Пайғамбарлик минҳожиди асосидаги рошид Халифаликнинг қайта барпо бўлиши билангина чек қўйилажagini... ёритиб бермоқдир. Бу фитна урушидан қутулмоқнинг ягона йўли, ўша кўзғолон аҳли нусрат аҳлига айланиши билан бўлади. Яъни турлича истаклар билан Аллоҳ нозил қилган аҳкомлардан бошқа қонунлар билан бошқаришга чақириб курашаётганларнинг Росулulloҳ ﷺ барпо этган тариқат асосида рошид Халифалик орқали динни барпо этувчи ансорларга айланишлари билан бўлади. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۗ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴾

«(Эй мўминлар, Аллоҳ) сизлар учун ҳам диндан Нухга буюрган нарсани ва Биз сизга (яъни Муҳаммадга) ваҳий қилган нарсани, (шунингдек) Биз Иброҳим, Мусо ва Исога буюрган нарсани – шариат – (қонун) қилди,— «Динни барпо қилинглр ва унда фирқа-фирқа бўлиб бўлинманглр!» (Эй Муҳаммад), муширларга сиз даъват қилаётган нарса (яъни, ёлғиз Аллоҳга ибодат қилиш) зўр келди-огирлик қилди. Аллоҳ у (динга) ҳидоят топиш учун Ўзи хоҳлаган кишиларни сайлар ва Унга (ёлғиз Аллоҳга) илтижо қиладиган кишиларни ҳидоят қилур» [Шўро 13] □

КЎЗГОЛОНЛАР ДАВРИДА ИСЛОМ УММАТИГА ҚАРШИ УРУШ

Ҳамд Тобиб – Байтул Мақдис

Мустамлакачи кофир давлатларнинг барча тахминлари, халқлар ва халқ ҳаракатлари тўғрисидаги моддий ҳисоб-китоблари Ислому Умматига тўғри келмади. Шарафли Умматдаги бу ҳолатни кўриб мустамлакачи давлатлар эс-ҳушини йўқотиб қўйди. Чунки, мустамлакачи давлатлар улкан жиноят (Халифаликнинг қулатилиши) амалга ошганига ишонч ҳосил қилганларидан кейин уларнинг етакчи жиноятчиларидан бири Британия ташқи ишлар вазири Лорд Керзон «Биз Туркияни йўқ қилдик. Туркия бугундан кейин ҳаргиз оёққа туролмайди... Чунки биз унинг Исломда ва Халифаликда гавдаланувчи қувватини йўқ қилдик» дея ўзининг машҳур сўзини айтган эди.

Мустамлакачи кофир аввалига бўлиб парчалади, миллий низоларни кўзгади, фикрий ва моддий урушларни, миссионерлик ҳужумларини ҳамда булардан бошқа услубларни қўллади. Сўнг бу ишларни ўша улкан жиноят (Халифалик қулатилиши)ни амалга ошириш билан якунлади... Шунча ишлардан кейин бу шарафли Умматнинг оёққа турганини кўриб мустамлакачи кофир ҳайратга тушди. Мусулмонларнинг барча юртларидаги шафқатсиз урушлардан, бўлинишлардан, фитналардан, оғир қийинчилик ва ёвузликлардан кейин бу Уммат қад ростлаб мустамлакачи кофирга «бизнинг заминимиздан, юртимиздан ва бойликларимиздан қўлингни торт» дея баралла ҳайкирди. Уммат Парвардигори шариати билан бошқарилишини талаб қилиб, қулатилган Халифаликни қайта тиклашга чақира бошлади ва бунинг йўлида катта куч сарфлади. Буни кўриб мустамлакачи кофирнинг ҳайрати ошди ва янада дахшатга тушди.

Кофир мустамлакачи мусулмон юртларни узок йиллар мустамлака қилиб, парчалаб харобага айлантиргандан кейин иложсиз ва мажбур чиқиб кетди. Лекин у исломий халқлар ва уларнинг бойликларини мустамлакачи фойдасига бошқарадиган малайларни тиклади. Мустамлакачи бу рувайбиза ҳокимларга баъзида миллийлик, баъзида ватанпарварлик, баъзида мўътадиллик ва баъзида демократия тўнини кийгизди. Лекин Исломий Уммат фарзандлари азоб уқубатда қолди ва бу рувайбизаларга нисбатан норозилик ҳисси пайдо бўлди. Бу малай ҳокимлар хиёнати ва Уммат қадриятлари ҳамда ҳуқуқларидан чекиниши ҳақидаги ҳақиқатлар фош бўлгани сари Умматда уларга нисбатан норозилик ортиб бораверди...

Фаластинда Уммат ҳокимлар туфайли ҳалокатга учрагандан сўнг, Умматнинг бу ҳокимларга бўлган ишончи сусайди. Бу ҳокимлар муборак Масжидул Ақсо ва унинг муқаддас ерини яҳудийларга қўш қўллаб топширгандан сўнг, ҳамда яҳудийлар у ерда Аллоҳ, Росули ва Умматга қарши ҳарбий вужудни тиклашганидан сўнг Умматнинг ишончсизлиги янада ортди. Бу ҳокимлар ушбу жиноятчи босқинчи вужуд билан тинчлик шартномасини имзолашди, ўзаро дўстлик ва савдо алоқалари ўрнатилди ва ўртада элчихоналар очилди. Бундан ташқари Туркия ва Миср каби давлатлар улар билан ҳарбий ва хавфсизлик масалаларида алоқаларни тиклади. Бу билан уларнинг Уммат олдидаги ҳайбати йўқолди.

1990 ҳамда 2003 йилларда Кўрфаз урушлари бўлди. Малай ҳокимлар аввалги урушда Араб Давлатлари Лигаси ва Жаҳон Мусулмонлар Конгресси ташкилоти аъзоси бўлмиш Ироққа қарши Америка билан ҳамкор бўлишди. 2003 йилда эса террорга қарши уруш баҳонасида Афғонистон ва Ироққа қарши урушда, бошқача айтганда Америка ва унинг иттифоқчилари хоҳлаётган хорлик сиёсатига бўйсунмайдиган Исломга қарши урушда янги иттифоққа қўшилишди. Сўнг улар (террорга қарши уруш) номли глобал лойиҳада Америка билан иштирок этишди ва мана шу жинояткорона урушга алоқадор ҳужжат ва келишувларга кофирлар билан бирга имзо чекишди.

Исломий Уммат жиноятчи кофир мустамлакачининг исломий юртлардан чиқиб, ўрнига рувайбиза ҳокимларни тайинлаганидан кейин ҳам қийин, машаққатли ва бахтсиз ҳаёт кечирди ҳамда унда қашшоқлик ва камбағаллик ҳукм сурди. Исломий Уммат Халифалик қулатилгандан кейин, ҳарбий мустамлака даврида ва унинг малайлари бўлмиш рувайбиза ҳокимлар даврида ўз ғазаби ва шикоятини ифодалаш мақсадида бир неча йўлларга юриб бир канча услубларни қўллаб кўрди. Мана масалан миллатчилик ва ватанпарварлик шиорларини кўтарди ва айрим кишилар Ғарб демократиясига чақирди. Умматнинг аксарият вакиллари эса Ислом билан ҳукм юритадиган Исломий Давлат орқали Исломни татбиқ қилишга чақирди...

Мустамлака ва унинг исломий юртлардаги малай ҳокимларига қарши Уммат ҳаракати кучайди. Исломий юртлардаги миллийлик ва ватанпарварлик ҳаракатлари фош бўлганидан сўнг Уммат ҳаракати кундан кун динига яқинлашди. Ўтган асрнинг саксонинчи йилларига келиб кўпчилик Ислом ва уни тиклашни

талаб қиладиган бўлиб қолди. Бу ҳолат икки жиҳатда яққол кўринди:

Биринчи: Жазоир, Судан, Туркия, Покистон ва бошқа давлатларда бўлиб ўтган сайловлар... Бу сайловларда исломий ҳаракатлар катта овоз билан ғолиб чиқди. Ҳатто Жазоирда парламентнинг 90 %га эга бўлди.

Иккинчи: Исломий юртларда мустамлакачининг ҳарбий кучларига қарши жиҳодий ҳаракатлар вужудга келди. Масалан Афғонистонда Россияга қарши жиҳод, Судан жанубида насронийлар бўлинишига қарши жиҳод, Кашмирда ҳиндларга қарши жиҳод ва бундан бошқа жиҳодий ҳаракатлар. Бу ҳаракатларда миллийлик ва ватанпарварлик руҳидан кўра исломий руҳ баланд бўлди. Чунки исломий юртларда олдинроқ миллийлик ва ватанпарварлик руҳидаги воқеалар бўлиб ўтган эди. Кофир Ғарб Умматни Ислом, озодлик ва эркинлик сари интилаётганини кўриб, унга қарши урушмаса бўлмайди деб хулоса чиқарди. Бу уруш қуйидаги услуб ва воситаларда гавдаланди:

1 – Мустамлака малайлари бўлмиш ҳокимларга исломий ҳаракат аъзоларини ўлдириш, қамокқа ташлаш ва уларга босим қилиш ишларини юклади... Шунингдек бошқа бир неча ифлос услубларни қўллади.

2 – Исломга ва унинг фикрларига қарши кураш бошлади. Бу мақсадини амалга ошириш учун ўзининг ва малай ҳокимларининг адаштирувчи амалларидан ташқари адашган ва адаштирувчи тоифаларни пайдо қилди. Бу тоифа вакиллари ёмон уламолар ҳамда мусулмон фарзандлардан бўлмиш сиёсий ва фикрий малайлар бўлди.

3 – Баъзи исломий ҳаракатларни ўзининг мустамлакачилик манфаатлари ва сиёсий лойиҳаларига хизмат қиладиган хато йўналишларга буриб, улардан ифлос, маккорона ва адаштирувчи режаларини амалга оширишда фойдаланди. Судан жанубини ажратишда юз берган воқеалар, Афғонистон ва Шомга қарши урушда Туркияда бўлган ишлар, Ироққа қарши урушда Эронда бўлган ишлар, парламентдаги муҳолафат номи остида яҳуд вужуди билан тинчлик музокараларини мустаҳкамлашда Йорданияда бўлиб ўтган ишлар бунга яққол далилдир.

4 – Исломий деб номланаётган айрим жамоаларни Ғарбдан бошқарилиши, Ғарб фикрига юриши, ҳамда халқаро ташкилотлар ва Ғарбнинг легаллигини тан олиши эвазига ҳокимият тепасига олиб келди. Туркиядаги (Рафоҳ ва Тараққиёт партиялари), Эрондаги (оятуллоҳлар ҳокимияти) шулар жумласидандир.

5 – Айрим исломий юртларда Ғарбнинг қадими мустақамлаш учун ҳарбий урушлар олиб борди. Ироқдаги биринчи ва иккинчи урушларда, Афғонистонга қарши урушда, Ғазо сектори ва Ливан жанубига яҳуд вужуди томонидан бир неча марта қилинган урушлар шулар жумласидандир...

Кофир Ғарб ва унинг ҳокимлардан иборат сиёсатчи малайлари одамларни исломий юртлардаги янги йўналишдан буриш учун Аллоҳнинг динидан тўсадиган ҳар қандай тўсиқларни ишга солишди. Бу нарса хусусан ўтган асрнинг охири ва жорий асрнинг бошланишида яққол кўзга ташланди. 2010 йил бошларига келиб бу буюк Уммат тарихида янги давр, яъни кўзғолонлар даври бошланди. Бу давр етмиш йилдан ортиқроқ Уммат ҳаракати бошдан кечирган машаққат, қашшоқлик, зулм ва зўравонлик даврига яқун ясади... Мустамлакачи бу буюк янгиланиш ва ўзгаришлар даврида янада урушини кучайтирди. Умматни ўз динидан, сиёсий малайлarning кишанидан озод бўлиш учун қилаётган ҳаракатидан тўсиш учун янги услубларни ишга солди. Мустамлакачи Исломни яна ҳаётга қайтишидан қўрқа бошлади...

Биз қуйироқда кўзғолонлар босқичида Умматга қарши курашда айтилган гаплар, қилинган ишлар ҳамда восита ва услубларни келтирамиз. Бу ишлар Умматни динидан ва воқеий ҳаётда Аллоҳ туширган нарса билан бошқаришни яна бир марта тиклашдек олий мақсадидан қайтариш учун амалга оширилди. Кофирларнинг бундай разил иш ва услубларини келтиришдан олдин Қуръони каримда Аллоҳ Таоло белгилаган ва Пайғамбаримиз ҳадислари тасдиқлаган муҳим ҳақиқатга тўхталамиз:

Биринчи: Дунёда куфр ва имон бор экан, Аллоҳнинг дини ва Ислом Умматига бўлган уруш тўхтамайди. Уммат ўз динини маҳкам ушлаши ва буюк мақсади томон яқинлашгани сари бу уруш кучаяверади. Куфр бу урушда услуб ва воситаларини ҳар куни янгилайверади.

Иккинчи: Аллоҳ Таоло бу урушда кофирларга мағлубият ва ҳалокат бўлишини белгилаган. Чунки бу уруш Аллоҳнинг дини, шариати ва Ислом Умматига қарши урушдир. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ

عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ مُخْشَرُونَ ۗ﴾

«Албатта, кофир бўлган кимсалар мол-дунёларини Аллоҳнинг йўлидан тўсиш учун ишлатурлар. Бас, уни сарфлайдилар-у, сўнгра ўша (моллари) ўзларига ҳасрат бўлур, сўнгра мағлуб

бўлурлар. Кофир бўлган кимсалар Аллоҳ жаҳаннамга солиши учун тўпланурлар» [Анфол 36]

Биз айтиб ўтганимиздек бу қўзғолонлар авваламбор Умматнинг ғайрати ва ўз динини маҳкам тутиши натижасида бошланди. Иккинчидан, ҳокимлар муҳим масалаларда Умматга хиёнат қилди. Мустамлакачи кучлар билан бу ҳокимларнинг тил бириктириши натижасида мусулмонларнинг юртлари сиёсий, фикрий ва иқтисодий жиҳатдан қарам бўлиб қолди. Мусулмонларнинг юртларини босиб олиб фарзандларига зулм қилаётган ёвуз мустамлакачи кучларга қарши бу ҳокимлар ҳаракатга келмади ва халқни ёрдамсиз қолдирди. Бунинг натижасида исломий юртларнинг асосий қисмида ҳокимлар хиёнатига ва мустамлакачи кучларга қарши Ислом Уммати қўзғолон бошлади.

Туркия, Эрон, Миср, Кўрфаз давлатлари ва Саудия каби давлатлар 1990 йил ва 2003 йиллардаги Ироқ ва Афғонистон урушида Америка билан ҳамкор бўлди. 1982 ва 2006 йилларда ҳокимлар яҳудийларнинг Фаластин ва Ливанга қилган зўравонлигига сукут саклашди... Бундан ташқари Ғазо секторига ҳарбий ҳужум уюштирди... Натижада Уммат бир неча йиллардан бери унга қарши бўлаётган чидаб бўлмас зулм, зўравонлик, жазолаш ва репрессияга қарши портлади...

2010 йил Тунисда бошланиб, сўнг Миср, Ливия, Шом ва Яманда бўлиб ўтган қўзғолонларда ишлар мустамлакачилар қўлидан чиқиб кетишга оз қолди... Шунда мустамлакачи ҳокимлар, сиёсий доиралар, муфаккирлар ва сиёсатчилардан иборат малайлари ёрдамида маккорона ифлос режани амалга оширди. У аввало амалдаги режимлар ва уларнинг зулмига қарши қўзғолган халқ нафратини йўқотишга уринди... Шунинг учун ишнинг бошида айрим ҳокимларидан воз кечди ва Тунис ҳамда Мисрда бўлганидек уларга салтанатдан кетишни буюрди. Бу нарса (мустамлакачининг иккинчи юзи бўлмиш) сиёсий доиралар ва Ғарб манфаатларини қўриқлайдиган ҳарбий кучлар ҳақидаги халқ нафратини кетказиш учун қилинди... Бу қўзғолонга нисбатан тутилган биринчи муносабат эди. Шундан сўнг иккинчи босқич келди ва бу хатарлироқ босқич бўлди. Мустамлакачи унда энг ифлос режаларини ишга солди. Улар қуйидагилар:

1 – Умматнинг сиёсий ва ҳарбий мустамлака ҳамда мустамлакачи ва унинг малайларидан озод бўлиш сари қилган уринишларини барбод қилиш.

2 – Умматни Ғарб сиёсати ҳамда исломий юртлардаги лойиҳалари ва фикрларидан чиқармаслик.

3 – Умматни сиёсий Ислом ҳақида фикрлашдан ҳамда уни ўзининг ғояси ва етакчиси сифатида ушлашдан узоқлаштириш.

4 – Ғарб малайлари ҳамда унга, сиёсатига ва мустамлакачилик лойиҳаларига ҳолис сиёсий доираларни ўз манфаатларини кўриқлайдиган қилиб қолдириш.

5 – Умматнинг иқтисодий ва ҳарбий қувватини охири кўринмайдиган урушлар орқали парчалаш. Чунки бу қувватлар ичида ҳолис кишилар чиқиб, ўзгартиришлар ясаши мумкин.

6 – Умматни тоифалар аро фитналар ва бўлиниб чиқиш каби муаммолар билан машғул қилиш. Шунингдек Уммат ҳаётидан зулми кетказиб, ўрнига адолат ўрнатишдек асосий муаммодан чалғитиш.

7 – Ғарбнинг озодлик ва демократия каби фикрлари ва манфаатларига тил теккизмаслик. Шунингдек яхуд вужуди каби мустамлакага тобе кучларга ва мустамлакачининг исломий оламдаги ҳарбий базаларига ва муассасаларига тил теккизмаслик.

Булар Америка ва Европа бошчилигидаги мустамлакачилар кўзғолонлардаги аҳвол тинчиганидан кейин иккинчи босқичда ишлаб чиққан режаларнинг энг муҳимларидир. Мустамлакачи бу режаларни воқеда сиёсий ва ҳарбий амаллар билан мустаҳкамламоқда. Қуйида мустамлакачи исломий юртларда амалга ошираётган ушбу ишларни келтирамиз:

1 – Мустамлакачи ўзи мўътадил деб атаётган исломий жамоаларни сайловлар орқали кўрсатиш. Шунда улар Умматнинг ўз дини, фикри ва ҳазоратига қайтиши истаги қаршисида маккорона тўсиққа айланади. Шунингдек Умматни Ғарб кўрқаётган сиёсий Исломдан буриш учун адаштирувчи омил бўлади... Бундай ҳаракатларнинг энг кўзга кўрингани Тунисдаги Наҳза, Мисрдаги Ихвонул Муслимин, Ливиядаги айрим исломий жамоалар ва Суриядаги мусулмон биродарларга алоқадор ва коалицияга кўшилган айрим шахслардир.

2 – Мусулмон юртларда, хусусан кўзғолон бўлган юртларда фитналар ва тоифачилик урушларини кўзгаш. Мана масалан Ливия, Яман, Ироқ ва Сурияда мусулмонлар ўртасида турли фитналар тарқатилди. Бугун Тунисда сиёсий алдовлар орқали турли фитналар амалга оширилмоқда.

3 – Исломий юртлардаги ҳарбий қувватни ушбу кўзғолонларда қандайдир ўзгариш рўй бермаслиги учун бевосита ва билвосита урушлар орқали парчалаш. Бунга Яман, Ливия, Миср ва бошқа кўзғолон рўй берган юртлардаги ишлар далилдир.

4 – Кўриниши исломий лекин кофир давлатлар сиёсатига хизмат қиладиган алдовчи ҳарбий ташкилотлар тузиш. Бунга жабҳатун нусрадан ажралиб чиққан ва қисқа вақт ичида Ироқ ва Шомга тарқалган «Исломий Давлат» мисол бўлади.

5 – Одамларни ўз юртларидан зулм сабабларини йўқотишдек асосий мақсадларидан буриб юбориш учун сайлов, конституция ва таъсисий кенгаш каби нарсалар билан машғул қилиб қўйиш. Бу ишлар бугун Тунис, Миср ва Яманда рўй бермоқда.

6 – Вазият тақозо қилса ҳарбий аралашув. Бу ишни хоҳласалар ёлғиз, хоҳласалар ўзларига ишлаётган ҳокимларнинг малай кучлари билан ва улкан самолётлар ҳамда авианосецлар орқали амалга оширишади. Россия, Франция, Америка ва бошқа давлатлар Шом, Ироқ, Афғонистон ва Яманда қилаётган ишлар шулар жумласидандир.

7 – Кўзғолон рўй берган ва уларга қўшни бўлган минтақаларда янги иттифоқлар тузиш. Америка Яманга кириш учун тузган иттифоқ ва Шомда Америка ва унинг иттифоқчилари амалга ошираётган ишларга қўшилишлари учун Туркия, Эрон, Саудия ва Миср давлатлари билан тузишга ҳаракат қилаётган иттифоқлар шулар жумласидандир.

Булар мустамлакачи кўзғолон мобайнида ва ундан кейин ишлаб чиққан режалар, услублар ва воситалардир. Буларнинг барчасидан асосий мақсад: Бу Уммат бош кўтара олмаслиги ва унинг юрти ҳамда вакиллари кофир Ғарбга хизматкор ва қул бўлиб қолишидир... Шундай экан Ғарб мусулмон юртларда тузаётган режа ва услубларнинг самарасини кўрадимиз?

Ғарб мусулмон юртлар учун ўз режа ва услубларини тузар экан, муваффақиятсизликка учраган. Бунинг сабаби бу Уммат бошқаларга ўхшамайди, у илдизи мустаҳкам буюк Умматдир. Унинг ақл ва қалбларга ўрнашган ақидаси бўлиб, ер юзида Исломнинг барча кўринишлари бузилиб кетса ҳам унинг ақидасига путур етмайди... Бу Уммат хорликни ва зулмни рад этади, Аллоҳ Таоло уни шундай сифатлайди:

﴿يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنَهَا الْأَذْلَ ۗ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ ۚ وَلِلْمُؤْمِنِينَ ۗ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

«Улар: Қасамки, агар Мадинага қайтсак, албатта кучлилар кучсизларни ундан қувиб чиқарур, дерлар. Ҳолбуки куч-қудрат Аллоҳники, Унинг пайгамбариники ва мўминларникидир. Лекин мунофиқлар (буни) билмаслар» [Мунофиқун 8]

Пайғамбаримиз ﷺ бу Умнат ҳақида шундай дейди:

«بَشِّرْ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِالتَّيْسِيرِ وَالسَّنَاءِ وَالذِّينِ، وَالتَّمَكِينِ فِي الْبِلَادِ وَالنَّصْرِ، فَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِعَمَلِ
الْآخِرَةِ لِلدُّنْيَا فَلَيْسَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ»

«Бу Умнатга улуғлик ва дин борасида енгиллик, ҳамда ерда имконият яратилиши ва нусрат берилиши ҳақида башорат берилди. Бу Умнат вакилларида кимки дунё учун охират ишини қилса, охиратда унга насиба бўлмайди». Байҳақий ривояти. Пайғамбаримиз ﷺ бу Умнат улуғлиги ҳақида яна шундай дейди:

«إِنَّ اللَّهَ زَوَى لِي الْأَرْضَ فَرَأَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَإِنَّ أُمَّتِي سَيَبْلُغُ مَلْكُهَا مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا،
وَأَعْطَيْتُ الْكَنْزَيْنِ الْأَحْمَرَ وَالْأَبْيَضَ، وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي لِأُمَّتِي أَنْ لَا يُهْلِكَهَا بِسَنَةِ عَامَةٍ، وَأَنْ لَا
يُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ فَيَسْتَبِيحَ بَعْضَهُمْ، وَإِنَّ رَبِّي قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي إِذَا
قَضَيْتُ قَضَاءً فَإِنَّهُ لَا يُرَدُّ، وَإِنِّي أَعْطَيْتُكَ لِأُمَّتِكَ أَنْ لَا أَهْلِكُهُمْ بِسَنَةِ عَامَةٍ، وَأَنْ لَا أُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ
عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ يَسْتَبِيحُ بَعْضَهُمْ وَلَوْ اجْتَمَعَ عَلَيْهِمْ مِنْ بِاقْطَارِهَا، أَوْ قَالَ: مَنْ بَيْنَ
أَقْطَارِهَا حَتَّى يَكُونَ بَعْضُهُمْ يُهْلِكُ بَعْضًا، وَيَسِي بَعْضُهُمْ بَعْضًا»

«Аллоҳ ерни менга йиғиб кўрсатди, шунда унинг кун чиқишидан кун ботишигача барча жойларини кўрдим. Аниқки, Умматим мулки менга йиғиб кўрсатилган жойларгача етиб боради. Менга қизил ва оқ (яъни тилла ва кумуш) хазиначилари берилди. Мен яна Роббимдан Умматимни (очарчилик, қаҳатчилик ва қурғоқчилик) йиллари билан ўлдирмаслигини ҳамда Умматим тепасига кофирлардан бўлган душманни ҳукмрон қилмаслигини ва натижада унинг оқлиги (яъни юртларини) топтамаслигини сўрадим. Роббим менга айтдики: эй Мухаммад агар мен бир ишга ҳукм қилсам, уни ҳеч ким қайтара олмайди. Мен Умматингни (очарчилик, қаҳатчилик ва қурғоқчилик) йиллари билан ўлдирмасман ва Умматинг бир-бирини ўлдириб, бир-бирини аср қилса ҳам кофирлардан бўлган душман унинг устидан ҳукмрон бўла олмас. Натижада ер юзидаги барча одамлар йиғилсада Умматнинг оқлиги (яъни юртларини) топтай олмайди». Муслим ривояти.

Кофир ўтган аср бошида Ислом давлатини қулатгач хотиржам бўлди. Сўнг бу Умнат ўлди, у иккинчи марта оёққа тура олмайди деб ўйлаб исломий юртларга ҳужум қилди. Аммо кофир бу

Умматни ҳали ҳам баҳайбат эканини ва ўз юртларидан куфрнинг ифлослиги, ёмонлиги ва куфрини сиқиб чиқараётганини кўриб, ҳамда унинг юртлари бирма-бир озод бўлаётганини кўриб ақлдан озди. Сўнг барча мусулмон юртлардан чиқиб кетишга мажбур бўлди. Кофир у қиладиган ишни амалга ошириб берадиган малай ҳокимларни тиклагач яна бир марта хотиржамликни ҳис қилди. Лекин бу Умматни кофир малайлари орқали йўқотишга ҳаракат қилган илдизларга иккинчи марта қайтаётганини ва зулм, зўравонлик туфайли ҳамда Уммат бойликларини эгаллаб олишгани туфайли бу малайларга қарши кўзғалаётганини кўриб яна ақлдан озди... Шунинг учун кофир Умматни Ғарб мустамлакаси қолдиқлари, шу жумладан малай ҳокимларни улоқтириб ташлашдек мақсадига етмаслиги учун келажакка оид мақсад, режа ва услублар ишлаб чиқди.

Лекин биз бу Умматдан хотиржаммиз. Биз кофир бу кўзғолонларда қанчалик услублар қўлламасин ва қанча жиноятларни амалга оширмасин тузган мақсадларини амалга ошира олмаслигига хотиржаммиз. Балки бу услуб ва жиноятлар Умматни ўз динига рағбатлантиради. Чунки бу Уммат азиз Уммат ва у террорга қарши уруш деб номланган ёлғон ва ифлос урушда барча олам унга душман эканини билади... Келаётган йилларда, кўзғолонлар ва инқилоблар соясида Уммат ўз мақсадларини тўла англайди, кўзғолонни буриб юборадиган ва мақсадларига чирмашиб оладиган услубларни англайди. Шунингдек уни ёлғиз битта нарса, яъни дини билан бошқарадиган давлатни тиклашгина қутқаришини англайди. Чунки бу давлат унинг ҳомийси ҳамда азизлик ва халос бўлиш йўлидир.

Шундай экан кўзғолонлар тугамайди ва Уммат ҳаракати сўнмайди. Чунки бу Уммат яхшилик, хайр эҳсон, улуғлик, азизлик ва шарафлилиқ Умматидир. Бу Умматда кофирларнинг фириблари ва сиёсий ўйинларини англайдиган холис кишилар кўп. Улар доим Умматни тўғри йўлга солиб туради ва ёлғонлар ҳамда сиёсий ва фикрий алдовларни Уммат ҳаётидан узоқлаштиради. Шунингдек малайларнинг Уммат тақдири билан ўйнашаётган ҳаракатларини фош қилади.

Аллоҳ Таоло бу Умматга холис исломий сиёсий ҳизбни берди. Бу ҳизб Уммат йўлидан ифлосликларни, адаштиришларни ва жаҳолатпарастликни кеткизади. У Умматнинг олий ғоялари ва юксак мақсадларини бошқаради ҳамда Ислом билан бошқарадиган давлат соясида исломий ҳаётни қайта бошлаш сари ҳаракат қилади... Уммат ўзининг буюк ҳаракати ва кўзғолонида экан,

бошланишиданок халқ орасида бу хизб ўзининг онгли ҳаракати билан иш олиб борди. Шомдаги ҳодисаларда ва Тунис, Ливия, Миср, Ямандаги кўзғолонларда тинмай сохтакорликларни баён қилди ва Уммат йўлидан адаштириш ва ифлосликларни тозалади.

Охирида шуни айтамузки: Албатта Аллоҳ Таоло яқинда бу кўпикларни йўқотиб, пок, соф ва зилол сувни қолдиради. Аллоҳ айтади:

﴿فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً ۗ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ ۗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ﴾

«Энди у кўпик-чиқинди ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетур. Одамларга фойдали бўлган нарса эса Ер юзида қолур. Аллоҳ мисолларни мана шундай баён қилур» [Роъд 17]

Аллоҳ Таоло Америка, Россия, Франция, Британия каби буюк кофир давлатлар ва малай ҳокимлар қилаётган макрларни кетказади. Аллоҳ айтади:

﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ ۚ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَكْرِينَ﴾

«(Эй Муҳаммад), кофирлар сизни ҳибс қилиш ё ўлдириш, ёки (Маккадан) чиқариб юбориш учун сизга макр қилган пайтларини эсланг! Улар макр қилурлар, Аллоҳ ҳам «макр» қилур. Аллоҳ «маккор»роқдир» [Анфол 30]

﴿وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ ۗ رُسُلُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ﴾

«Дарҳақиқат, улар (яъни Макка мушириклари) ўзларининг макр-ҳийлаларини қилдилар. (Лекин) агар уларнинг макрлари сабабли тоғлар емирилиб кетадиган бўлса-да, уларнинг (бу) макр-ҳийлалари Аллоҳ ҳузурида (маълумдир). (Эй Муҳаммад), сиз ҳаргиз Аллоҳни ўз пайгамбарларига берган («Биз албатта пайгамбарларимизни голиб қилурмиз», деган) ваъдасига хилоф қилувчи, деб ўйламанг. Албатта, Аллоҳ голибдир ва (у) интиқом олгувчидир» [Иброҳим 46-47]

Юсуф عليه السلام даврида, Миср заминидаги Ёқуб عليه السلام даврида ва Макка заминидаги Пайгамбаримиз даврида машаққатли йиллар ўтиб кетганидек, бу машаққатли йиллар ҳам яқин кунларда ўтиб

кетади... Сўнг шундай йиллар келадики, унда Аллоҳ бу Умматни голиб қилади, унда ҳақ калимаси олий бўлади ва барча ёвузлик кучлари, адаштиришлари ва ботилликлари парчаланadi.

Кофир террорга қарши уруш номи остида Ислom Умматига қарши бошлаган уруш Аллоҳга, Росулига ва динига қарши урушдир. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾

«Албатта Аллоҳ ва Унинг пайгамбари чизган чизиқдан чиқадиган кимсалар худди ўзларидан аввалгилар ҳалок қилингани каби ҳалок қилинурлар. Дарвоқе Биз очиқ-равшан оятлар нозил қилдик. (Мана шу оятларни инкор этгувчи) кофирлар учун хор қилгувчи азоб бордир» [Мужодала 5]

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ۗ كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبَنَ ۖ أَنَا وَرُسُلِي ۗ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾

«Албатта Аллоҳ ва Унинг пайгамбари чизган чизиқдан чиққан кимсалар — ана ўшалар энг хор кимсалар қаторидадирлар! Аллоҳ (Лавҳул-Маҳфузга): «Шак-шубҳасиз Мен Ўз пайгамбарларим билан бирга голиб бўлурман», деб ёзиб қўйгандир. Албатта Аллоҳ кучли, қудратлидир»[Мужодала 20-21]

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُنَا الَّذِي يَتَقُولُونَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ۗ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ۗ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَّبَائِ الْمُرْسَلِينَ﴾

«(Эй Муҳаммад), уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз. Зотан, улар сизни ёлгончи қилмайдилар, балки бу золимлар Аллоҳнинг оятларини инкор қиладилар. Маълумки, сиздан аввалги пайгамбарлар ҳам ёлгончи қилинганлар. Бас, то уларга Бизнинг ёрдамимиз келгунича ёлгончи қилинганлари ва озорланганларига сабр қилганлар. Аллоҳнинг («Пайгамбарларимни Ўзим қўллагайман») деган сўзларини ўзгартира олгувчи бирон кимса йўқдир. Ахир сизга (эй Муҳаммад), ўтган пайгамбарларнинг айрим хабарлари келган-ку!» [Анъом 33-34]

Ҳар ишга қодир, қаҳрли ва азиз Зотга қарши урушда ким ғолиб бўлади? Аллоҳнинг ушбу қавлига кўра ҳеч ким бандаларига қаҳрли бўлган Зот устидан ғолиб бўла олмайди:

﴿كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾

«Аллоҳ (Лавҳу-Маҳфузга): «Шак-шубҳасиз Мен Ўз пайгамбарларим билан бирга ғолиб бўлурман», деб ёзиб қўйгандир» [Мужодала 20-21]

﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ﴾

«Унинг ўзи бандалари устида ғолибдир. Унинг Ўзи ҳикмат соҳиби (ҳар нарсадан) огоҳдир» [Анъом 18]

﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَأْمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْآمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ

الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصَرَهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾﴾

«171-172-173. Аниқки, Бизнинг пайгамбар бўлган бандаларимиз ҳақида: «Шак-шубҳасиз улар қўллаб-қувватлангувчилардир ва шак-шубҳасиз Бизнинг қўшинимиз (яъни пайгамбарлар ва уларга имон келтирган кишилар) ғолиб бўлгувчидирлар», деган сўзимиз ўтган-собит бўлгандир. 174. Бас (эй Муҳаммад), сиз улардан (яъни Макка кофирларидан маълум) бир вақтгача юз ўғиринг! 175. Ва уларни (яқинда мағлуб бўлганларида) кўринг! Бас яқинда улар (куфрларининг оқибатини) кўражақлар!» [Софат 171-175]

Аллоҳ Таолодан бу Умматни аввало кофирлар ва уларнинг малайларининг исломий юртлардаги режаларини англагиш билан ҳурматлашини сўраймиз. Шунингдек майдонда фаолият қилаётган холис уюшмани мана шу Умматни огоҳлантириб туриш билан ҳурматлашини сўраймиз. Яна бу Умматга ерда имконият берилиши учун нусрат ва қувват аҳли орқали ундан зулмни кетказишини сўраймиз... Эй оламлар Роббиси ўзинг дуоларимизни қабул қил. □

ПАЙҒАМБАРЛИК СИЙРАТИ АСОСИДАГИ ШОМ ҚЎЗҒОЛОНИ

Муовия Ҳайжий – Сурия

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

«(Эй мўминлар), сизлар учун — Аллоҳ ва охират кунидан умидвор бўлган ҳамда Аллоҳни кўп ёд қилган кишилар учун Аллоҳнинг пайғамбари (имон-эътиқоди ва хулқи атвори)да гўзал ибрат бордир» [Ахзоб 21]

Росул ﷺ Уммат учун намунадир. У зотдан кейин Уммат бошдан кечириши мумкин бўлган барча шароитларда пайғамбар ﷺдан намуна олинади ва у кишига эргашилади... Кўпчилик шундай савол беради: Росул ﷺ ва у кишининг саҳобалари умуман бугунги мусулмонлар ва хусусан Шом аҳли йўлиққан нарсага йўлиққанми?

Бу саволга ҳа худди шундай бўлган деб жавоб берилади. Чунки ким Росул ﷺ сийратини ўқиса ва ўша пайтдаги воқеаларга исломий сиёсий нуқтаи назардан баҳо берса буни тушунади.

Сиёсий мақсадда бериладиган ифлос пул

Ҳеч кимга сир эмаски араб режимлари Шом қўзғолонида айрим жамоалар (бўлинмалар)ни ўзларига қаратиш учун қўллаб-қувватлашди. Шунинг учун бу жамоалар фақат ташқаридан бўладиган қарор билан фронт очади ва ўша қарор билан фронтни тўхтатади.

Пайғамбаримиз ﷺ сийратини ўқиган одамга маълумки, Қурайш кофирлари Росул ﷺга даъватини тўхтатиши ёки ҳеч бўлмаса уларни безовта қилаётган ишлардан тийилиши учун бойлик таклиф қилишган. Улар Росул ﷺнинг уларни безовта қилмайдиган ишларини давом эттиришига рози бўлишган. Қурайш арбобларидан бири Утба ибн Валид Росул ﷺга: Эй акамнинг ўғли ўзинг олиб келган бу ишингдан мақсадинг мол дунё бўлса, сенга бойлигимиздан берайлик ва сен ичимизда энг бой кишилардан бўлгин» деди. Росул ﷺ гапни айлантирмай, қочирмасдан жавоб берди ва уларга сотилмади, ҳамда мабдасини арзон пулга сотмади. Шунингдек кенглиги осмон ва ерча келадиган абадий жаннатни йўқолиб кетадиган дунё матоси эвазига сотишдан бош тортди... Қуръон сотиладиган товар бўлишидан, байроғининг шаклини кофирлар белгилаб беришидан бош тортди. Бошқарув низоми Қурайш кенгаши хоҳлаганидек бўлишидан бош тортди... Ҳа Росул ﷺ улардан дирҳам ва динорга қул қилиб қўядиган бойликни қабул қилишдан бош тортди. Росул ﷺ айтдиларки:

«تَعَسَّ عَبْدُ الدَّرَاهِمِ، تَعَسَّ عَبْدُ الدِّيَارِ»

«Дирхамга қул бўлган ҳам бахтсиз бўлди, динорга қул бўлган ҳам бахтсиз бўлди».

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ. وَإِذَا لَا تَأْخُذُوكَ حَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ تَبَيَّنَّاكَ لَفَدَّ كِدْتُمْ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَا أَذَقْنَاكَ ضَعْفَ الْحَيَاةِ وَضَعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفْرِزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خَلْفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سَنَّةً مِنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾﴾

«73. (Эй Мухаммад, мушириклар) сизни Бизнинг шаънимизга, (ваҳийдан) ўзга нарсаларни тўқиб чиқаришингиз учун — Биз сизга ваҳий қилган оятлардан алдаб-буриб юборишларига оз қолди. У ҳолда, (яъни, уларнинг йўриқларига юрсангиз), сизни дўст қилиб олган бўлур эдилар. 74. Агар Биз сизни (ҳақ йўлда) қилмаганимизда, сиз уларга бир қадар мойил бўлишингизга оз қолди. 75. У ҳолда албатта Биз сизга дунё (азобини) ҳам, охираат (азобини) ҳам икки ҳисса қилиб тотдирган бўлур эдик, сўнгра ўзингиз учун Бизга қарши бирон мададкор топа олмаган бўлур эдингиз. 76. Улар сизни бу ердан (Маккадан) чиқариб юбориш учун (турли макр-ҳийлалар билан) кўзгатиб юборишларига оз қолди. У ҳолда, уларнинг ўзлари ҳам сиздан кейин озгина (муддат) тура оладилар, холос (сўнгра, албатта ҳалок қилинурлар). 77. (Ўз пайғамбарларини қувиб чиқарган қавмнинг ҳалок қилиниши) сиздан илгари юборган пайғамбарларимиздан қолган йўл-қонундир. Сиз ҳаргиз Бизнинг қонунимиз ўзгарганини кўрмайсиз» [Исро 73-77]

Бугун биз: Лира, риёл, доллар қуллари бахтсиз бўлди деймиз... Бугун ўзини ва жонини Аллоҳ йўлида фидо қиладиган холис ва шижоатли кишилар бор. Лекин уларни ташқаридан бўлаётган сиёсатга алоқадор ифлос пуллар туфайли Исломга қарши курашаётган араб режимлари ва уларнинг ортидаги кофир Ғарб кўлидаги қуролга айланиб қолаётганини кўряпмиз. Аллоҳ айтади:

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ﴾

«Агар улар Аллоҳ ва Унинг пайғамбари уларга берган нарсага рози бўлиб: «Аллоҳ биз учун кифоя қилур. Яқинда Аллоҳ ва Унинг пайғамбари бизга Ўз фазлу карамидан (мол-дунё ҳам, бахт саодат ҳам) берур, Биз Аллоҳнинг Ўзига интилгувчи кишилармиз», десалар эди (ўзлари учун яхши бўлур эди)» [Тавба 59]

Гап мол дунё ҳақида бораётган экан, унга алоқадор мавзу ҳақида гапиришни хоҳладим. Чунки Пайғамбарлик минҳожидан асосидаги Халифаликни тиклаш лойиҳасига чакираётганлар қувват аҳлидан нусрат талаб қилишган пайт улар: Сизнинг молиявий қўлловингиз йўқ экан, биз сизга бу лойиҳа борасида ёрдам бера олмаймиз дейишади. Бу Қурайш кофирлари Пайғамбар ﷺга: «Бизга Сафони тиллага тўлдириб бер», «Эй Муҳаммад биз суви оз водийда яшаймиз, сен Қуръонинг билан ана у тоққа бориб, у ердан бизга булоқ чиқариб бер, биз ундан ичайлик», деган гапларига ўхшайди. Ибн Ҳишом Пайғамбар сийрати. Аллоҳ Таоло ўзининг муҳкам оятларида шундай дейди:

﴿وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَأْتِيَنَا بِهِ مَاءٌ سَائِبٌ يَأْتِيَنَا مِنْ سَحَابٍ مِمَّنْ وَوَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَأْتِيَنَا بِهِ مَاءٌ سَائِبٌ يَأْتِيَنَا مِنْ سَحَابٍ مِمَّنْ وَوَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَأْتِيَنَا بِهِ مَاءٌ سَائِبٌ يَأْتِيَنَا مِنْ سَحَابٍ مِمَّنْ﴾

«Ва дедилар: Токи бизлар учун мана шу ерни ёриб, бир чашма чиқариб бермасанг, ё сенинг хурмозор, узумзор боғинг бўлиб, унинг ўртасидан ёриб дарёлар пайдо қилмасанг биз сенга ҳаргиз имон келтирмаймиз» [Исро 90-91]

Иккинчи: озиқ овқатдан маҳрум қилиш сиёсати

Ҳеч кимга сир эмаски Шом кўзғолонида Ғута, Мадея, Дайризсур ва бошқа шаҳарларнинг аҳолиси атайлаб озиқ овқатдан маҳрум қилинмоқда... Бу иш Ғарб давлатлари ва кофир Баас режими тарафидан бошқарилмоқда.

Ахборот воситаларида ҳар куни кўрсатилгани билан, виждон титрамайди. Ғарбда ўзлари даъво қилганидек ҳур кишилар йўқ, улар барчаси хочга қулдир. Хавфсизлик Кенгаши ҳужжатларни оёқ ости қилиб, хиёнат қилган кишилар учун фисқу фужур билан шуғулланадиган жойдир. У ердан чиқадиган барча ҳужжатлар сохта, ёлғон, уйдирма, адаштирув ва бўҳтондир.

Кофир Ғарб давлатлари қўллаб-қувватловида Асад режими олиб бораётган сиёсат одамларни Шом кўзғолони учун Ғарб ташлаган ечимга тиз чўктириш мақсадида амалга ошириляпти. Шунингдек Шом кўзғолончилари қўлидаги режимни қулатишга қаратилган компасни курсовдаги минтақалардан қамални бекор қилишга буриш учун амалга ошириляпти. Балки кимдир: Росул ﷺ ва у

кишининг саҳобалари ҳам бугун Мадая, Ғута, Дайризур ва бошқа қамалдаги минтақалар тушган ҳолатга тушганми? деб сўрар.

Жавоб эса аниқ: Ҳа Росул ﷺ ва у кишининг саҳобалари Абу Толиб дарасида очарчиликни бошдан кечирганлар. Улар дарахт баргларини ейишган, очлик қаттиқлигидан қоринлари ёпишиб кетган ва ўлишга яқин қолишган. Бу Қурайш тарафидан Бану Ҳошим қабиласининг қамал қилиниши эълон қилинганида рўй берган. Чунки бу қабила Росул ﷺни Қурайшдан ҳимоя қилган эди. Қамал шунчалик қаттиқ бўлдики улар дарахтларнинг томирларини ҳам ейишди. Ҳатто дара ортидан аёллар ва гўдақларнинг очликдан қийналгани овози эшитилар эди. Хадича رضي الله عنها ҳовлисини ташлаб Муҳаммад ﷺ билан Абу Толиб дарасига чиқиб кетди. У ерда эри ва у кишининг саҳобалари билан очарчиликка бардош берди. Олтмиш ёшдан ошганига қарамай Муҳаммад ﷺ билан олдин қандай яшаётган бўлса, ҳаётни шундай давом эттирди.

Озиқ овқатдан маҳрум қилиш сиёсатига қарамай Росул ﷺ ўз мабдасида сабот билан турди. У киши Қурайш билан музокара қилмади ва чекинмади, уларнинг ечимларини қабул қилмади. Куфр фикрлари ва бутпарастлигига қарши курашдан тўхтамади. Қурайшнинг дарун надвадаги кенгашидан ҳукм сўрамади.

Шом аҳли устида озиқ овқатдан маҳрум қилиш сиёсати амалга ошириляётган экан бу ерда иккита савол пайдо бўлади. Биринчиси: Озиқ овқатдан маҳрум қилиш сиёсати қандай сиёсат? Иккинчиси: Нима учун ахборот воситалари қамал қилинганидан бир неча йил ўтиб, тасодифан қамал қилинган минтақа аҳолиси яшаётган кўрқинчли ва фожиали аҳволга эътибор қаратиб қолди? Ёки олам кўкқисдан уйғониб, Шомдаги қамал қилинган минтақалардан даҳшатга тушдимми? Бундай тасодифий уйғонишнинг сири нимада? Ҳеч бўлмаса бир неча ойлар муқаддам ахборот воситалари ва фазовий каналлар қаерда эди?!

Биринчи саволнинг жавоби оддий ва бунинг учун чуқур фикрлаш керак эмас. Суриядаги режим жинойтчи Баас режимидир, оқил одам ундан ҳар қандай ёмонлик ва жинойтни кутса бўлади.

Лекин иккинчи саволнинг жавоби муайян нуқтаи назар орқали сиёсий фикрлашга муҳтож. Чунки оламнинг барчаси Сурияда нима бўляётганини кўриб билиб турибди. Араб режимлари Асад режимини яширинча қувватляпти ва халқига қилаётган ифлос сиёсатида уни олқишляпти. Салибчи Европа Асад мусулмонларга қилаётган ифлос сиёсатига рози бўлиб қараб турибди. Америка экспертлари ушбу ифлос сиёсатни чизиб беряпти. Рус айиғи эса

Афғонистонда мусулмонлар томонидан хўрлангани учун ўч оляпти.

Кимки шулардан кейин олам ғафлатдан уйғонди деса янглишади. Чунки олам доим уйғоқ, у Шомда бўлаётган нарсадан безовта ва ундан кўрқяпти... Дунё етакчилари Пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифалик қайта тикланишидан изтиробда. Улар буни бир неча бор очиқ эълон қилишган.

Аммо ахборот воситаларининг Суриядаги очарчилик ҳақида тасодифан хабар тарқатиши Американинг ифлос услубларидандир. Америка ундан иккита ғояни рўёбга чиқаришни хоҳлайди: биринчидан одамлар қамал қилинган минтақалардаги фожиали очарчилик манзарасида Америка ечимини қабул қилиши. Иккинчиси: Мусулмонлар хусусан кўзғолончиларнинг эътиборини режимни қулатиш масаласидан қамал қилинган минтақалардаги қамални тўхтатишга буриб юбориш. Қамални бекор қилиш эса Америка хоҳлагандек амалга ошади: Минтақалар устидан ҳукмронлик режим ихтиёрида қолиш эвазига арзимаган ёрдам кўрсатилади.

Охирги сўз: Жоҳилият давридаги Бану Ҳошимдан мушриклар араб ҳокимлари ичида энг шарафли кишилар эди. Чунки улар ўз қабиласининг тарафини олиб ва уларни ҳимоя қилиб улар билан оч қолишга рози бўлди. Аммо бизнинг ҳокимларимиз қиморхоналар, салонлар ва фоҳишахоналарда улкан маблағларни совуришяпти. Нефт нархларини кўтариш ва Ғарб давлатларидан уни ҳимоя қилиш ўрнига Американи рози қилиш учун унинг нархини тушуришяпти. Юрт иқтисодини Ғарб манфаатлари учун гаровга қўйиб, юртни қарзга ботирыяпти. Бу қарзларнинг миллиардлаганларини ўғирлаб, шахсий ҳисобига ўтказяпти. Аллоҳ Таоло уларни сифатлар экан шундай дейди:

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَرَىٰ ءَٰوَلِيَاءَ ۚ بَعْضُهُمْ ءَٰوَلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ

فَإِنَّهُٓ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

«Эй мўминлар, яҳудий ва насронийларни дўст тутмангиз! Уларнинг баъзилари баъзиларига дўстдирлар. Сизлардан ким уларга дўст бўлса, бас, у ўшалардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавмни ҳидоят қилмас» [Моида 51] □

ТАРАҚҚИЁТ ЯЛТИРОҚ ШИОР БЎЛИБ, ВОҚЕСИ ҚОРОНҒУ ЗУЛМАТДИР

Иброҳим Усмон Абу Халил – Судан

Тараққиёт ялтироқ шиор ва адаштирувчи ёлғон ваъдадир. У сеҳрли сўз бўлиб, Ғарб ундан ёпиқ эшикларни очиш учун фойдаланади. Мустамлакачи Ғарб у орқали юртларимизга киради ва табиий бойликларимиз устидан ҳукмронлик ўрнатади. Шунингдек бу бойликларни ўзининг манфаатига мос равишда қазиб олиш ва ишлатишни белгилаб беради. Ғарб исломий юртлар ва ундан бошқасида бозорини чаққон қилаётган тараққиёт номли адаштирув қанчалик таъсир кўрсатганини айтишдан олдин тараққиёт ўзи нима, ундан нима кўзланган ва воқеда ундан қандай фойдаланилади? Шуларни билиб олишимиз керак.

Тараққиёт луғат жиҳатидан ривожланмоқ, кўпаймоқ ва зиёдалашмоқ маъносидадир. Истилоҳда эса ҳукумат ва халқ кўшма фаолиятини тартиблаштириш учун илмий изланишлар натижасида ишлаб чиқариш ва хизматларда маълум бир вақт оралиғидаги тез, унумли ва доимий ўсишни амалга ошишидир. Аммо Миллатлар ташкилоти (1956 йил) унга бундай деб таъриф берган: Тараққиёт шундай амалиётки унга кўра ҳукумат ва фуқаролар маҳаллий жамиятлардаги иқтисодий, ижтимоий ва сақофий аҳволни яхшилаш учун куч сарфлашади, бу нарса уларни бошқа миллатлар ҳаётига аралашиб, уларнинг ривожланишига ҳисса қўшишига ёрдам беради.

Бу таърифлардан унинг одамни мафтун қиладиган жозибали шиор экани кўриниб турибди. Лекин воқеда татбиқ қилинганда айтилган ва белгиланган нарсанинг аксини кўрамиз. Чунки бу тарзда иқтисодий аҳволни тузатишга ҳаракат қилиш миллиардлаб долларларга баҳоланадиган муваффақиятсиз лойиҳалар орқали иқтисодни вайрон қилиш демакдир. Натижада юрт фоизли қарзларга ботади ва уни уза олмай қарз берувчиларнинг қўлидаги асирга айланади. Аммо ижтимоий аҳволни аёл ҳуқуқлари ва гендер тенглик орқали тузатиш ахлоқий бузуқлик, оилавий ажрашиш, аёлнинг поклик ва иффатини йўқотиш ва уни шахвоний реклама компаниялари орқали сотиладиган матога айлантиришдан бошқа нарса эмас. Сақофий аҳволни тузатишдан мақсад эса мусулмонларни Ислом нури ва Роббисининг ҳукмларидан узоқлаштириб, куфр, залолат ва атеизм ботқоғига ботиришидир.

Улар миллатларнинг қоғозлардаги тараққиёти ҳақида гапирар экан, тижорат ва инвестициянинг ғарбча моддий моделига тарғиб қилишади. Бу модел йирик капиталистик давлатлар, хусусан

трансмиллий корпорацияларнинг эгаларига хизмат қилади. Бундан келадиган манфаат шуки айрим кишиларнинг бойлиги ортиб, кўпчилик қашшоқлашиб бораверади. Америкалик иқтисод мутахассисларидан бири бўлмиш Жон Перкинс ўзининг «Миллатларни иқтисодий жиҳатдан ҳалокатга отиш» номли китобида ёлғон иқтисод орқали миллатларни қандай ҳалокатга отиш ҳақида ёзади. У айтадики: учинчи олам давлатлари қарзлари 2,5 триллионни ташкил қилади. 2004 йил уларнинг йиллик фоизлари 375 миллиард бўлган. Бу кўрсаткич учинчи олам давлатлари сиҳат-саломатлик ва таълимга сарфлайдиган миқдордан анча юқоридир. Шунингдек бу тараққий этган давлатлар ҳар йили кўрсатадиган ташқи ёрдамлардан йигирма баробар кўп.

Перкинснинг даъво қилишича у ва яна бир қанча иқтисод экспертлари иқтисодни талон-тарож қилишдаги стратегияларини яшириш учун айрим терминлар киритишган. Масалан (Тўғри бошқарув, эркин савдо ва истеъмолчи ҳуқуқлари) каби тушунчаларни қўллашган. Бу тушунчаларни маъқуллаган давлатлар сиҳат-саломатлик, таълим, сув хўжалиги ва электр энергияни хусусийлаштиради. Сўнг уларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ва тижорий чекловлар бекор қилинади. Айни пайтда иш секторларини қўллаб-қувватлаш ва саноатини ҳимоялаш учун чекловлар қўйишда Америка ва саноати ривожланган давлатларнинг киришини қабул қилади.

Жон Перкинс ўзининг (Миллатларни иқтисодий жиҳатдан ҳалокатга отиш) номли китобининг муқаддимасида қуйидагиларни айтади: «Иқтисод ҳакерлари (қароқчилари)» улкан маошлар эвазига ишлайдиган мутахассислардир. Уларнинг вазифаси дунёнинг турли жойларидаги давлатлардан алдов йўли билан миллионлаб долларларни тортиб олишдир. Улар Халқаро Банк, Америка ёрдам ташкилоти (USAID) ва бундан бошқа халқаро молиявий ёрдам ташкилотларидан пулларни олиб, катта ширкатлар ва ер юзидаги табиий бойликлар устидан назорат қилувчи бир гуруҳ бойларга ўтказиб беради. Улар буни рўёбга чиқариш учун молиявий қарорлар чиқариш, сохта сайловлар ўтказиш, пора бериш, айёрлик билан тортиб олиш, аёлларни ишга солиш ва қотиллик каби ишлардан фойдаланади. Улар қадимда императорлар ўйнаган ўйинни ўйнашади, лекин бу ишларни бугунги глобал замонда махфий тарзда ва янгича услубда амалга оширишади.

Перкинснинг айтишича дунё империяси долларни нормал пул бирлиги деб билади. Америка долларни босиб чиқарар экан, у мана шу пулларни қарз бераверади. У билладики ривожланаётган давлатлар (исломий олам ҳам шулар жумласидан) бу қарзларни тўлай олмайди. Аслида Америка бу давлатлар бу қарзларни тўлай олмаслигини хоҳлайди. Чунки бу Америка ўша юртлар устидан сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий мақсадларини амалга ошириш учун бир йўлдир. Перкинснинг фикрича Америка эркин тарзда долларни босиб чиқариши иқтисодни талон-тарож қилиш стратегиясига қувват бағишлайди. Чунки Америка шу сабабли давомий тарзда узиб бўлмайдиган қарзларни таклиф қилаверади. Иқтисод ҳакерларининг бу гувоҳлиги юртларимиздаги тараққиётнинг ёлғонлигига бўлган кучли гувоҳлик ва очик ҳужжатдир. Бу юртларимиздаги табиий бойликлар ва энергия манбалари қай даражада бекор кетаётганини кўрсатади. Шунингдек юртимиз ҳокимлари мустамлакачи кофирга бўйин эгиб, унинг режаларини амалга ошириб бераётгани, юрт бойликларини ўғирлаш, оилаларимизни вайрон қилиш ва зохирию ботини бой бўла туриб, энг қашшоқ юртга айлантириб қўйишда уларга ёрдам бераётганини кўрсатади.

Исломий оламда ва бошқа юртларда ҳақиқий тараққиёт одил ва рошид мабдаий давлат орқали бўлади. Бу давлатнинг энг муҳим иши одамларнинг ишларини бошқариш ва мабда аҳкомлари орқали тинч, фаровон ҳаётни вужудга келтиришдир. Бу эса Пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифалик давлати билан амалга ошади. Инсониятни капитализм зулми ва очкўзлигидан Ислом адолати ва марҳаматига олиб чиқиш учун ўша давлатни тиклаш замони келди. □

ИСЛОМДА ИБОДАТЛАРНИНГ ВАҚТГА АЛОҚАДОРЛИГИ (2)

Рўза

Рўза ибодати нафсни ушлаш, уни тўхтатиш ва шахватни тийишда ҳақиқий назоратчидир. Қуръони Карим қуйидаги икки оятда рўза тутиш вожиб бўладиган маълум вақтни тайин қилиб берди:

1 – Аллоҳ Таоло айтади:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ الصَّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ ﴿۝۱۸۳﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ﴿۝۱۸۴﴾

«Эй мўминлар, тақволи кишилар бўлишингиз учун сизлардан илгари ўтганларга фарз қилингани каби сизларга ҳам саноқли кунларда рўза тутиш фарз қилинди» [Бақара 183-184]

саноқли кунлар ибораси маълум вақт маъносидадир (Замахшарийнинг Кашшоф китоби 1 жилд, 223 бетга қаранг). Бу маълум вақт рамазон ойидир, бунга иккинчи оят ҳам далил:

2 – Аллоҳ Таоло айтади:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ

فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۗ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ

يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا

هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۝۱۸۵﴾

«(У саноқли кунлар) Рамазон ойидирки, бу ойда одамлар учун ҳидоят бўлиб ва ҳидоят ва фуқон (ҳақ билан ботилни ажратувчи)нинг очиқ оятлари бўлиб Қуръон нозил қилинган. Бас, сизлардан ким бу ойга ҳозир бўлса, рўза тутсин. Ва ким ҳаста ёки мусофир бўлса, у ҳолда (рўза тутолмаган кунларининг) саногини бошқа кунларда (тузалгач ёки сафардан қайтгач) тутади. Аллоҳ сизларга енгилликни истайди, сизларга оғир бўлишини истамайди. Бу саноқни тўлдиришингиз ва ҳидоят қилгани сабабли Аллоҳни улуғлашингиз учундир. Шояд шукр қилсангиз» [Бақара 185]

Қамарий йил ҳисобидаги рамазон ойи динда фарз қилиб белгиланган рўза ибодатининг адо қилиниш вақти қилиб белгиланди. Ҳар йили мана шу ой келгач, мусулмонлар рўза ибодатини адо қилишлари вожиб.

Бошқа жиҳатдан Қуръони Карим рамазон ойи кунларида рўза қайси вақтда бошланиб, қайси вақтда тугашини ҳам (яъни оғиз беркитиш ва очиш вақтини) белгилаб берди. Бу нарса Аллоҳ Таолонинг ушбу қавлида очиқ баён қилинади:

﴿أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ ۗ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ كَفَرًا فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۗ فَالْعَنَ بَشِيرُوهُنَّ وَأَبْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۗ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَىٰ اللَّيْلِ ۗ وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ ۗ وَأَنْتُمْ عَنِكْفُوهُنَّ فِي الْمَسْجِدِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِنَاسٍ لِّعَلَّهِمْ يَتَّقُونَ﴾

«Сизларга рўза кечасида хотинларингизга қўшилиш ҳалол қилинди. Улар сизларнинг либосингиз, сизлар улар учун либоссиз (яъни эр-хотин бир-бирига киши либосга муҳтож бўлгани каби муҳтождирлар). Аллоҳ сизлар ўзларингга хиёнат қилаётганларингни билиб, тавбаларингизни қабул қилди ва сизларни афв этди. Энди улар билан (рўза кечаларида ҳам бемалол) қовушингиз ва Аллоҳ сизлар учун ёзган нарсани (фарзандни) талаб қилингиз! Ва то тонгдан оқ ип қора ипдан ажраладиган пайтгача еб-ичаверинглар. Сўнгра кечгача рўзани бенуқсон қилиб тутинглар! Масжидларда эътикофда бўлган чоғингизда (кечалари ҳам) улар (хотинларингиз) билан қўшилманг! Булар (юқорида мазкур бўлган ҳукмлар) Аллоҳнинг чегараларидир. Бас, уларга яқинлашмангиз! Одамлар ҳаром ишлардан сақланишлари учун Аллоҳ ўз оятларини мана шундай очиқ-равшан баён қилади» [Бақара 187]

﴿أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ﴾

(Сизларга рўза кечасида хотинларингизга қўшилиш ҳалол қилинди) ибораси рўза кечасининг ҳаммасида аёли билан жимо қилиш жоизлигини баён қилмоқда. Шунингдек

﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ﴾

(Ва то тонгдан оқ ип қора ипдан ажраладиган пайтгача еб-ичаверинглар), ибораси тун бўйи еб ичиш жоизлиги, ҳамда оқ ип қора ипдан ажрალიши туннинг вақти тугап, рўза тутиш

бошланганидан дарак эканини ифодалаяпти. Адий ибн Ҳотам رضي الله عنهдан Бухорий ривоят қилган ҳадисда шундай дейди:

﴿حَتَّى يَبَيِّنَ لَكُمْ الْحَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْحَيْطِ الْأَسْوَدِ﴾

(*То оқ ип қора ипдан ажраладиган пайтгача*), ояти нозил бўлгач, оқ ва қора ипни олиб ёстигим остига қўйдим, тунда унга қараб аниқлай олмадим. Эртаси Росул ﷺга бўлган воқеани айтган эдим, У киши:

﴿إِنَّمَا ذَلِكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ﴾

«Бу тун қоронғулиги ва кундузнинг оқлиги» дедилар.

﴿ثُمَّ أَتَمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ﴾

(*Сўнгра кечгача рўзани бенуқсон қилиб тутинглар!*), ибораси рўза вақтини тугаганини билдирыпти.

Рўзани тутиш ва уни очиш вақтларини Пайғамбаримиз суннатлари ҳам баён қилиб берган. Оиша онамиз ривоят қиладики: Билол тунда азон айтар эди, шунда Росул ﷺ:

﴿فَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُوْذَنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّهُ لَا يُؤْذَنُ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ﴾

«Ибн Умми Мактум азон айтгунга қадар еб ичинглар, чунки у тонг отмагунча азон айтмайди», дедилар. Бухорий ривояти. Айний айтадики: «Бу ҳадис субҳи содиқ киргунича еб ичиш жоизлиги ва субҳи содиқ киргач, еб ичишдан тўхташ вожиблигини ифодалаяпти, бу барча саҳоба ва тобеинларнинг қавли». (Бадруддин Айний Умдатул Қорий, саҳиҳ Бухорий шарҳи, Байрут Дорул маърифат, 10 жилд, 297 бет). Еб ичишдан тийилиш вақтини Росул ﷺнинг қуйидаги ҳадиси белгилаб берапти:

﴿إِذَا أَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ هَا هُنَا، وَأَدْبَرَ النَّهَارُ مِنْ هَا هُنَا، وَعَوَّرَتِ الشَّمْسُ، فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ﴾

«Агар қуёш ботиб, кундуз тугаб, тун бошланса, рўзадор оғзини очсин». Бухорий ривояти.

Рўзанинг вақтини белгилашдаги ҳикмат ва сирлар:

1 – Рўза вақтини тайин қилинишида очиқ ҳикмат мавжуд. Чунки айрим қадимги динлар рўза кунлари ҳамда уларни қачон бошланиб, қачон тугагини белгиламаган, бунда одамлар ихтиёрли бўлишган. Улар рўза тугадиган кунларни ўзлари белгилашган. Натижада бу нарса рўзани зое кетгазиб, кучини синдирган. Чунки инсон ихтиёр ўзида бўлгани учун хоҳлаган пайт ва хоҳлаганича рўза тутган. Шунинг учун қалблар заифлашиб, хиёнат аралашган. Одамлар ҳадларни бузгани туфайли ҳисоб китоб қийинлашган.

Агар рўза тутмагани муҳосаба қилинса, у олдин тутганини рўқач қилган. (Абулҳасан Надавийнинг Тўрт рукн, яъни Намоз, Закот, Рўза, Ҳаж ҳақида Қуръон ва Суннат васфи китобига қаранг).

Шайх Валийюллоҳ Деҳлавий ҳам вақт тайин қилишдаги мана шу ҳикматга ишора қилиб шундай дейди: «Агар шариат тузиш ва одамларни, яъни арабу ажамни ислоҳ қилиш оммага ташланса, уларга рамазон ойида ихтиёр бериб бўлмайди. Чунки бу узр сўраш ва жавобгарликдан қочишга йўл очади, маъруфга буюриш ва мункардан қайтаришни тўсади ва Исломдаги энг буюк вожибга эътиборсизликни вужудга келтиради». (Деҳлавий, Аллоҳнинг етук ҳужжати китоби). Деҳлавий миқдорни тайин қилиш ҳақида шундай дейди: «Бу ерда миқдор тайин қилиниши вожиб, чунки у тайин қилинмаса баъзилар эътиборсизлик туфайли ундан фойдалана олмай қолиши мумкин. Шунингдек баъзилар ҳаддидан ошириб, нафсини қийнаши ва ғайрати сўниши, ҳамда кучдан қолиб, ҳалок бўлиши ҳам мумкин. Бу эса мумкин эмас, чунки рўза инсонни қийнаши билан бирга, ички аъзолардаги тўпланиб қолган зарарларни тузатишда фойда берадиган доридир. Демак унинг миқдори белгиланиши керак». (Деҳлавий, Аллоҳнинг етук ҳужжати китоби, 49 бет).

2 – Рўза бир йилда бир марта фарз қилиб белгиланишида мусулмонлар ҳамдардлиги ва яхлитлиги борасида катта таъсири бор. «Аллоҳ Таоло барча мусулмонлар айнан битта ойда, тарқок бўлмай рўза тутишларини фарз қилди. Бунда кўп фойдалар мавжуд. Рамазон ойи келса мусулмон жамиятда поклик, софлик, имон, Аллоҳдан қўрқиш, ҳукмларига бўйсунуш, хушхулқлик ва гўзал амаллар муҳити ҳукм суради. Шунингдек мункар ишлар бозори касодга учрайди, солиҳ кишилар яхшилик ва эҳсонда бири-бири билан ҳамкорлик қиладилар, ёмонлар мункарни қилишдан хижолат тортади. Бойларда мискин ва фақир биродарларига нисбатан ёрдам туйғуси пайдо бўлади, улар Аллоҳ йўлида бойликларини беришади ва мусулмонлар барчасида баробарлик руҳи вужудга келади. Бу нарса уларда барчаси яхлит жамоа экани ҳақидаги шуурни пайдо қилади. Шунингдек бу уларнинг ўртасида ўзаро муҳаббат, биродарлик, тенглик, ҳамкорлик ва яхлитлик туйғусини пайдо қиладиган воситадир». (Мавдудий, Ислом асослари китоби).

3 – Аллоҳ Таоло рамазон кунларини

﴿أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ﴾

(Саноқли кунларда), деб сифатлар экан, бу кунларнинг миқдори ниҳоятда оз экани, бир йилда бир ой эканига ишора қияпти. Шунингдек рўзанинг нафсларга бўлган юкини енгиллаштиряпти ва одамларга Аллоҳнинг раҳмати, ҳамда шариатидаги енгилликни эслатапти. Чунки У зот агар хоҳласа уларга бир йилнинг барчасида ёки кўпроғида рўза тутишни фарз қилишга қодир. Лекин Аллоҳ уларга раҳм қилиб, рўзани бир йилда бир ой қилиб белгилади.

4 – Аммо рўзани Аллоҳ Таоло:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ﴾

«(У саноқли кунлар) Рамазон ойидирки, бу ойда Қуръон нозил қилинган» [Бақара 185]

деб айтганидек рамазон ойига хослади. Чунки Аллоҳ бу ойни унда Қуръонни тушириш билан улуғлади ва бу ойда инсониятга Раҳмоннинг ҳидояти тушди. Бу хослаш «рўза ва Қуръоннинг тушиши ўртасида буюк алоқа борлиги, ҳамда бу ой Қуръон тушишига хос экан, рўзага ҳам хос эканига далолат қилади», (Розий, катта тафсир китоби).

Жаброил عليه السلام бу улуғ ойнинг ҳар кунида Росул ﷺга Қуръонни ўргатиши ҳам рамазон билан Қуръон ўртасидаги мустаҳкам алоқадан дарак беради. Бухорий ибн Аббосдан ривоят қилади:

﴿كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَجْوَدَ النَّاسِ، وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ﴾

«Росул ﷺ инсонларнинг энг саҳийси эди. Рамазонда, ҳар кеча Жаброил келиб, Қуръонни ўргатганда яна ҳам саҳий бўлиб кетар эди. Ҳа Росул ﷺ саҳийликда шамолдан ҳам тез эди». (Бухорий, саҳиҳ ҳадислар тўплами, 1 жилд, 44 бет, ваҳий тушиши китоби). Рўзани мана шу ойга хослаш орқали Аллоҳ Таоло мусулмонларга Қуръони каримдек неъматини эслатапти. «Бу вожибни адо этиш вақти Аллоҳнинг яна бир неъматини, яъни ашуро кунларини эслатади. Унда Аллоҳ Таоло Мусо ﷺни Фиръавн устидан ғолиб қилди ва Мусо ﷺ рўза тутди. Росул ﷺ ҳам рамазон рўзаси фарз қилинишидан олдин, унда рўза тутишга буюрилган эди. Шунингдек рамазонда Қуръон нозил бўлди ва бу Исломий Уммат зоҳир бўла бошлади». (Дехлавий, Аллоҳнинг етук ҳужжати китоби, 99 бет).

5 – Аммо рўзани қуёш чиқиш ва ботишига қараб белгиланиши, ҳамда шу вақт оралиғида еб ичишдан тийилиш исломий Умматни

интизом ва илтизомли бўлиш ҳамда вақтга риоя қилиш, ундан огоҳ бўлиш устида тарбиялайди. Мен намозни бир кеча кундузида беш вақт қилиб белгилашдан бўлган ҳикматлар ҳақида гапирганда бунга ишора қилганман. Бу нарса инсонни Роббиси, инсонлар ва ўзи билан бўладиган алоқасини тартибга солиш учун келган исломий шариат аксар қисмида эътиборга олингандир.

Рамазон ойини қамарий ой қилиб белгиланишидаги ҳикмат икки тарафлама намоеън бўлади. Биринчиси: Ойни кўриш ва ҳисоблаш орқали уни бошлаш ва тугашини аниқлаш осонлиги. Чунки Аллоҳ Таоло ойнинг шаклларини бир ойда босиб ўтган вақтига қараб турлича қилиб қўйдик, шу туфайли ойларнинг бошланиши, ўртаси ва охирини билиб олиш осон бўлиб қолди. Иккинчиси: Рамазонни қамарий ойга қараб белгиланиши йилнинг ҳамма вақтларида айланади, яъни қиш, баҳор, ёз ва куз ойларининг ҳар бирига тўғри келиши мумкин. Бунда ҳеч кимга сир бўлмаган ҳикмат мавжуд. □

Женева конференцияси Сурияда халқаро васийлик жорий қилинишининг муқаддимасидир

БМТнинг Суриядаги махсус вакили Стефан де Мистура ички урушга барҳам беришни мақсад қилаётган Сурия сўзлашувлари расман бошланганини эълон қилди. У буни Сурия оппозицияси билан Женевада 2016 йил 1 февралда ўтказган биринчи расмий учрашувидан кейин билдирди. Айтилган вақтда «Жайшул Ислом» оппозицион гуруҳидаги етакчи Муҳаммад Алуш Сурия режими билан бўладиган сўзлашувларда оппозиция делегацияси музокарачиларининг бошлиғи мансабини эгаллаш учун Женевага келди. Де Мистура ана шу учрашувдан сал олдин Женева сўзлашувлари аҳамиятига ишора қилиб, бу сўзлашувларнинг барбод бўлиши мумкин эмаслигини айтган эди. Бу сўзлашувларда иштирок этишга бўлган халқаро чақириқ ифодасида қуйидагилар келган: «Амалга ошириш зарур бўлган аниқ натижаларга эришиш талаб қилинади, у натижаларнинг энг муҳими тоифачиликка асосланмаган ишончли ва тўлақонли бошқарувни ўрнатиш, олти ой ичида янги конституция лойиҳасини ишлаб чиқишни бошлаш, янги конституция ишлаб чиқилганидан кейин эркин ва адолатли сайловларни ўтказишдир. Бу сайловларни ўтказиш вақти ўн саккиз ой ичида янгидан белгиланиши мумкин. Уларни ўтказиш БМТ бошқаруви ва назорати остида бўлади». Чақириқда баъзи таъбирлар ва эътиборни тортадиган алоҳида сўзлар ҳам келган. Жумладан қуйидагилар келган: «Кейинги босқич БМТ назорати остида халқаро тусга эга бўлади». Бу эса Женева конференцияси Сурия устидан халқаро кучларнинг бевосита мандати ўрнатилишининг муқаддимаси эканини билдиради!

Британиядан жиҳодчиларнинг кўчиб кетишига қулайлик яратиш уларнинг оғир юкидан халос бўлиш учун ҳукумат юргизаётган сиёсатдир

Британия полицияси «таниқли жиҳодчилар»га Бирлашган Қиролликни тарк этишга рухсат беради. Чунки улар қиролликда қолиши билан катта хатар туғдиришмоқда. Буни Британиядаги баъзи хавфсизлик манбалари билдирди. Британия миллий хавфсизлик агентлиги зобитлари бу масалага доир тортишувни «қолиш ёки кўчиб кетиш тортишуви» деб атамоқда. Британиянинг «Телеграф» газетаси тарқатган бир ҳисоботга кўра бу зобитлар ана шу «экстремист»ларнинг кўчиб кетишига рухсат бериш энг хавфсиз чорами ёки йўқми, шуни аниқлаш муаммосига доимо дуч

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва қамситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>келишаётганини айтишмоқда. Британиянинг «терроризмга қарши кураш» агентлигидаги бир йирик зобитнинг айтишича, бирон кишининг Сурияга ёки бошқа қайноқ минтақаларга боришига рухсат берилмади, лекин баъзи кишиларнинг бошқа мамлакатларга чиқиб кетишига рухсат берилди. Бу қийин масала Британияда яшаётган исломчиларнинг бири устидан у Сурияга боришдан ман қилинганидан кейин Бирлашган Қиролликда ҳужумни режалаштирган деган айблов билан ҳукм чиқарилганидан кейин пайдо бўлди.</p>		
<p>Европага етиб борганларидан кейин 10 мингдан кўпроқ боланинг йўқолганлиги</p>		
<p>Европа Иттифоқи полицияси разведка бўлимининг билдиришича, ўтган икки йил орасида 10 мингдан кўпроқ бола Европага етиб келишганидан кейин йўқолиб қолди, деб ҳисобланмоқда. Европа полицияси (Европол)нинг айтишича ҳукумат маъмурлари идораларида исмлари қайд этилган минглаб ёш болалар йўқолиб қолган. Полиция бу болалар ва ёшлар жиноятчи мафия тўдалари томонидан жинсий фойдаланишга ва кул қилинишга дучор бўлган бўлишлари мумкинлигидан огоҳлантирди. «Save the Children» ташкилоти 26 мингга яқин муҳожир бола ўтган йили Европага оилаларисиз келишганини билдирди. Бу Европол бутун Европа бўйлаб йўқолиб қолган бўлиши мумкин бўлган болалар сони ҳақида кенг ҳисоботни тақдим қилаётган илк ҳодисадир. Европол расмий вакили йўқолиб қолган ёш болалар умумий сонидан катта қисми Юнонистонга етиб келганидан кейин йўқолиб қолган бўлиши мумкинлигини таъкидлади. Маълумки Юнонистон миллионга яқин муҳожир етиб келган биринчи нукта ҳисобланади, бу муҳожирлар 2015 йилда Европага қайиқларда етиб олишди. Юнон маъмурлари етиб келган муҳожирларни синчиклаб текшириб, рўйхатга олишолмагани учун танқидга учрашди. Европолнинг билдиришича, одамларни Европага ноқонуний йўл билан ўтказиб қўйиш савдоси билан шуғулланаётган жиноятчи тўдалар бу қочқинларни нишонга олмоқда. Шунинг учун бу ерда қаровсиз болалар ва ўсмирларнинг жинсий бузуқлик соҳаларига ёки куликка ва бошқа ноқонуний фаолиятларга алдаб жалб қилинган бўлиши мумкинлигидан хавотирлар бор. Европолнинг бу огоҳлантириши Британ ҳукуматининг Суриядан ва бошқа низо минтақаларидан яқинларисиз келаётган қочқин болаларнинг қўшимча гуруҳини</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>қабул қилишини билдиришидан бир неча кун кейин юзага келмоқда. Лекин Британ ҳукумати ўзининг қанча сондаги болаларни қабул қилишини аниқ айтмади.</p>		
<p>Foreign Policy: БМТ бу ташкилотнинг инсонпарварлик ҳисоботларини Сурия режимининг сохталаштиришига рухсат бермоқда</p>		
<p>БМТнинг Сурия режими билан зимдан тил бириктираётгани кўриниб турибди. Аниқроғи бу ташкилот Сурия режими ўз назоратидан чиқиб кетган шаҳарларга қарши жорий қилаётган оч қолдириш ва ҳалокатли қамал жиноятлари ҳақидаги ўз инсонпарварлик ҳисоботлари борасида бу режим билан тил бириктирмоқда. Масалан Американинг «Foreign Policy» журналининг маълум қилишича, БМТ ўзининг инсонпарварлик ҳисоботларини шу режим фойдасига сохталаштирди. Чунки БМТ бу режимнинг ана шу ҳисоботларга – улар нашр қилинишидан олдин – «косметик» тузатишлар киритишига рухсат берди. Натижада бу ҳисоботлар бузилган ҳолда чиқди. Режим ўзини айблаб қоралаш оҳанглари енгиллатиш учун шундай қилди. Бу журналнинг ёзувчиси ва таҳлилчиси Рой Гутман – у ҳозир Истанбулда яшаяпти – ҳисоботнинг охириги мазмунлари билан аслий ҳисоботни бир-бирига солиштириб уларнинг ўртасида катта фарқлар борлигини кўрди. Бу фарқлардан бири аслий ҳисоботдан ўнлаб кучли абзацлар ўчириб ташланганидир. Бундан ташқари аслий ҳисоботдан ўндан ортиқ турли ўринлардаги ишоралар йўқ қилинган. Бу ишоралар Суриянинг кўпгина шаҳарларидаги тинч аҳолига қарши жорий қилинган қамалга тааллуқли бўлган. Гутман олиб ташланган воқеалар ва ҳодисалар табиатидан ҳамда тузатишлар кўриниб турган ифодадан бунда Сурия режими ҳукуматининг қўли борлигига ўзининг ишонч ҳосил қилганига эътиборни қаратади. Бу тузатиш киритишлардан мақсад кейинчалик бу фактларнинг инсониятга қарши жиноят қилган бу кимсаларга қарши далиллар сифатида фойдаланилишига йўл қўймаслик бўлган бўлиши мумкин. «Foreign Policy» Сурияни реанимацияда ётган беморга ўхшатди. Бу журнал тез инсонпарварлик ёрдамларига муҳтож бўлиб қолган Сурияликлар сони 13 миллион 600 мингга етганидан огоҳлантирди.</p>		
<p>Сурия коалицияси: Керри бизга Россия ва Эрон буйруқларини олиб келди</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва қамситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>Сурия миллий коалицияси арбоблари Америка ташқи ишлар вазири Жон Керрининг Женева конференцияси ўтказилиши арафасида музокаралар олий ҳайъати раиси Риёз Ҳижоб билан бўлган учрашувини «фалокатли ва жуда ёмон» деб аташди. «Арабий Жадид» қуйидаги хабарни тарқатди: «Керри ўзи билан Россия ва Эроннинг очиқ ультиматумларини олиб келиб, агар Сурия оппозицияси уларга амал қилмайдиган бўлса оқибати ёмон бўлиши билан таҳдид қилди». Газетага кўра Керри қуйидагиларни кўрсатиб ўтди: «Женева-3 да бўлаётган нарсалар музокаралар эмас, сўзлашувлардир, бу сўзлашувлар ўтиш даври бошқарув кенгашига эмас, «миллий бирлик ҳукумати» ташкил этилишига олиб боради ва БМТ вакили де Мистура оппозиция делегациясини тузиш ва ўзи учун маслаҳатчиларни тайинлаш ҳуқуқига эга, оппозициянинг Женева учрашувлари арафасида қўяётган маҳбусларнинг озод қилиниши, қамалдаги шаҳарлардан қамални олиб ташлаш, тинч фуқароларни бомбардимон қилишни тўхтатиш, инсонпарварлик ёрдамларини ва бошқаларни киритиш каби талаблари Женевада бўладиган сўзлашувларнинг бир қисмидир». Керри ана шу учрашув чоғида «Башар Асаднинг кейинчалик ўтказиладиган президентлик сайловларида ўз номзодини қўйишга ҳаққи бор» деб ҳам таъкидлаган. Керри музокаралар олий ҳайъатидан Женевага боришни талаб қилди ва «акс ҳолда бу ҳайъат ўз иттифокчиларидан маҳрум бўлади ва бу тўғридаги жавобгарликни кўтаришига тўғри келади» деб таҳдид қилди. Керри «ўзининг мамлакати Сурияга бошқа нарса учун эмас, балки фақат терроризмга қарши уруш қилиш учунгина аралашаётганини» ҳам кўрсатиб ўтди.</p> <p>Ал-Ваъй: Оппозиция ахборот воситаларида Керрининг позициясини қоралаган бўлди ва Женева сўзлашувларини бойкот қилиш билан таҳдид қилди, ғазабланиб ирғишлади, сўнгра ўзидан Керри талаб қилган нарсаларнинг ҳаммасини бажариш учун Женевага югургилаб кетди!</p>		
<p>Европа Иттифоқи Юнонистонга қарзлардан кечиб юбориш эвазига қочоқларни қабул қилишни таклиф қилмоқда</p>		
<p>Юнонистон ахборот воситаларида Европа Иттифоқининг Юнонистонга унинг қарзларидан анчагина қисмини кечиб юбориш эвазига қочоқларни қабул қилишни таклиф қилганлиги ҳақидаги маълумотлар сизиб чиқиб қолди. Шуни ҳам айтиш керакки, Юнон иммиграция вазири Яннис Музалас ўз мамлакатининг Европа</p>		

Иттифоқининг Афинада февралнинг охирларигача 400 минг қочоқни сиғдира оладиган янги марказларни қуриш ҳақидаги бошқа таклифига розилик берганини билдирди. Музалас қуйидагиларни айтди: «Бу чодирли лагер жорий йилнинг март ойи бошланиши билан қочоқларни қабул қилишга тайёр бўлади». Европа ахборот воситалари ҳам Германия, Австрия, Бельгия ва Даниянинг Афинага ўз чегаралари орқали қочоқларнинг оқиб келишини камайтириш учун 6 ҳафта муҳлат бергани ва бу бажарилмайдиган бўлса Юнонистонни икки йилгача шенген зонасидан чиқариб юбориш билан таҳдид қилгани ҳақида хабар тарқатди. Ўз навбатида Юнон иммиграция вазири Яннис Музалас ўз мамлакатининг шенгендан чиқариб ташланиши Европа шимолидаги мамлакатларга етиб олишга ҳаракат қилаётган қочоқлар оқимини асло тўхтатолмаслигини айтди. Европа Иттифоқи ўзига оқиб келаётган қочоқлар оқимини тўхтатиш мақсадида қатор чораларни қўллашга уринмоқда. Қочоқларни ўзида қабул қиладиган давлатларга молиявий ёрдамлар кўрсатиш ана шу чоралардан биридир. Бунинг эвазига бу давлатлар қочоқларнинг ўз чегаралари орқали Европанинг ичкарасига ўтиб боришига йўл қўймаслиги керак. Масалан яқинда Европа Иттифоқи Туркияга унинг бу иттифоққа қўшилиши борасида музокараларни янгидан бошлаш учун қўшимча 3 миллиард евро ажратди.

Ал-Ваъй: Қари Европа катта сондаги муҳожирларга муҳтождир. Лекин Европа дуч келаётган муаммо жуда қисқа вақт ичида улкан сондаги қочоқларнинг оқиб келганидир (2015 йилда Германия 1,1 миллион Суриялик қочоқни қабул қилди). Бу эса уларни жойлаштириш амалиётини қийин қилиб қўймоқда. Қолаверса қочоқларнинг энг кўп қисми мусулмонлардир. Бу эса уларни – қочоқларнинг бошқа гуруҳи етиб келмасидан олдин – янги жамиятларга қўшиб юбориш учун узоқ муддатли программага эҳтиёж борлигини англатади!

Баҳо Аъражий: Оммани ўзимизга оғдириш учун Ироқдаги тоифачилик курашини сунъий равишда пайдо қилдик

Бош вазирнинг истеъфога чиққан ўринбосари ва Садрий оқимидаги етакчи Баҳо Аъражий «босқинчидан кейин келган сиёсатчиларнинг ўзи Ироқ жамиятида тоифачиликни сунъий равишда пайдо қилишди» деди. У бир телемулоқотда қуйидагиларни қўшимча қилди: «Ироққа сиёсий етакчилар ва

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва қамситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>партиялар сифатида келган пайтимизда ҳеч қандай базага ёки халқ қўллаб-қувватловига эга эмас эдик, ҳатто илк сайловларгача халқ орасида ҳеч бир обрўга эга эмас эдик». У сўзини давом эттириб: «Биз одамларни ўз томонимизга тортиш учун тоифачилик ҳақида гапира бошладик. Баҳо Аъражий бир базани пайдо қилиш учун тоифачилик ҳақида сўз юритадиган бўлди, бошқа рўйхатдан анави бошқаси ҳам ўз тоифасини ўз томонига тортиб уларни ўз атрофида тўплайдиган бўлди. Биз тоифачилик базасига асос солдик. Биз Ироқда тоифачилик базасини пайдо қилдик. Бўлган нарса мана шу» деди. Аъражий бу гапларини жумҳурият собик вице-президенти Иёд Алавий худди шунга ўхшаш гапларни айтганидан кейин айтди. Алавий бундай деган эди: «Ироқда Саддам Ҳусайн режими ўзгарганидан кейин юз берган ҳодисалардан биз жавобгармиз». Алавий: «Ироқликлар собик режим даврини қумсайдиган бўлиб қолишди, бунга сабаб ироқликларни тоифачилик ва бўлиниб кетиш оловига ташлаб жижинак қилган ҳукуматларнинг ишидир» деб таъкидлади. Ироқ Халқ ҳаракати fronti бу гаплар босқинчидан кейинги сиёсий амалиётдан кўра ростроқдир, деб билдирди. Бу фронт аъзоси Воил Абидий «Арабий Жаҳид»га қуйидагиларни айтди: «Америка танклари устида келган сиёсий табақа дин ва тоифачиликдан ўзининг сиёсий манфаатлари йўлида фойдаланди!»</p> <p>Ал-Ваъй: Ироқда тоифачилик ва миллатчилик курашига асос солган Америкадир. Бунга Америка Ироқни бевосита босиб олганидан кейин мана шу асосларда ўтиш даври бошқарув кенгашини ташкил қилганидан бошлаб асос солди. Америка танклари устида келган ироқлик сиёсатчилар эса шунчаки бир юрт ва динфурушлардир, улар бу сиёсатда шуҳрат, ҳокимият ва бойликка эришиш учун йўл топишди, натижада улар Ироқни йўқ қилишди, бу юртни ва бандаларни ҳалок қилишди...</p>		
<p align="center">Британия ташқи ишлар вазири Россияни Асадга бир давлатчани ажратиб бериш учун тинчлик сўзлашувларидан фойдаланаётганликда айблади</p>		
<p>Британия ташқи ишлар вазири Филип Хэммонд Россияни Сурияликларни ҳеч ажратиб ўтирмай ёппасига бомбардимон қилиб халқаро қонунни бузганликда айблади. Хэммонд Россиянинг БМТ ҳомийлигида ўтказилаётган тинчлик амалиётидан ўзининг иттифоқчиси Башар Асадга бир алавий давлатчани ажратиб бериш учун фойдаланаётгани эҳтимоли кучлидир, деди. Айни вақтда –</p>		

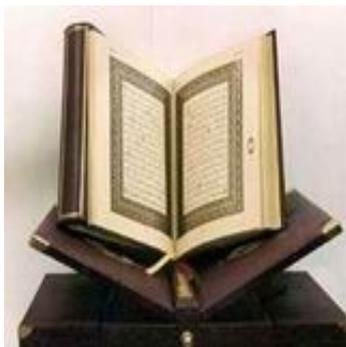
ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>деди у – Асад кучлари бир неча минтакаларда русларнинг ҳаводан ҳимоя қилиши асосида олдинга силжишини давом эттирмоқда, бу эса Дамашқ делегациясининг Женева сўзлашувларида иштирок этишига очиқ зиддир. Хэммонд энг қаттиқ айбловларнинг бирида рус президенти Путинга қарата Сурия борасида бундай деган эди: «Руслар ўлаётган Асад режими жасадига ҳаёт «суви»ни қўйишди, бу эса ҳамма учун ёмон хабардир. Шунинг учун руслар бу курашнинг чўзилишидан жавобгардир, бу менда хафалик ҳиссини уйғотади, чунки бу кризисни ҳал қилиш учун биз амалга ошираётган барча ишлар руслар томонидан бузиб ташланмоқда». Ўз навбатида рус кремли Хэммонднинг «алдаб адаштириш» деб атаб уни қаттиқ танқид қилди.</p>		
<p>Америка разведкаси кураш идораси: Ҳизбуллоҳ Сурияда олиб бораётган урушини наркотиклар савдоси орқали пул билан таъминламоқда</p>		
<p>Америка разведкаси кураш идорасининг маълум қилишича бир халқаро амалиёт ўтказилиб унда Ливандаги Ҳизбуллоҳга тобе бир тармоқ аъзолари қамоққа олинган, бу тармоқ турли жойлардаги террорчилик амалиётларини пул билан таъминлаш учун миллиардлаб долларлик наркотик моддалар контрабандаси ва савдоси билан шуғулланган. Бу идора чиқарган баёнот бу амалиёт етти давлатда ўтказилганини кўрсатиб ўтди, бу давлатлар орасида Франция, Германия, Италия ва Бельгия ҳам бор. Ҳозиргача тўрт шахс қўлга олинди. Февралда бошланган терговлар натижасида яна ҳибсга олишлар бўлиши кутилмоқда. Бу ишда калаванинг учи Ҳизбуллоҳ аъзоларига олиб бормоқда, бу кимсалар Жанубий Америкадаги «Картел» мафия тармоқлари фойдасига миллионлаб долларлик кокаинни Америка ва Европага контрабанда қилишмоқда. Шундан кейин улар бу пуллари Ҳизбуллоҳ номига ўтказишади, Ҳизбуллоҳ эса ўзининг Суриядаги жанглари ва қуролланишини шу пуллар билан таъминлайди. Маълумки Ҳизбуллоҳ Сурия президенти Башар Асад режимини қўллаш учун Сурияга минглаб жангариларни юборган. Ҳизбуллоҳ Эрондан қурол-аслаҳа билан бир қаторда доимо пул ҳам олмоқда. Лекин терговларнинг кўрсатишича, кўпгина омиллар Ҳизбуллоҳни янада кўп пул орттириш учун уюшган жинойтчи тармоқлар билан алоқаларини кучайтиришга ундаган.</p>		

**Аббос маъмуриятидаги махсус хизмат масъули: биз Исроилга
қарши режалаштирилган 200 ҳужумни барбод қилдик**

Фаластин маъмуриятидаги махсус хизмат масъули Можид Фараж: хавфсизлик кучлари октябрда Қуддус интифозаси (қўзғолони) бошланганидан буён «Исроил»га қарши режалаштирилган 200 ҳужумни барбод қилди, деди. Фараж Американинг «Defense News» журнали билан бўлган мулоқотда маъмуриятнинг хавфсизлик кучлари Фаластин маъмуриятининг кулашига йўл қўймаслик учун «Исроил», Қўшма Штатлар ва бошқа давлатлар билан биргаликда ҳаракат қилаётганини маълум қилар экан, бу маъмурият кулаган тақдирда Давлат Ташкилоти ўзига Фаластин минтақаларида жой топиши мумкинлигининг ёмон оқибатидан огоҳлантирди. Маъмурият махсус хизматининг масъули «Исроил» билан хавфсизлик ҳамкорлигини бир кўприк деб атаб, икки тараф ўртасидаги бу «кўприк» то сиёсатчилар ўртасида жиддий музокараларга қайтиш тўғрисида муносиб шарт-шароитлар муҳайё бўлгунга қадар сақланиб қолиши мумкин, деди.

Ал-Ваъй: Фаражнинг Америка журналига айтган бу гаплари бу маъмурият Фаластин аҳлининг ҳақиқий душмани эканини тасдиқлаб турибди. Чунки бу маъмурият яхуд вужудини энг мукамал тарзда ҳимоя қилмоқда. Ҳолбуки айни пайтда бу босқинчи вужуд кучлари деярли ҳар куни блок постларда фаластинлик ёшларни ва қизларни қатл қилишда давом этмоқда, деярли ҳар куни қамоққа олиш амалиётларини ўтказмоқда, тинч фуқароларнинг уй-жойларини вайрон қилмоқда. □

ҚУРЪОНИ ҚАРИМ СУҲБАТИДА

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا
 الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨١﴾
 فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنبَاءَ إِثْمِهِ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ
 اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨٢﴾ فَمَنْ حَافٍ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ
 بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٣﴾

«180. Бировингизга ўлим келган пайтида (ўзидан кейин) мол-дунё қолдираётган бўлса, адолат-тўғрилиқ билан ота-онага, қариндош-уруғга васият қилиниши фарз этилди. Бундай васият қилиш Аллоҳдан қўрқувчилар устидаги бурчдир. 181. Ким уни (васиятни) эшитганидан кейин ўзгартирса, гуноҳи фақат ўзгартирганларнинг бўйнида. Албатта Аллоҳ эшитгувчи, билгувчидир. 182. Энди ким васият қилгувчи томонидан бирон тойилиш ёки гуноҳ содир бўлишидан хавф қилиб (васият қилгувчи билан меросхўрнинг) ораларини ислоҳ қилиб қўйса, гуноҳкор бўлмайди. Албатта Аллоҳ мағфират қилгувчи, раҳмлидир» [Бақара 180-182]

Ҳизб ут-Таҳрир амири Ато ибн Халил Абу Роштанинг (у кишини Аллоҳ хифзу ҳимоясида асрасин) «Тайсир фи Усулит Тафсир» номли китобида қуйидагича келади:

Бу оятлардан қуйидагилар аён бўлади:

1 – Исломнинг аввалида вафот этаётган одам агар кўп мол-дунё қолдираётган бўлса, ўз ота-онаси ва қариндошлари учун васият қилиши фарз бўлган. (Хَيْرًا) сўздан кўплик маъноси англашилади. Мол-дунё кўп бўлгандагина у (Хَيْرًا), дейилади. Бу худди фақат пули кўп одамга нисбатан пулдор сўзи ишлатилишига ўхшайди.

Хўш, мол қачон кўп ҳисобланади? Кўплик нима билан ўлчанади? Бунинг учун васиятдан кейин ҳам майитнинг аҳлига ўзларининг одатий эҳтиёжларини қондира олишларига етарли мол қолиши керак. Шунинг учун кўплик муайян бир боғлиқликнинг, мақсаднинг амалга ошишига қараб бўлади.

Бир неча саҳобалар худди шу гапни айтганлар. Али رضي الله عنه ўзининг бир озод қилган қулининг олдига кирганида у ўлим тўшагида ётарди ва унинг етти юз ёки олти юз дирҳами бор эди. У васият қилмайми, деб сўраганида Али, йўқ, Аллоҳ Таоло

﴿إِنْ تَرَكَ خَيْرًا﴾

(*Мол-дунё қолдираётган бўлса*), деган сенда эса кўп мол йўқ, молингни меросхўрларингга қолдир, деган. Бир киши Оиша رضي الله عنها га, васият қилмоқчиман, деган. Мўминлар онаси, қанча молинг бор, деб сўраган. У, уч минг, деб жавоб берган. Оиша رضي الله عنها, қарамоғингда қанча одам (нечта фарзандинг) бор, деб сўраган. У, тўртта, деб жавоб берган. Шунда Оиша رضي الله عنها, Аллоҳ Таоло

﴿إِنْ تَرَكَ خَيْرًا﴾

(*Мол-дунё қолдираётган бўлса*), деган, сендаги мол эса оз, уни қарамоғингдаги одамларга (фарзандларингга) қолдирганинг афзалроқ, деган.

Шунинг учун кўплик муайян бир миқдор билан ўлчанмайди. У кишининг аҳволига қараб ўзгариб туради.

2 – Оят ўлим тўшагида ётган одамдан васият қилиши талаб қилинаётганини ифодалайди.

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ﴾

(*Бировингизга ўлим келган пайтида (ўзидан кейин) мол-дунё қолдираётган бўлса, васият қилиниши фарз этилди*), деган гап шуни англатади. Сизларнинг бўйнингизга васият ёзилди, деган гап гарчи дарак гап бўлса-да, у араб тили коидаларига кўра, талаб, буйруқ маъносини англатади. Яъни, ўлаётган одам васият қилсин.

Лекин бу талаб

﴿حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾

(*Бундай васият қилиш Аллоҳдан қўрқувчилар устидаги бурчдир*) қаринаси билан қатъий талаб бўлиб қатъийликни ифодаловчи васфдир. У худди Аллоҳ Таолонинг

﴿وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾

«Талоқ қилинган аёлларни яхшилик билан фойдалантириш тақводор эрларнинг зиммасидаги бурчдир» [Бақара 241]

деган гапига ўхшашдир. Бу оятда муайян маҳр белгиланмаган аёлларнинг олдига киришдан олдин талоқ қилинган хотинларни фойдалантириш вожиблиги баён қилиняпти. Шунинг учун

юкорида айтиб ўтган гапларимизга биноан, васият қилиш фарздир. Аллоҳ Таоло (بِالْمَعْرُوفِ) деяпти. Яъни, адолат, юмшоқлик, яхшилик билан.

3 – Бу оятда ўз ифодасини топган васиятнинг вожиблиги, фарзлиги мерослар ҳақидаги оятлар билан насх қилинган. Мерослар ҳақидаги оятлар бил-иттифоқ васият ҳақидаги оятдан кейин нозил бўлган. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ﴾

«Аллоҳ фарзандларингизга (тегишли мерос) ҳақида амр қилур»

[Нисо 11]

Кейин Аллоҳ Таоло уни батафсил баён қилган.

Вафот этаётган одам васиятни меросхўрлар ва қариндошлар учун қилиши фарз бўлган. Кейин Аллоҳ уни насх қилиб, унинг ўрнига меросни фарз қилган ва меросхўрлардан бошқасига васият қилиш мандуб бўлиб қолган.

﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ ۚ فَإِن لَّمْ يَكُن لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ فَإِن كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۗ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفَعًا فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِن لَّمْ يَكُن لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ لَكُم وَوَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَتُم ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۗ وَإِن كَانَ رَجُلٌ يُورِثُ كَلِيلَةً أَوْ امْرَأَةً وَهِيَ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ ۚ فَإِن كَانُوا أَكْثَرَ مِن ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ﴾

«Аллоҳ фарзандларингизга (тегишли мерос) ҳақида бир ўгил учун икки қиз улуши баробарида мерос беришни амр қилур. Агар меросхўрлар иккидан ортиқ аёл бўлса, уларга эр қолдирган нарсанинг учдан иккиси, агар якка қиз бўлса, унга (мероснинг)

ярми тегур. Агар марҳумнинг фарзанди бўлса, қолдирган меросидан ота-онасининг ҳар бирига олтидан бири тегур. Энди агар фарзанд бўлмай, фақат ота-онаси (меросхўр) бўлса, у ҳолда онасига учдан бири тегур (қолгани отасига қолади). Агар унинг ака-укалари бўлса, онасига олтидан бир тегур. (Қолган қисми отасига тегади, зеро, марҳумнинг ака-укаларини едириб-кийдириши ва уйлаб-жойлаш отанинг зиммасидадир. Бу тақсимотлар) марҳум қилган васият ва унинг қарзлари адо этилганидан кейин бўлур. Ота-оналарингиз ва фарзандларингизнинг қайси бирлари сизлар учун фойдаси тегувчироқ эканини билмайсизлар. (Бинобарин ўзингизга қолса, мерос тақсимотини ҳам адолат билан ҳал қила олмайсиз. Шу боисдан кимга қанча мерос тегиши) Аллоҳ томонидан қатъий фарз қилиб кўйилди. Албатта Аллоҳ билим ва ҳикмат эгаси бўлган Зотдир. 12. Сизларга хотинларингиз қолдирган меросдан — агар улардан фарзанд қолмаган бўлса — ярми тегур. Энди агар уларнинг фарзандлари қолган бўлса, сизларга уларнинг меросидан тўртдан бири тегур. (Бу тақсимотлар) марҳума қилган васият ва унинг қарзлари адо этилгандан кейин бўлур. Уларга (хотинларингизга) сизлар қолдирган меросдан — агар сизлардан фарзанд қолмаган бўлса — тўртдан бири тегур. Энди агар сизларнинг фарзандингиз қолган бўлса, уларга сизнинг меросингиздан саккиздан бири тегур. (Бу тақсимотлар) сизлар қилган васият ва қарзларингиз адо қилингандан кейин бўлур. Агар мероси қолаётган эркак ёки аёлнинг на ота ва на онаси бўлмай, (она томонидан) бир ака ёки укаси ёхуд бир она ёки синглиси қолган бўлса, уларнинг икковидан ҳар бирига олтидан бири тегур. Энди агар улар бирдан ортиқ бўлсалар, улар мероснинг учдан бир ҳиссасига тенг шерик бўлурлар. (Бу тақсимотлар) меросхўрларга зарар етказмайдиган ҳолда қилинган васият ва қарзлар адо қилингандан кейин бўлур. (Бу ҳукмлар) Аллоҳ томонидан бўлган амр-фармондир. Аллоҳ билгувчи ва ҳалимдир» [Нисо 11-12]

Демак, Аллоҳ Таоло мусулмонларга олдин васиятни меросхўрлар ва қариндошлар учун истаганча қилишларини фарз қилган. Кейин эса молни фақат меросхўрларга тақсимлашни тайинлаб, меросхўрлардан бошқаси учун васият қилиш мандуб бўлган.

Меросларнинг фарз қилинганига далил мерослар ҳақидаги оятлардир. Уларда меросхўрлар учун улушлар белгиланган. Оятнинг охирида бундай дейилган:

﴿فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ﴾

«Аллоҳ томонидан қатъий фарз қилиб қўйилди» [Нисо 11]

Меросхўрлардан бошқалар учун васият қилишнинг мандуб бўлишига далил мерослар ҳақидаги оятларда Аллоҳ васиятни ўша бошқалар билан боғлаб айтганидир.

﴿مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِيَنَّ بِهَا أَوْ دِينَ﴾

«(Бу тақсимотлар) марҳума қилган васият ва унинг қарзлари адо этилгандан кейин бўлур» [Нисо 12]

Бу ердаги васият мутлақ, умумий маънода. Лекин уни суннат меросхўрлардан бошқаларга қайдлаган:

﴿إِنَّ اللَّهَ قَدْ قَسَمَ لِكُلِّ إِنْسَانٍ نَّصِيْبَهُ فِي الْمِيرَاثِ فَلَا تُجْزَوْنَ لَوَارِثِ وَصِيَّةً﴾

«Аллоҳ мерос масаласида ҳар бир инсонга ўз насибасини тақсимлаб қўйган. Мерос қолдирувчига васият қилиш жоиз бўлмайди».¹

Айтиб ўтганимиз оятдаги васиятнинг меросхўрдан бошқаларга қайдланганига далилдир. Унинг мандублигига далил эса қатъий талабни ифодалайдиган қаринасиз ҳам унда қурбат (Аллоҳга яқинлашиш) маъноси бор.

4 – Аллоҳ Таоло баён қияптики, котиблар бўладими, гувоҳлар бўладими, васиятдан ўзларига улуш тегмайдиган кишилар бўладими, васиятни ўзгартирганлар жуда қаттиқ гуноҳкор бўладилар. Чунки Аллоҳ учун ҳеч бир иш яширин эмас. У Зот васиятчининг васиятини Эшитгувчидир. Махфий ёки ошкора қилинган ўзгартиришларни Билгувчидир. Ҳаммасини ҳисоблаб туради ва ҳаммасига жазо беради.

5 –

﴿فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوْسٍ جَنْفًا أَوْ إِيْمًا فَاصْلَحْ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

(Энди ким васият қилгувчи томонидан бирон тойилиш ёки гуноҳ содир бўлишидан хавф қилиб (васият қилгувчи билан меросхўрнинг) ораларини ислоҳ қилиб қўйса, гуноҳкор бўлмайди. Албатта Аллоҳ мағфират қилгувчи, раҳмлидир).

(فَمَنْ خَافَ) Энди ким хавф қилса). Яъни, кутса, хавотирланса.

Ёмғир куйиб юборади, деб қўрқяпман, деган гапдан ёмғирнинг

(1) Термизий: 2046. Насоий: 3581. Абу Довуд: 2486. Ибн Можа: 2703.

қуйиши кутилаётгани, ёмғирнинг қуйиб юборишдан хавфсиралаётгани тушунилади.

Бу оятда Аллоҳ Таоло баён қияптики, бирор киши васият қилаётган кишининг хатога йўл қўйишдан хавфсираса ва уни ўнглаш учун аралашса, бу билан у васиятни ўзгартирган бўлмайди. Васият қилувчининг хатога йўл қўйиши ўзи билмаган ҳолида бўлиши ҳам, ёки ўзи атайин, қасддан бўлиши ҳам мумкин. Масалан, қайсидир заифроқ ўғлига васиятидан кўпроқ улуш ажратиб юборади. Шу билан ўша заифроқ ўғли аҳволини ўнглаб олади, деган ўйга боради. Натижада васият қилинганлар орасида жанжал келиб чиқади. Бу хато яхши ният билан, билмасдан қилинган хатодир. (**جَنَفًا** *бирон тойилиш*) Васият қилаётган

кишининг бирор боласи ёки қариндошига унга нисбатан дилида қандайдир ғайирлик борлиги туфайли ўз васиятида улуш ажратмаслиги унинг қасддан қилган хатосидир. (**إِنَّمَا** *гуноҳ содир бўлиши*).

Хуллас, васият қилувчининг бирор хатога йўл қўйишдан қўрқиб, уни ўнглаш учун бу ишга аралашган одам гуноҳкор бўлмайди. Бу нарса васият қилинганлар ўртасида жанжал чиқишига олиб бормади. Бу аралашув васиятни ўзгартиришга кирмайди. Чунки бу иш ислоҳ учун, васият қилувчи билан васият қилинганлар ўртасидаги муносабатни яхшилаш учун ва айни пайтда васият қилувчи ва васият қилинганлар розилиги билан бўлган ишдир.

Бу ўзгартириш олдинги оятдаги ўзгартириш эмас. Олдинги оятдаги ўзгартириш васият қилувчи ёки васият қилинганлар хабардор қилинмагани ҳолда, алдов ва тухмат билан қилинган ўзгартиришдир. Шунинг учун уни қилган одам қаттиқ гуноҳкор бўлади. Бу ердаги ўзгартириш эса ислоҳ учун, хатога йўл қўйиш хавфи туғилаётгани учун, васиятни ўнглаш учун, васият қилувчи ва васият қилинганларнинг розилиги билан, улар хабардор қилингани ҳолда қилинган ўзгартиришдир. Шунинг учун бу ишни қилган одам гуноҳкор бўлмайди. Модомики, васият ислоҳ қилинган экан, васият қилувчининг васият ўнганмаган пайтдаги хатосини кечирувчи Зотдир. Шунингдек, Аллоҳ Таоло васият қилувчига ҳам, васият қилинганларга ҳам, ислоҳ учун бу ишга аралашган одамга ҳам Меҳрибондир. Улар ислоҳни қабул қилиб, васиятни шариат ҳукмларига асосан ўзгартириб, яхши иш қилдилар. Яхши иш қиладиганларга Аллоҳнинг раҳмати яқин. □

ОҚИЛЛИК

– Абу Саид Худрийдан ривоят қилинади: Росул ﷺ айтдилар:

«لَا حَلِيمَ إِلَّا ذُو عَثْرَةٍ، وَلَا حَكِيمَ إِلَّا ذُو تَجْرِبَةٍ»

«Қоқилган кишигина меҳрибон бўлади, тажрибали кишигина доно бўлади».

– Абу Хурайра айтади: Росул ﷺ ни шундай деб айтаётганини эшитдим:

«إِنَّمَا الْعِلْمُ بِالْعِلْمِ، وَالْحِلْمُ بِالْتَّحَلُّمِ، وَمَنْ يَنْتَحِرَّ الْخَيْرَ يُعْطَهُ، وَمَنْ يَتَّقِ الشَّرَّ يُوقَهُ»

«Илм ўрганиш билан, оқиллик мулоҳаза билан бўлади. Ким яхшилиқни ихтиёр қилса уни олади, ким ёмонликдан сақланса ҳимояда бўлади».

– Суфён ибн Уяйна айтади: Росул ﷺ ушбу дуони кўп қилардилар:

«اللَّهُمَّ اغْنِنِي بِالْعِلْمِ، وَزَيِّنِي بِالْحِلْمِ، وَأَكْرِمْنِي بِالتَّقْوَى، وَجَمِّلْنِي بِالْعَافِيَةِ»

«Аллоҳим илм билан бойитгин, оқиллик билан зийнатлагин, тақво билан ҳурматлагин ва авф этиш билан безатгин».

– Абу Хурайра Росул ﷺ дан ривоят қилади:

«ابْتَغُوا الرِّفْعَةَ عِنْدَ اللَّهِ قَالُوا: وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: تَصِلُ مِنْ قَطْعِكَ، وَتُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ، وَتَحْلُمُ عَمَّنْ جَهَلَ عَلَيْكَ»

«Аллоҳ ҳузурдаги юкори даражани сўранг. Шунда саҳобалар эй Аллоҳнинг Росули бу қандай бўлади деб сўрашган эди, У киши: Сиз билан қариндошчиликни узган киши билан боғланасиз, сизни маҳрум қилганга берасиз ва сизга жоҳиллик қилганга оқиллик қиласиз».

– Солих ибн Абдуллоҳ Хаззий отасидан, у эса бобосидан ривоят қилган ҳадисда Росул ﷺ айтади:

«حَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: الْحَيَاءُ، وَالْحِلْمُ، وَالْحِجَامَةُ، وَالسَّوَأُكُ، وَالتَّعَطُّرُ»

«Аллоҳнинг элчиларидан бешта суннат қолган: ҳаё, оқиллик, ҳижома, мисвок ва атр суртиш».

– Абу Хурайра ривоят қилади: Росул ﷺ айтдиларки:

«أَرْبَعٌ يَشْرَفُ بِهِنَّ الْإِنْسَانُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: أَنْ تَصِلَ مِنْ قَطْعِكَ، وَتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ، وَتَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ، وَتَحْلُمَ عَمَّنْ جَهِلَ عَلَيْكَ»

«Тўрт хислат борки, инсон қиёмат куни у билан шарафли бўлади: Сендан қариндошчиликни узган билан қариндошчиликни тиклайсан, сени маҳрум қилганга берасан, сенга зулм қилганни афв этасан ва жоҳиллик қилганга оқиллик қиласан».

– Ибн Аббос ривоят қилади: Пайғамбар ﷺ Ашаж Абдулкайсга айтдики:

«إِنَّ فِيكَ خَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمُ، وَالْأَنَاةُ»

«Сенда Аллоҳ яхши кўрадиган икки хислат бор: меҳрибонлик ва чидамлилик».

– Росул ﷺ айтадилар:

«إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْحَلِيمَ الْحَيَّ الْعَنِيَّ الْمُتَعَفِّفَ، وَيُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْبَدِيَّ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ»

«Албатта Аллоҳ меҳрибон, ҳаёли ва камтар бой кишини яхши кўради. Лекин ҳаёсиз, ахлоқсиз ва шилқим сўровчини ёмон кўради».

– Ибн Аббос ривоят қилади: Пайғамбар ﷺ айтдиларки:

«ثَلَاثٌ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ فَلَا يَعْتَدَنَّ بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ: تَقْوَى تَحْجِرُهُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ، وَحِلْمٌ يَكْفِيهِ بِالسَّفِيهِ، وَخُلُقٌ يَعِيشُ بِهِ فِي النَّاسِ»

«Уч хислат борки, кимда улардан бири бўлмаса, амалидан бирор нарса ҳисобга олинмайди: Аллоҳга маъсият қилишдан сақлайдиган тақво, аҳмоқликдан тўсадиган меҳрибонлик ва одамлар орасидаги хушхулқлик».

– Амр ибн Шуайб отасидан у эса бобосидан ривоят қилади: Росул ﷺ айтдиларки:

«إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْخَلَائِقَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُنَادِي مُنَادٍ أَيْنَ أَهْلُ الْفَضْلِ؟ فَيَقُولُ نَاسٌ وَهُمْ يَسِيرُونَ فَيَنْطَلِقُونَ سِرَاعًا إِلَى الْجَنَّةِ فَتَلْقَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ فَيَقُولُونَ: إِنَّا نَرَاكُمْ سِرَاعًا إِلَى الْجَنَّةِ فَمَنْ أَنْتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: نَحْنُ أَهْلُ الْفَضْلِ فَيَقُولُونَ: مَا كَانَ فَضْلَكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: كُنَّا»

إِذَا ظَلَمْنَا صَبْرًا، وَإِذَا أَسِيءَ إِلَيْنَا غَفْرًا، وَإِذَا جُهِلَ عَلَيْنَا حِلْمًا، فَيَقَالُ لَهُمْ: ادْخُلُوا
الْجَنَّةَ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ»

«Аллоҳ Таоло киёмат куни халойқни тўплагач, бир жарчи фазл аҳллари қаерда? деб жар солади. Шунда одамлар шошганича жаннат томон юрадилар. Уларга фаришталар йўлиқиб: Биз сизларни жаннатга шошаётганингизни кўряпмиз, сизлар кимсизлар? деб сўрашади. Улар эса биз фазл аҳлимиз деб жавоб беришади. Фаришталар сизнинг фазлингиз нимада деб сўрашганда, улар айтадиларки: Зулм етганда сабр қилдик, бизга ёмонлик қилганларни кечирдик, жоҳиллик қилганларга меҳрибонлик қилдик. Шунда уларга жаннатга кiringлар, амал қилувчиларнинг ажри қандаям яхши дейилади». □

УММАТЛАР ЗУЛМ ВА ЗЎРАВОНЛИК БИЛАН ЭМАС, ҲАҚ ВА АДОЛАТ БИЛАН УЙҒОНАДИ

Баъзи кимсалар давлатларнинг тикланиши учун қатъият ва қаттиққўллик зарур, гарчи бу одамларга зулм қилишга олиб борса ҳам, деган фикрни зўр бериб тарқатишади. Бунда улар давлат таянчларини мустаҳкамлаш, унинг ҳайбатини ёйиш ва жипслигини ўрнатиш бирламчи ишдир, деган ҳужжатни рўқач қилишади. Шунинг учун ҳам уларнинг Саддам Ҳусайн, Қаззофий, Асад каби зўравон, адолатсиз ва мустабид ҳокимларни, мусулмонларнинг бошқа золим ҳокимларини, одамлар ишларини ёмон бошқараётган бу ёвузларни оқлаш учун узр-баҳоналар кидиришаётганини кўрасиз.

Лекин бу сафсатани диққат билан ўрганиб чиққан киши унинг оқибатлари улар фараз қилаётган нарсага тамоман тескари эканини кўради. Чунки зулм, зўравонлик, шафқатсизлик, мустабидлик тарих давомида давлатларни йўқ қилган энг ҳалокатли омиллардандир. Бу омиллар уйғониш ва барқарорликка эмас, жамиятларнинг парчаланиб кетишига сабаб бўлади, қўзғолонлар ва инқилобларга боис бўлади. Чунки хорланиб эзилган жамият фидокорлик ва ижодкорликка қодир бўлмай қолади. Бундай жамиятда одамлар ёмон кўриб нафратланиш, ўч олиш, интиком олишга интилиш туйғуларида ўсиб улғайишади.

Шунинг учун демак мана бу ҳокимларнинг бугун қилаётган ишлари Ҳажжож ибн Юсуф Сақафий йўлидан боришдан иборатдир. Маълумки Ҳажжож раҳмат ва адолат ўрнига мусулмонлар бўйнида қилич юргизган, уларнинг устида қамчи ўйнатган эди. У бу зулми билан Умматга низо ва кек-адоватни олиб келди, Исломий давлатни раҳмдил давлатдан зўравон ҳокимиятга айлантирди, барча нарса шу зўравон ҳукумат чизган чизик бўйлаб, унинг теварагида ва унинг учун айланадиган бўлди! Бугун биз бугун мусулмонлар ўлкалари бўйлаб бутун бошли халқларни беҳуда қонли курашларга ҳайдаб олиб кирилаётганига гувоҳ бўлиб турибмиз. У ўзининг узоқ қўламларининг бирида нафсларда ўрнашиб томир отиб кетган ўша тўпланиб ётган бўғиб ташловчи ғазаб, кек-адоватнинг натижасидир. Ҳозир битта Уммат фарзандлари ўртасида бу адоватни аланга олдириб, портлатадиган кимсалар майдонга келди. Аслида эса тўғри ўлчов бу фасод йўлга қарши туриш вожиблигини очиқ кўрсатиб турган шаръий нусуслар ва қоидалардан олинад.

Аллоҳ Таоло дейди:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾

«Албатта, Аллоҳ сизларни омонатларини ўз эгаларига топширишга ва одамлар орасида ҳукм қилганингизда адолат билан ҳукм қилишга буюради. Албатта, Аллоҳ сизларга энг яхши панд-насиҳатлар қилур. Албатта, Аллоҳ эшитгувчи, кўргувчи бўлган зотдир» [Нисо 58]

﴿وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بِلِقْطِ إِنْ أَلَّهِ تَحِبُّ الْمَقْسَطِينَ﴾

«Агар ҳукм қилсангиз, ўрталарида адолат билан ҳукм қилинг. Албатта, Аллоҳ адолат қилгувчиларни севади» [Моида 42]

﴿يَأْتِيَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نَقَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا

تَعْدِلُوا ءَاعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ ءَإِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

«Эй мўминлар, Аллоҳнинг Ўзи учун ҳақ йўлни тутгувчи, адолат билан шаҳодат гувоҳлик бергувчи бўлингиз! Бирон қавмни ёмон кўришингиз сизларни адолат қилмасликка тортмасин! Адолат қилингиз! Шу тақвога яқинроқдир. Аллоҳдан кўрқингиз! Албатта Аллоҳ қилаётган амалларингиздан хабардордир» [Моида 8]

Муфассирлар бу охирги оят тафсирида қуйидагиларни айтдилар: яъни мушрикларни ёмон кўришингиз сизларни улар ҳақида адолатни тарк қилишга ёки қалбингиздаги нарсадан шифо топиш учун аҳдни бузишга ҳаргиз олиб бормасин. Демак мушрикларга нисбатан адолат қилиш талаб қилинган экан у ҳолда мўминларга нисбатан адолат қилиш ҳақида нима деб ўйлайсиз? Маъқал ибн Ясор رضي الله عنه дан шундай деганлиги ривоят қилинди: мен Росулulloҳнинг шундай деганини эшитдим:

«مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رِعِيَةً فَيَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لِرِعِيَتِهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ»

«Қайси бандани Аллоҳ бир раиятга бошқарувчи раҳбар қилиб қўйса у ўладиган кунда раиятини алдаган ҳолда ўлса Аллоҳ унга жаннатни ҳаром қилади». Демак кимники Аллоҳ Таоло Ўз халқи ишларига бошчи қилиб қўйса у уларга насихат қилиб уларни асрамоғи ва уларни адолат билан бошқармоғи вожибдир. Кимки раият ҳақ-ҳуқуқларидан бирон ҳуқуқни камайтириб чеклаб қўйса у Умнатни алдаган бўлади. Бундай кимса азоб ҳақидаги ана шу қаттиқ вайдга лойиқ бўлиб қолади. Аҳком султония китобининг муаллифи имом Мовардий Умнат ўнгланадиган қоида-асослар ҳақида гапириб қуйидагиларни айтади: «Бу қоидалардан бири улфат бўлишга чақирадиган, итоатга ундайдиган, юртларнинг обод бўлишига ва мол-мулкларнинг ўсишига сабаб бўладиган, наслни кўпайтирадиган ва султоннинг тинч-омон бўлишига сабаб бўладиган ҳаммага қилинадиган адолатдир...».

Шу мазмунда қуйидаги воқеани келтирамиз: Хуросон волийси Жароҳ ибн Абдуллоҳ рошид халифа Умар ибн Абдулазизга бундай деб мактуб ёзди: «Хуросон аҳли шундай бир қавмки, уларнинг раияти ёмондир. Шунинг учун уларни фақат қилич ва қамчигина ўнглайди. Агар амирул мўминин бу ҳақда изн беришни маъқул кўрса шундай қиламан». Шунда Умар унга бундай деб ёзди: «Аммо баъд, менга мактубинг етиб келди, сен Хуросон аҳли ёмон раиятдир, шунинг учун уларни фақат қилич ва қамчигина ўнглайди, деб ёзибсан. Сен ёлғон гапирдинг. Аксинча уларни адолат ва ҳақ ўнглайди, шунинг учун бундан уларнинг орасида ёйгин. Вассалам». □

САМОҲА БИЛАН МАШЪОН ЎРТАСИДА: ЗУЛМ ВА КОРРУПЦИЯГА ЮЗ ТУБАН КЕТИШ!

Ливандаги ҳарбий кассацион суд собиқ вазир Мишел Самоҳани молиявий тўлов эвазига, кейинчалик «уни суд қилишни давом эттириш» шарти билан озод қилди! Ҳолбуки Самоҳа ҳарбий суд олдига Ливан давлат хавфсизлик идорасининг собиқ бош мудир генерал Жамил Сайид ҳамроҳлигида Суриядан Ливанга портловчи моддаларни қатор жинояткорона режаларни амалга ошириш мақсадида олиб келганини тан олган эди. Бу режалар ичида сиёсатчиларни, депутатларни, дин арбобларини ва тинч фуқароларни ўлдириш режаси ҳам бўлган. Мишел Самоҳа жиноят жойида 24 портловчи заряд билан қўлга олинган эди. Улардан тўрттаси катта портловчи зарядлар ва йигирматаси кичик портловчи зарядлардир. Кичик портловчи зарядлар ёпиштириб қўйилган магнитлар билан қўлланга тайёр қилиб қўйилган экан. Бу зарядларни суикасд амалиётларида ишлатиш мумкин. Самоҳа ёнидан портлатиш учун зарур бўлган аппаратуралар ва катта миқдорда молиявий маблағ ҳам топилди. Бу пуллар портлатиш амалиётларини амалга ошириш вазифаси топширилдиган жиноятчиларга тўлашда ишлатилади. Ливан адлия вазир Ашраф Рифий жиноятчини қўлга олиш пайтида «бу иш тўла профессионал шаклда амалга оширилди, барча объектив ва ашъвий далиллар ҳам топилди, тан олишлар овоз ва тасвир билан энг юксак объектив, илмий ва профессионал меъёрларда қайд этиб ёзиб олинди» деб таъкидлади.

Бошқа томонда эса Ироқ парламенти депутати Машъон Жабурий «Ироқ йўналиши» канали билан бўлган мулоқотида бунинг Ироқдаги мавжуд коррупциянинг бир ажралмас қисми эканини тан олди. У Ироқдаги барча сиёсатчилар ва юқори мансаб эгалари «коррупциячи ва порахўрлардир» деб таъкидлади. Жабурий бундай деб қўшимча қилди: «Ҳаммамиз ёлгончимиз, ҳаммамиз ўғримиз, ҳаммамиз пора оламиз, ким бундай эмас деса ёлгончидир, Аллоҳга қасамки, мен шундай бир тарих-ҳодисаларини биламанки агар уларни ироқликлар билиб қолишса албатта яшид минтақага кириб уни ёндириб юборишган бўларди. Лекин мен агар айтадиган бўлсам ўлдириламан». Парламентдаги «тозалик» комиссияси аъзоси Жабурий ўзининг масъуллардан биридан миллионлаб доллар пора олганини тан олди. У изоҳ бериб ҳеч ким масъулларга қарши – ҳатто қўлида уларнинг коррупциячи эканлиги ҳақида фактлар ва далиллар бўлган тақдирда ҳам – жиноий иш қўзғай олмаслигини айтир экан, агар бу амалга ошган тақдирда ҳам қози (судья) ўтириб кетиши мумкинлигини ва агар қозилар кенгаши раиси коррупция бўйича жиноий ишларни очмоқчи бўлса уни ағдариб ташлаш мумкинлигини кўрсатиб ўтди. Жабурий ўз сўзини Ироқ «тозалик» комиссияси раисига Талол Завбайга коррупциячи деган айбловлар йўллаш билан қўнлаб, уни шу комиссияга раислик қилиш чоғида 100 миллион доллар тўплаганликда айблади. Жабурий яна бундай деди: «Тозалик комиссияси раисининг ўзи яна бир тозалик комиссиясига мухтож».

Ҳа, шундай. Зулм ва коррупция бизни бошқараётган ҳоким режимлардаги янгилик эмас. Бу зулм ва коррупция Ливан ва Ироқдагина эмас, балки барча юртларимизда кенг тарқалган. Лекин зулм ва коррупция бундай жирканч шаклда ботиш Умматимиз бошига ўлкан фалокат тушганини аңглатади. Юқоридаги икки намунани келтиришнинг ўзиёқ юртларимиздаги аҳвол нақадар тубан эканини кўрсатиб бериш учун етарлидир. Чунки жиноят ва коррупция очик-ошкор ва аҳмоқона равишда амалга оширилмоқда. Бу жиноятларни қилаётганлар юзларида табассум билан жиноят қилишмоқда. Бу ҳам етмагандек уларни оқлаб ҳимоя қиладиган кимсалар борлигини ҳам кўрасиз. Бу эса зулм ва коррупция яширишнинг иложия йўқ даражага етганини ёки уни яширишга ҳеч бир сабаб қолмаганини аңглатади. Аксинча бу икки жиноятчи қила туриб жавобгарликдан қутулиб қолишга қудрати етганлиги билан мақтаниш бу жиноятчилар учун фахрга, ўзларининг зўрликларини ва мавқеларини кўрсатувчи далилга айланиб қолди. Бу аҳвол очик-ошкор тутиладиган йўл ва ҳоким тўдада, бу тўданинг чизган чизигида юрадиган кимсаларда жирканч тарзда кенг тарқалган бир кўриниш бўлиб қолди. Бу Аллоҳ наҳий қилиб қайтарган мунқар, ёмон аҳволдир. Шунинг учун уни ўзгартиришга бутунлай жиддий, сидқидилдан ва тўлиқ онг билан ҳаракат қилиш зарур. Аллоҳ Таоло шундай дейди:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهُ الْغُثُورِ﴾

«Эй мўминлар, Аллоҳ ва Унинг пайгамбари сизларни абадий ҳаёт берадиган нарсага (яъни, динга) даъват қилар экан, уни қабул қилинглр ва билинглрки, шубҳасиз, Аллоҳ ҳар бир киши билан унинг қалби ўртасини эгаллаб турур ва шубҳасиз, Унинг ҳузурига тўпланурсизлар»